

Flacăra

ANUL XXVI - NR. 46 (1171) - 17 NOIEMBRIE 1977

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Mandatul abnegației noastre față de patria înfloritoare de azi și de mâine

Este 3 zile, țara va vota! Votăm pentru ziua noastră de azi, pentru fața strălucitoare a României contemporane, și votăm pentru ziua noastră de mâine, cheazăuită prin hotărârea noastră fierbinte de a traduce în faptă planurile de înflorire a patriei trasate de Congresul al XI-lea, de Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, planuri care intruchipează visul întregului nostru popor. Fiindcă niciodată legătura între ideal și faptă n-a fost mai strânsă ca în acești ani. Fiindcă niciodată avântul muncii creatoare a poporului român n-a căpătat dimensiuni mai ample și mai hotărâtoare pentru înflorirea patriei, pentru bunăstarea întregii societăți, ca în acești ultimi ani, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cei mai plini, cei mai denși în înfăptuirea din întreaga istorie a românilor.

În toate domeniile vieții politice și economico-sociale, actuala legislatură, care cuprinde ultimul an al cincinalului trecut și primul an și jumătate al cincinalului 1976-1980, se înscrie, astfel, ca o etapă de vîrf, ca un corolar al istoriei noastre, ca o perioadă de fapte mari și, deopotrivă, de mari înțeleșuri și de mari adevăruri ale drumului pe care-l străbatem, ale eforturilor ce ni se cer, ale încununărilor ce ne așteaptă. E perioada în care, ca totdeauna, dar cu acel plus de pregnanță, de adevăr caracteristice vieții noastre în acești ultimi ani, între cuvîntul și fapta partidului, între documentele programatice și împlinirea lor practică, unitatea a fost deplină, toate țintele mari ale devenirii noastre fiind atinse și depășite, toate previziunile esențiale, toate angajamentele cu care partidul s-a prezentat în fața țării, a poporului, fiind onorate cu succes, fiind transpuse în fapte pilduitoare.

„Precedentele alegeri de deputați pentru consiliile populare — se arată în Apelul Frontului Unității Socialiste — au avut loc acum doi ani și jumătate, la scurt timp după Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, care a adoptat Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Directivele cu privire la cincinalul 1976-1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990, deschizînd o epocă nouă în istoria României. Viața însăși a confirmat pe deplin justetea și realismul acestor documente de o deosebită importanță pentru dezvoltarea forțelor de producție în țara noastră, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor“.

Cifrele, desprinse din același Apel, sînt elocvente. Producția industrială a crescut, în cei dintîi doi ani al cincinalului, într-un ritm de 11,5 la sută, superior prevederilor planului, industria României socialiste realizînd, la ora de față, o producție globală de 38 de ori mai mare decît în anul 1938. Agricultură a dat anul trecut cea mai mare recoltă din istoria țării, cifrată la aproape 20 de milioane de tone de cereale. Un amplu program de investiții, consecvent orientat spre sporirea și spre modernizarea potențialului productiv național, spre o mai dreaptă și mai eficientă repartizare a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei, a făcut ca, în ultimii doi ani, să intre în funcțiune peste 800 de importante capacități productive. A fost adoptat, din inițiativa secretarului general al partidului, programul sporirii mai accentuate a retribuției și a altor venituri ale populației, program conform căruia retribuția reală a oamenilor muncii din toate sectoarele economiei naționale crește cu circa 30 la sută, în loc de 18-20 la sută, cit se prevede în hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R. S-au dat în folosință circa 380 000 locuințe și 141 000 locuri în căminele pentru nefamilisti, a cunoscut o puternică dezvoltare rețeaua comercială, de alimentație publică și prestări de servicii, de asistență medicală, de învățămînt.

(Continuare în pagina 2)

ILIE PURCARU ■

Din excepționala retrospectivă Mimi Podeanu, găzduită de Sala Dalles, reproducem aceste două lucrări intitulate: „Cor de copii din Oaș” și „Tezaur arheologic” (Detalii)

Țara

O, țară, lingă anii de-ajungere-ți sărut chipul lăsat în oameni la fel ca la-nceput

unde nu crește planta răzbește truditul același de o vîrstă ca roua și izvorul

același munte-n care își zbuciumă copacii poemele albastre ca ochii vechii Dacii

aceleași țite calde țin laptele în clocot de-i grea sămînța-n brazde ca bronzul într-un clopot

și-n tot aceleași haine înveșmîntăm lumina cînd brazii sub luceferi sparg de înalt rășina.

O, țară, altfel cîntul îmi este lingă tine cînd impresor pămîntul cu turnuri de uzine

altfel ajung acasă cînd peste veacuri norii cu-a dimineții rază cunună-n culmi păstorii

atunci sămînța-ntreagă mă scutură în vară urcîndu-mă cu spicul spre trup a doua oară.

DUMITRU PRICOP ■

ACTUALITATEA

● La 20 noiembrie academicianul Mihai Beniuc împlinește 70 de ani. Autor a numeroase volume de versuri — printre cele mai cunoscute Cîntece de pierzanie (1938), Mărul de lingă drum (1954), Inima bătrînilor Vezuv (1957). Cu faruri aprinse (1964), Etape (1971) —, romancier — Pe muche de cuțit (1959), Dispariția unui om de rînd (1963) etc. —, dramaturg — În valea Cucului (1959), Mihai Beniuc este un exemplu de scriitor preocupat de problemele timpului său, pe care le abordează de pe pozițiile unui militant comunist. ● În cadrul unei ședințe festive, ținută recent la Budapesta, prof. dr. doc. Panait Sirbu, șef de catedră la I.M.F. București, a fost ales membru de onoare al Societății ungare de obstetrică și ginecologie. Cu aceeași ocazie, specialistul român a prezentat comunicarea „Despre chirurgia conservatoare în patologia benignă a uterului”. ● 50 000 de vagoane de marfă au fost produse pînă acum la Întreprinderea MEVA din Drobeta-Turnu Severin. ● A apărut la Editura Eminescu cea de-a II-a ediție a excepționalei lucrări semnate de G. Zane: N. Bălcescu. Opera. Omul. Epoca. ● În această toamnă au fost redat circuliului agricol terenuri cu o suprafață de 5 000 ha. ● Duminică s-a încheiat la Piatra Neamț, Tg. Neamț, Vinători și Bălțăești cea de-a VIII-a ediție a festivalului de literatură și critică literară Sadoveniana. ● De duminică s-a deschis vinătoria la iepuri, fazani și potirnică. Au aflat vestea și speciile amintite. ● O premieră la Teatrul Național din Timișoara: Piatra la cinichi de Paul Everac. Reprezentația a mers la iulma spectatorilor. Printre interpreți se numără și unul dintre membrii îndrăgiți ai Cenuclului „Flacăra” al Tineretului Revoluționar, Eugen Cristea, „splendidă intruchipare în rol a unei suflamale în devenire”, după cum afirmă un cronicar. ● La 25 noiembrie va fi dată în folosință o nouă autogară în Tirgu Mures. ● La Filatura de mătase naturală din Lugoj, un fertil climat muncitoresc determină faptele să o ia mereu înaintea angajamentelor. ● La Șantierul naval Constanța a fost lansat la apă cu 20 de zile mai devreme Buzias, al șaptelea mineralier de mare tonaj. ● În anul 1977, față de anul 1975, se înregistrează în Maramureș sporirea volumului de desfăcere pe total comerț socialist cu 491 milioane lei. ● În unele cartiere ale municipiului Constanța, formați de muncă ale I.R.E.C., poștă, radioficare sau cetățeni particulari mutilează arborii ornamentali aflați pe aliniamentul străzilor. Această inițiativă nu s-a bucurat de aprecierea favorabilă a opiniei publice, așa că s-a renunțat la ea. ● În localitatea Berechiu a fost dat în folosință un dispensar medical, realizat prin contribuția bănească și munca patriotică a cetățenilor. ● Depășind cu 11 la sută productivitatea muncii pe perioada ce s-a scurs din acest an, oamenii muncii de la uzina ceco-chimică a Combinatului siderurgic Galați au produs pentru furnale cea de-a 150 000-a tonă de coes metalurgice peste prevederile de plan la zi, îndeplinindu-și astfel angajamentul asumat în întrecerea socialistă pe întregul an. ● Colectivul cooperativei Metal-Iernu din Satu Mare și-a îndeplinit planul anual la producția-marfă și la desfășurarea de măruri către fondul pieței. Pînă la sfîrșitul anului, oamenii muncii de aici vor realiza o producție suplimentară de peste 12 milioane lei.

REALITĂȚI, FAPTE, OAMENI

sub auspiciile apropiatelor alegeri

- Patria în care trăim, casa în care locuim — argumente pentru votul nostru de la 20 noiembrie — reportaje la Iași, Zalău, Slobozia (pag. 12-13).
- Străluciri din județul Mureș — experiențe sub semnul reușitei demonstrînd eforturile laborioase ale unor oameni de linia întii (pag. 5).
- Îndemnuri pentru un om al obștii — un mandat cetățenesc pentru aleșii noștri (pag. 2).
- O convorbire despre democrația muncitorească în cadrul rubricii „Omul la tribuna socială”, interlocutor fiind secretarul comitetului de partid și președintele consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea „1 Mai” din Ploiești (pag. 24).

MANDATUL ABNEGAȚIEI NOASTRE FAȚĂ DE PATRIA ÎNFLORITOARE DE AZI ȘI DE MÎINE

Indemnuri pentru un om al obștii

Să fii al tuturor așa cum ești al tău; să faci un lucru pentru altul așa cum l-ai face pentru tine; să te îngrijești de obște așa cum te-ai îngriji de propria-ți ființă; să nu înșeli niciodată încrederea investită în tine de colectivitate, e un semn de maturitate civică, un atribut care distinge omul nou de morala veche, meschină și egoistă.

Să muncești și să te comporți oricând și oriunde, chiar în cea mai desăvârșită singurătate, ca și când te-ar privi ochii tuturor acelora care te-au investit cu o anume putere, e o dovadă de omenie, de frumusețe sufletească și de autentic umanism socialist. Să pui de acord vorbele cu faptele tale, în orice împrejurare, să nu dai semne de oboseală și de plictiseală când trebuie să rezolvi problemele celor mulți care ți-au încredințat o anumită răspundere, să te doară durerea lor și să te bucure bucuria lor, e un semn că ești un om nou al cetății care ar putea trăi fără ea. Să nu confunzi bunul public cu buzunarul propriu, să aperi pe toate căile avutul obștesc și să-l sporești încontinuu, e dovada unei înalte probități morale, caracteristică pentru societatea noastră socialistă. Să gospodărești avuția tuturor cu grija și răspunderea cu care-ți gospodărești casa, e un semn de bun gospodar care merită stima și prețuirea tuturor. Să convingi prin puterea exemplului tău, prin inițiativele tale îndrăznețe și rodnice, ca un Popa Tanda al lui Slavici altădată, e un semn că ești un om între oameni, un om nou într-o lume nouă și innoitoare, un om care face istorie, pentru că nu istoria îi face pe oameni, ci oamenii fac istoria. Să ascuți cu atenție vocea obștii, să gîndești, să simți și să acționezi pentru ea, să supui interesele tale intereselor colective, iată o atitudine care definește sigur un om nou.

Să ții tot timpul treaz sentimentul răspunderii care apasă pe umerii tăi; să ai nu numai impresia, ci certitudinea că fericirea tuturor poate depinde de munca ta, de talentul tău de bun gospodar. Să te simți vinovat când cei ce muncesc nu obțin roade pe măsura strădaniei lor. Când conduci, mai întâi să gîndești și-ai apoi să croiești. Să știi că picătura cu picătură face lacul mare, că anevoie se cîștigă și lesne se cheltuiește. Să nu uiți că un „șef” există pentru că există mai întâi mulțimea și nu invers, și să te comporți ca atare. Să nu aștepti să vii, cu toate problemele lui, muntele la Mahomed ci să te duci tu în mijlocul oamenilor, la locul lor de muncă, și să le rezolvi problemele la fața locului nu îngropat la birou între dosare. Să nu fii niciodată în situația de a nu vedea oamenii vii din pricina dosarelor moarte.

Cînd obștea ne investește cu o anumită răspundere, ne face răspunzători de împlinirea idealurilor ei. Cu nimic n-o poți frustra mai mult, ca atunci cînd prin neatenție, superficialitate, individualism, o văduvești de fi-reștile ei ideale.

Un om nou nu poate dezamăgi pe cei care i-au acordat încrederea lor și e capabil oricînd să se jertfească pe sine pentru ca edificiul marilor visuri ale semenilor săi să se poată înălța. Personalitatea lui are dimensiunile personalității obștii din care face parte și pe care o reprezintă. Un om nou nu se realizează ca personalitate deasupra obștii, ci în mijlocul ei.

ION DODU BĂLAN

(Urmare din pag. 1)

Cifrele, desigur, sînt elocvente, ele spun mult, ele ne umplu inimile de mîndrie la fiecare atingere cu lumina lor vie, lumina marilor evidente ale accesului nostru la marea civilizație, dar ele, aceste cifre, nu reprezintă, cînd le citim, o noutate, ele sînt, de fapt, familiare fiecăruia dintre noi, fiindcă fiecare ținem un creion în mînă și toți știm să facem socoteli. Le face toată țara. Fiindcă cine muncește trebuie să știe pe ce se bizuie, în ce roade se intrupează — pentru țară și pentru el, pentru familia și copiii lui — darul de hărnicie, de sudoare, de eroism, de sacrificiu, de pasiune și de încredere pe care-l așază cotidian în balanța țării, ca să-i ridice mai sus împlinirile. Darul acesta atîrnă greu, el reprezintă adesea, așa cum cifrele o arată, realizări de excepție, deci darul acesta este trudit din greu, el este rodul unor eforturi care, adesea, sînt ele însele de excepție. Nu ne cruțăm însă eforturile, sîntem apti să le facem, și le facem fiindcă, în cursa cosmică spre fericire în care ne-am angajat, la chemarea partidului, cu toată ființa, acea planetă cîndva ascunsă în norii incertitudinilor, acea planetă care este ziua de aur a viitorului, ziua civilizației comuniste a României, strălucește plener, limpede și real, drumul spre ea fiind științific și drept trasat, cucerit treaptă cu treaptă, printr-un transfer zilnic de energii din azi în mîine.

Cifrele viitoarei noastre civilizații, cifrele economiei, ale culturii, ale standardului de viață, cifrele-cote ale înaintării spre mîinele românesc, spre mîinele comunismului, ne dau, astfel, mai mult ca oricînd, certitudinea însuflețitoare că țara, mereu mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdelor care scinteiază pe chipul ei, în aceste clipe de mari eforturi și încordări. Industria își va menține ritmurile înalte, producția ei se va suplimenta, pînă la finele cincinalului, cu 100—130 de miliarde lei, volumul investițiilor cu 100 de miliarde lei, fiecare județ va realiza, pînă în 1980, o producție a industriei sale în valoare de cel puțin 10 miliarde de lei, vor fi date în folosință, doar în industrie, peste 2400 de noi capacități de producție. Agricultură, cu o bază materială și tehnică în continuă extindere și modernizare, va da, în 1980, o producție totală de peste 24 milioane tone de cereale, adică 1000—1200 kg pe locuitor. În 1980, retribuția medie lunară va atinge 2200 lei, cu 38 la sută mai mult ca în 1975. Se va extinde simțitor baza materială a activităților social-culturale, se vor crea peste un milion de noi locuri de muncă. Construcțiile de locuințe vor ajunge la peste 1 milion de apartamente, față de 513000 edificate în cincinalul 1971—1975. Școala va asigura, în acest cincinal, formarea a circa 1900000 de cadre noi. Un număr sporit de comune se va transforma în centre urbane agricole sau agroindustriale. Încă în cursul anului viitor va începe acțiunea de reducere a săptămîinii de lucru. Vom trăi deci mai bine, cu un mai rațional și mai înțelept orar al efortului, cu satisfacții mai mari, cu o mai mare disponibilitate de timp și cu mai multe posibilități reale de împlinire a personalității, de împlinire a noastră ca oameni. Vom cuceri deci cote noi pe drumul ascensiunii noastre, un drum pe care noi înșine l-am decis, un drum pe care noi toți — un întreg popor — îl decidem prin fapta noastră, prin cuvîntul și gestul nostru.

Gestul prin care, peste cîteva zile, vom introduce buletinul de vot în urnă, gestul opțiunilor noastre pentru prezent și pentru viitor, capătă astfel forța obiectivă a marilor acte care unesc sub efigia lor un întreg popor, capătă forța faptelor de istorie, a faptelor care, depășind insul, atrag în gravitația lor masele, milioanele. Ele, aceste mase, n-au intrat, acum, pentru întâia oară în istorie. Fără prezența lor modelatoare, demiurgică, nu există istorie și nu există țară. Ele au decis în repetate rînduri destinul acestui popor, care este ceea ce este, în ultimă instanță, prin această prezență a lor.

Tot ce s-a realizat în România acestor ani, toate marile noastre succese, toate marile noastre mîndrii, dau, sub lumina planurilor vizionare ale partidului, măsura acestei depline suduri a colectivității noastre

umane cu structura de stat, cu această structură socialistă, profund democratică, pe care am construit-o, o construim, o desăvîrșim pe zi ce trece. Sînt rare, în pagina de istorie, asemenea momente de fericită coincidență între interesele, nevoile, idealurile unei societăți și forma de organizare socială și statală în care se află o societate într-un anumit stadiu istoric. În istoria noastră mai veche asemenea clipe de coincidență s-au produs uneori, dar numai în momentele de gravă primejdie, de amenințare a vetrei, a ființei neamului, cînd existența însăși a societății era pusă în joc, cînd țara devenea cuvîntul magic, unificator. Din clipa în care primejdia se retrăgea, unitatea aceasta — efemeră și excepțională — se destrăma, societatea întorcîndu-se din nou la albiile intereselor contradictorii, opuse, în acel dezechilibru social caracteristic orînduirilor de pînă mai ieri, exprimat, printre altele, prin contradicția dintre masele populare și organizarea de stat. Nici o orînduire socială n-a fost în stare să asigure ca factor de permanență unitatea de interes, simțire, ideal, a membrilor săi, nici o orînduire socială n-a fost în stare să transforme unitatea întîmplător realizată între comunitatea socială și structura de stat într-un element al dezvoltării civilizației și progresului, cu iradiere egală pentru toți membrii săi. Acest țel și l-a propus socialismul. Acest țel a devenit, în ultimii ani, realitatea noastră supremă, realitatea unui popor care a devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa, realitatea armoniei desăvîrșite între națiune și stat, realitatea democrației noastre socialiste.

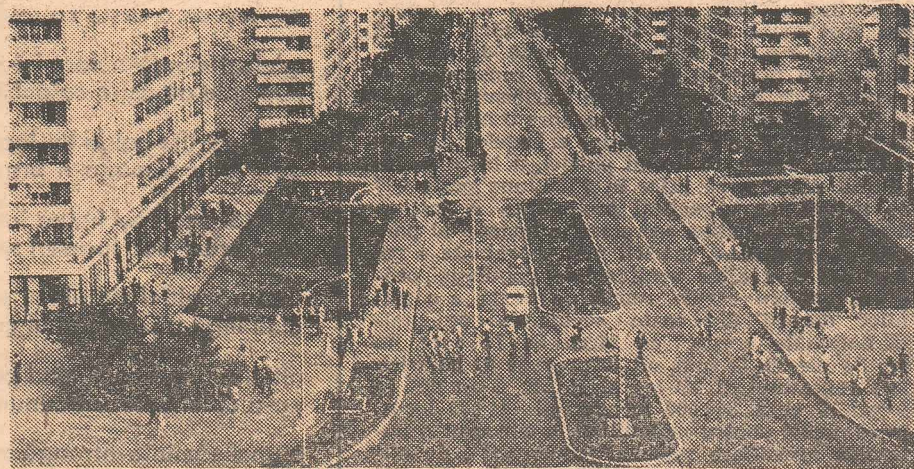
Acest an, cel de-al treizecilea al Republicii, cel de-al treilea de la adoptarea Programului partidului — carta fundamentală a devenirii noastre — aduce astfel, în fața urnelor, un popor pentru care democrația, democrația reală și consecventă, expresie a relațiilor noi între oameni și între oameni și noua structură a societății, constituie o realitate determinantă, o caracteristică majoră, definitorie a întregii vieți social-politice, un factor motor al înaintării pe toate planurile. Un observator din afară al fenomenelor care definesc democrația românească ar fi, desigur, uimit de amploarea și de intensitatea lor, de asumarea accelerată a acelor măsuri, forme, structuri menite să amplifice procesul de continuă adîncire, de continuă perfecționare a acestei democrații, proces purtînd marca unui spirit efervescent și deschis, purtînd pulsul unei experiențe istorice particulare, foarte dense, model de aplicare creatoare a marxism-leninismului la condițiile specifice ale țării noastre, la trăsăturile specifice ale ființei noastre. Varietelor organisme ale democrației reprezentative, cu atribuții în continuă creștere, li s-a adăugat, în ultimul timp, un atotcuprinzător sistem al *democrației directe*, grație căruia zeci și sute de mii de locuitori ai acestei țări, români, maghiari, germani și de alte naționalități, participînd la adunările generale ale oamenilor muncii și ale cooperanților, la consiliile oamenilor muncii și la consiliile de control muncitoresc, la organisme ale afirmării nemijlocite a aportului masei în conducerea vieții social-economice, își exercită efectiv rolul lor de proprietari și beneficiari ai avuțiilor patriei, ai roadelor muncii lor. Instituționalizarea congreselor periodice ale

consiliilor oamenilor muncii, țărânimii, consiliilor populare, educației politice și culturii socialiste, precum și crearea organismelor la nivel național și cu caracter permanent cum sînt Consiliul Național al Oamenilor Muncii, Consiliul Național al Agriculturii, Camera Legislativă a Consiliilor Populare, fac ca masele cele mai largi să-și spună cuvîntul și să decidă nemijlocit asupra problemelor vitale ale prezentului și viitorului țării. Se adaugă dezbaterile publice ale principalelor proiecte de legi, se adaugă consfătuirile pe ramuri de activitate și, ca un corolar al consultării permanente a masei, al atragerii lor active la conducerea statului, vizitele de lucru și întîlnirile secretarului general al partidului cu diferite categorii de cetățeni — aceste ample dialoguri cu țara, cu poporul, înscrise în practica consecventă a conducerii de partid și de stat, cu efecte de mare, impresionantă forță în planul dinamizării conștiințelor, al deciderii celor mai bune căi ale înaintării noastre spre viitor.

Însăși actuala campanie electorală, desfășurată în ambianța fertilă a acestui climat de continuă adîncire a democrației noastre socialiste, a fost menită — și faptele atestă că această menire s-a împlinit cu succes — să marcheze un pas înainte în dezvoltarea acestui proces, creînd condițiile unei cît mai intense participări a masei largi la dezbaterile și rezolvarea tuturor treburilor obștesci. Adunările de desemnare a candidaților F.U.S., întîlnirile dintre alegători și candidați, bucurîndu-se de o masivă participare în orașe ca și la sate, au prilejuit, pretutindeni, o analiză temeinică, exigentă, lucidă, atît a succeselor cît și a lipsurilor, s-au soldat cu prețioase inițiative și propuneri emanînd din masa alegătorilor, campania transformîndu-se, astfel, într-o veritabilă școală a răspunderii sociale, a pasiunii civice, a patriotismului, a spiritului gospodăresc în acțiune, a mobilizării tuturor forțelor pentru exemplara îndeplinire a sarcinilor de plan în fiecare comună, oraș și municipiu. Învățămintele, criticile, propunerile, angajamentele și inițiativele reieșite din această amplă dezbateră politico-gospodărescă, vastă cît însăși țara, vor însemna, pentru organele locale ale puterii de stat, un prețios și concret program de lucru, de perfecționare a legăturii cu masele, forța consiliilor populare, eficiența activității lor depinzînd — așa cum arăta, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu — de continua întărire a unor astfel de legături, de consultarea, largă, atentă a masei, de capacitatea de a stimula elanul constructiv al oamenilor muncii, dăruirea lor, de a le folosi în slujba dezvoltării fiecărei localități, a întregii țări.

Peste 3 zile, țara va vota. Peste 3 zile, urmînd chemarea pe care ne-a adresat-o cel mai bun fiu al națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne vom manifesta, prin votul nostru, voința de cîtoroi ai României de azi și de mîine, hotărîrea fierbinte de a da viață, prin fapta noastră, politicii interne și externe a partidului, mărețului program de făurire a viitorului comunist.

Peste 3 zile, în fața urmelor, ne vom contempla, de sus, destinul, viitorul spre care tindem, cu gîndul la înflorirea continuă a țării, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

Perspectivă asupra orașului Piatra Neamț, una din localitățile care au cunoscut numeroase innoiri în ultimul deceniu

Răspundere deplină și unanimă pentru accelerarea progresului multilateral al societății noastre socialiste

Cele două apropiate evenimente din viața țării noastre — alegerile de la 20 noiembrie și Conferința Națională a partidului — se impun inimii și cugetului nostru prin analiza severă și lucidă a drumului parcurs, prin prospectarea realistă și riguroasă a ceea ce va însemna pentru România de mine o istorie făurită conștient, prin armele științei și practicii sociale, și în conformitate cu posibilitățile concrete de care vom dispune în următoarea etapă de reînnoire istorică.

În întâmpinarea și pregătirea acestor momente de o deosebită importanță pentru destinul poporului nostru s-au înscris și recente dialoguri de lucru dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și oamenii muncii din județul Hunedoara, precum și prezența secretarului general al partidului la Conferința extraordinară a organizației municipale de partid București. Cuvântările rostite cu aceste ocazii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Petroșani, Hunedoara și în fața celor peste 1000 de participanți ai Conferinței organizației de partid a municipiului București reprezintă — pentru prezentul și viitorul țării, și în consens cu gândurile și aspirațiile unei întregi națiuni — adevărate documente programatice, cu totul remarcabile prin forța analizei multilaterale, prin variata problematică social-economică, prin profundul lor umanism.

Reevaluând din perspectiva timpului scurs activitatea complexă și multilaterală desfășurată în această primă treime a cincinalului, secretarul general al partidului nostru a arătat în primul rând că în ultimele 22 de luni producția industrială a crescut pe țară într-un ritm anual de peste 11 la sută, realizându-se peste plan produse de peste 30 miliarde lei. Deosebite se dovedesc și succesele din agricultură, transporturi, știință, învățământ, din toate sectoarele de activitate; primii doi ani ai cincinalului prezentând un valoros bilanț, ce demonstrează justetea hotărârilor Congresului al XI-lea. O dată mai mult realitatea a demonstrat înțelepciunea și maturitatea politicii Partidului Comunist Român care a înțeles să materializeze în făurirea grandiosului edificiu al socialismului axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile, bazată pe o consecvență politică de industrializare a patriei, cheazășia progresului neîntrerupt și a bunăstării materiale, garanția independenței și suveranității naționale.

În numele acestui adevăr inexorabil, evident ca lumina zilei, atestat de istoria ultimelor decenii și prefigurată cu rigurozitate matematică de documentele Congresului al XI-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou, în cadrul întâlnirilor cu oamenii muncii din județul Hunedoara și municipiul București, căile și soluțiile ce conduc activitatea noastră spre dezideratele propuse, metodele optime concrete capabile să garanteze valorificarea superioară a resurselor materiale și umane. Competiția permanentă cu ziua, ora, minutul și secunda reclamă o nouă măsură a timpului, socotit nu în du-

rată, ci în intensitate. Vom ajunge acolo unde ne-am propus prin sporirea eficienței economice, prin modernizarea producției și promovarea progresului tehnic. În istoria grăbită a acestui sfârșit de mileniu popoarele lipsite de progres tehnic și științific nu se pot aștepta decât la un loc modest în cadrul ierarhiei internaționale. Tocmai de aceea, politica social-economică a partidului pornește în mod constant de la considerentul că știința reprezintă factorul primordial al progresului contemporan, că optimizarea progresului tehnic reclamă imperios extinderea creației științifice, promovarea cercetării multilaterale, asimilarea grabnică a tot ceea ce este valoros și poate contribui la dezvoltarea economiei naționale. Relevând aspectele de esență ale acestui moment istoric căruia îi sintem cu toții martori și creatori, secretarul general al partidului a spus: „Am pus pe primul plan problema afirmării revoluției tehnico-științifice, considerând că aceasta reprezintă factorul hotărâtor pentru desfășurarea cu succes a realizării planului cincinal”.

Analizând situația de la fața locului, evidențiind rezultatele bune dobândite de detașamentele de mineri și oțelari hunedoreni, salutând izbînzile colectivelor de muncă bucureștene, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut totodată să atragă atenția asupra unor lipsuri și greșeli care mai persistă, relevînd marea importanță pe care o constituie pe plan național judicioasa folosire a resurselor materiale și umane de care dispunem. Risipa, slaba valorificare a materiilor prime și materialelor, superficialitatea și lucrul făcut de mintuală sînt tot alții adversari de temut ai progresului tehnic, ai prosperității generale în ultimă instanță. Este nevoie, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, de o mai drastică reducere a consumurilor de combustibil, de energie electrică și termică. Este necesar să se întreprindă pe toate căile descoperirea unor noi resurse interne, eforturi pentru creșterea productivității muncii, recuperarea diferitelor resurse ce se risipesc; sînt necesare noi măsuri pentru o mai bună organizare a muncii, pentru creșterea calificării personalului muncitor, pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de producție. Despre toate acestea, a amintit secretarul general al partidului, se va discuta pe larg la apropiata Conferință Națională a partidului nostru, cînd, după cum se știe, vor fi stabilite și măsurile pentru îndeplinirea în condiții optime a planului suplimentar ce va fi supus dezbaterii acestui înalt forum al comuniștilor români.

În cadrul celor trei cuvîntări care formează obiectul comentariului nostru, secretarul general al partidului a rezervat un spațiu amplu și măsurilor de perfecționare a tuturor sectoarelor economico-sociale. Noile măsuri preconizate sînt concepute într-o viziune largă și dinamică și — conform practicii statornicite în activitatea partidului nostru — prin realizarea unei interdependențe multiple între factorii teh-

Tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Conferinței extraordinare a organizației municipale de partid București

nici și economici cu cei politici, sociali și culturali. În cadrul acestor măsuri un rol important îl vor deține consiliile oamenilor muncii și adunările generale ale acestora. Prin noile măsuri stabilite, aceste organe colective de conducere vor asigura o mai activă participare a tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea întregii activități economice și sociale, a întregii societăți. O măsură salutară și cu largi rezonanțe în conștiința publică — o nouă dovadă concretă, eficientă, în procesul consecvent de adîncire a democrației socialiste. Într-adevăr, instituționalizarea principiului muncii și conducerii colective se înscrie ca o tendință majoră a metodelor moderne de conducere și totodată are în vedere faptul că atît în prezent, cît și în viitor întreprinderile și instituțiile se găsesc în fața unor probleme de o asemenea anvergură și complexitate încît este imposibil ca un singur om să le poată cuprinde și soluționa cu competența și promptitudinea dictate de exigențele sporite ale vieții de fiecare zi.

Măsurile și preocuparea continuă pentru organizarea și conducerea societății noastre, sub raport economic și social, sînt inseparabil legate de preocuparea noastră a tuturor pentru remodelarea sufletului omenesc, pentru crearea omului pe măsura vremurilor pe care le trăim, un om intrupat din marile idealuri despre om, cetățeanul și comunistul de omenie, constructorul și beneficiarul unei societăți fără precedent. Între muncă și morală, legătura nu este numai necesară, ci indisolubilă, tuturor revenindu-ne datorită de a acorda o atenție și mai mare afirmării în practică a principiilor eticii și echității socialiste, influenței pe care trebuie să o manifeste fiecare colectiv de muncă asupra modului în care membrii săi muncesc și își desfășoară viața de fiecare zi.

„...Trebuie să facem totul pentru ca fiecare unitate economico-socială să devină o mare familie a oamenilor muncii, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, o citadelă — dacă se poate spune așa — în care să se trăiască după normele și principiile socialiste și comuniste, în care toți membrii colectivității să poarte răspunderea deplină atît pentru bunul mers al producției, cît și pentru condițiile de muncă și de viață create, pentru activitatea politico-educativă, pentru comportarea exemplară a tuturor oamenilor muncii. În nici o întreprindere sau unitate economico-socială să nu-și găsească locul oameni care,

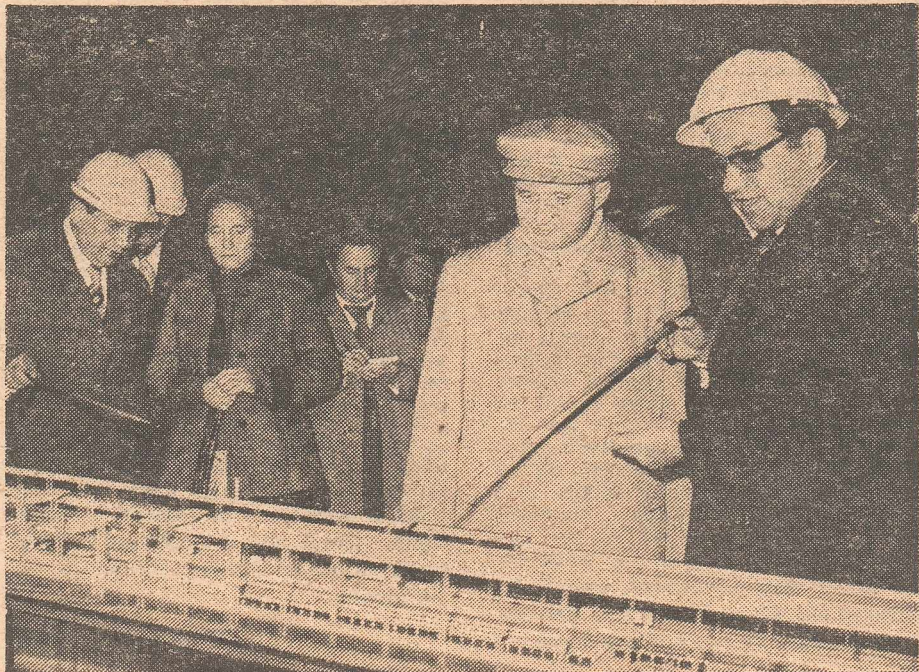
prin activitatea lor, compromit colectivul din care fac parte. Am însă în vedere în această privință necesitatea desfășurării unei intense munci de educație, a sprijinirii tuturor pentru a se încadra în mod corespunzător în viața colectivului respectiv”.

Am fost și rămînem creatorii și martorii celui mai eroic și tulburător capitol din istoria patriei noastre, tocmai fiindcă am luptat în permanență cu noi înșine, am luptat pentru afirmarea celor mai nobile trăsături ale omului, am ajuns să ne spunem unul altuia „tovarășe”. Adresîndu-se puternicului detașament al siderurgistilor hunedoreni, secretarul general al partidului a spus: „Într-adevăr, să ne ocupăm nu numai de calitatea oțelului și a laminatelor — deși aceasta e una din sarcinile noastre principale — ci și de calitatea vieții, de calitatea omului, de ridicarea continuă a calificării sale profesionale precum și a pregătirii politice, a dezvoltării conștiinței socialiste. Societatea pe care o construim ne cere să acționăm ca revoluționari, cere tuturor să fie permanent pătrunși de răspunderea ce o au în fața poporului, pentru destinele țării, pentru viitorul ei comunist, să acționeze în deplină cunoștință pentru perfecționarea continuă a întregii activități economico-sociale. De aceea trebuie să dezvoltăm activitatea politico-educativă, munca culturală de masă”. Și subliniind marea importanță pe care o deține în realizarea acestor deziderate festivalul „Cîntarea României”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat din nou necesitatea împlinirii activității de producție cu cea de pregătire profesională, politică, cultural-sportivă.

Recenta vizită de lucru întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județul Hunedoara precum și participarea secretarului general la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București au reafirmat din nou cu pregnanță legătura traică dintre partid și popor, atașamentul fierbinte față de politica partidului nostru, dragostea nefermă pentru omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru popor, comunistul de omenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Amplul dialog a demonstrat o dată mai mult că tot ceea ce ne înarmează brațul și mintea este încrederea cu care privim viitorul, imaginea României de mine, o țară a prosperității, civilizației și democrației plene.

LIVIU TIMBUS

Dialogul de lucru în județul Hunedoara s-a purtat, ca de obicei, și în fața machetelor

OMUL ȘI MAȘINA — O RELAȚIE NOUĂ

Un mod de a lucra și un modul

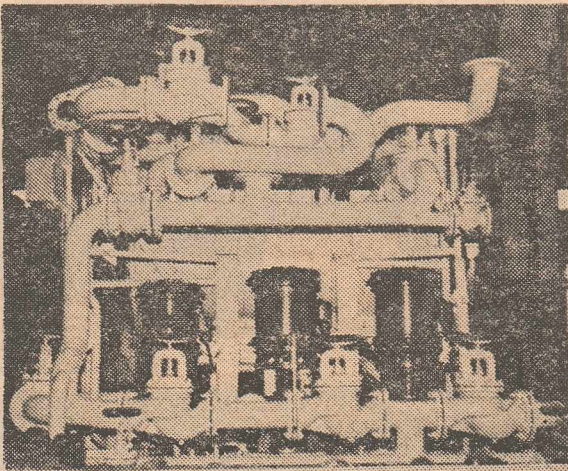
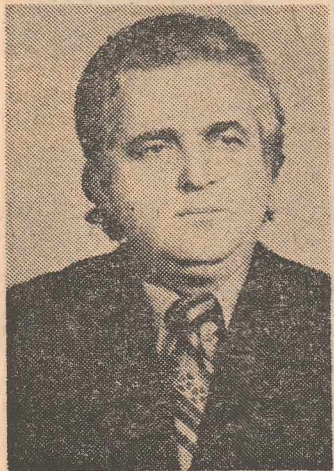
O informație lapidară, așa cum se întâmplă de cele mai multe ori în profesia noastră, ne-a purtat pașii spre Șantierul naval din Brăila, unde se înregistrase, recent, o noutate tehnică: înlocuirea unui procedeu clasic, în construcția de nave, cu unul modern: modularizare. Animatorul acestei acțiuni a fost inginerul Petre Buleci, pe care, mai bine decât orice cuvinte îl vor descrie faptele sale. Așa că vom trece direct la fapte.

— În luna ianuarie a acestui an, după ce gândisem serios căile de urmat în vederea schimbării felului nostru de lucru, am ajuns la concluzia că principalele probleme sînt nu cele tehnice, ci cele psihologice. Adică, am realizat că succesul obținut între timp era condiționat de felul în care se va munci, mai

mult Ion Minculescu, proiectant Viorela Chețan, dispecerul navei ing. Dorin Stoescu (toți sub 30 de ani), șeful de echipă Constantin Burlacu și muncitorul Stan Ardeleanu, un gen de colectiv mai puțin obișnuit, pluridisciplinar cum i-am zis noi, am început să dialogăm în fața machetei gândind și muncind alături tot timpul, cot la cot și creier lingă creier, pînă am scos-o la capăt.

— Iertați-mă că insist, fiind vorba despre o selecție de oameni și gîndindu-mă la faptul că reușita dv. experiență ar putea folosi și altora, aș dori să cunosc criteriile obiective de care ați uzat pentru a alcătui grupul de „elită” al acțiunii propuse.

— Am imaginat un test, aparent simplu, dar, după părerea mea, conclu-

Ing. Petre Buleci și modulul instalației de răcire pentru cargoul de 4 500 tdw.

concret că fără plăcere și pasiune nu se puteau atinge obiectivele puse de producție. Și-atunci mi-am propus ca selecția colectivului de care urma să mă ocup să fie făcută de fiecare om în parte, de însuși aceia care oricare dintre ei poate fi util acțiunii generale dacă va fi solicitat la capacitatea sa exactă.

— Îmi vorbiți, de fapt, despre o strategie care v-a animat...

— Întocmai. Nu i-am zis chiar așa, dar îmi dau seama că așa a fost. Știi, e o chestiune pe care am observat-o în anii mei de muncă, o chestiune care poate părea ciudată, dar nu este, din această cauză v-o și spun: pentru rezolvarea unei probleme tehnice se găsește totdeauna cel mai greu timp necesar, dacă nu-ți planifici foarte exact lucrul. Cauza: între cercetare-proiectare și tehnologie-cercetare și tehnologie-producție apar rupturi explimate, cel mai adeseori, de sistemul de lucru depășit și de carentele în informatică. Revenind la cazul nostru, am constatat, din literatura de specialitate, că s-a renunțat, în țările cele mai avansate în construcția de nave, la proiectarea plană și că s-a trecut la cea spațială, folosindu-se metode foarte moderne, care conduc la simplificarea atât a proiectării, cât și a tehnologiei și, implicit, a producției. S-ar părea că n-am făcut altceva decât să copiem. Inexact, deoarec, la rîndul nostru, am adus o noutate în materie: am combinat metoda spațială, cunoscută, cu cea a analizei valorii (tehnicofuncțională). Asta puteți s-o notați: a fost partea noastră de originalitate.

— Am impresia că vă apropiați de fondul discuției, adică de procesul creației propriu-zise, fără să fi epuizat capitolul strategiei...

— N-aș mai avea multe de adăugat dar poate e bine să revin. M-a preocupat „contaminarea” psihologică a viitorilor mei colaboratori, cu scopul central de a-i convinge că pot face mai mult decât pînă acum. Primul obiectiv: captarea morală și de interes, urmată de stabilirea principiilor metodei, după care s-a trecut la muncă. Primul „adversar” ales a fost ciclul lung de execuție necesitat de o navă și costurile ridicate. Prin simplificarea proiectului, fînteam direct scurtarea perioadei de execuție. Vă imaginați câte comodități, unele inconștiente, aveam să tulburăm! Cînd m-am fixat asupra colectivului, compus din puțini oameni pe care doresc nespun să-i și numesc: ing. Victor Trifu, ing. Vasile Dateu, proiectant

dent. Din răspunsurile primite la întrebări a rezultat un „decalog”, cum i-am zis tot noi, și din care vă pot reproduce cîteva condiționări: evitarea generalităților; adunarea informațiilor; dinamizarea prejudecăților; reconstruirea și ameliorarea subiectului; schimbarea actualiei concepții constructive, plecînd de la ideea necesității construirii unui sistem, cu totul altul, avînd permanent în vedere funcțiile dorite (regîndite și ameliorate); reperarea și eliminarea oricărui obstacol ivit (o decizie nejustă sau o simplă afirmație care ne stătea în cale, împiedicîndu-ne, uneori o „naivă” manifestare de scepticism de genul „de ce să schimbăm dacă așa ne-am obișnuit și ne-a mers bine?”) pe scurt, război deschis atitudinilor confortabile; a face apel la specialiștii de orice fel, la oricine poate veni cu o contribuție cit de neînsemnată, în aparență, dar care putea fi valorificată pe parcurs. În mod secret, ne-am preocupat de una din marile și obișnuitele dificultăți, în astfel de situații: obținerea aprobărilor. De tot felul. Este cazul, sub acest aspect, să amintesc că reușita noastră a fost mult înlesnită de sprijinul direct și competent al tovarășului Jean Weber, reprezentantul Registrului Naval Român, care ne-a înțeles, de la început, și a ajutat prin dezlegările necesare date la timpul oportun.

— Acum sînt, și sper ca și cititorii să se declare la fel, perfect lămurit în privința preliminarilor. Îmi spuneți poate și ce este acest „modul”?

— Un grup funcțional din compartimentul navei, care îndeplinește o anumită activitate, făcînd parte dintr-o mulțime dezordonată de agregate, mulțime pe care noi am ordonat-o.

— Folosiți termeni de matematică pură...

— Păi, nu se poate altfel, intrucît chiar despre teoria mulțimilor este vorba.

— Mă așteptam să ne stabilim în domeniul concretului desăvîrșit, dar dv. continuare a abstractizării...

— Susțin că tocmai în aceasta a constat defrișarea drumului parcurs de noi și care era presărat cu numeroase necunoscute.

— La început ne-ați lăsat impresia unui filosof și nu aceea a unui tehnician. Urmăriți anume să mă derutați?

— N-am nici cea mai vagă intenție de acest fel. Dar, într-adevăr, am studiat filosofia, psihologia și sociologia în timpul meu liber-planificat și am

continuat să-mi perfecționez cunoștințele matematice. Cred, sincer, că rata de ratare a unui inginer este de cel mult patru ani de zile dacă nu se menține la curent cu literatura de specialitate, cel puțin. Și asta îndată după absolvire. Atît de voluminos este filonul de informații actual. Revenind la matematică, noi am folosit teoria mulțimilor tocmai pentru că, în cazul instalațiilor clasice, era vorba despre o mulțime dezordonată ce se impunea a fi ordonată. Dacă pînă acum diferite agregate erau răspîndite pe toată suprafața navei, în prezent, ele se găsesc grupate rațional și conectate la un tablou de unde pot fi supravegheate și manipulate. Aceasta a însemnat multiple avantaje atît materiale, cît și economice, tehnice și de manevrare a navei, adică, în ultimă analiză, o ușurare a muncii constructorilor care lucrează în hale și ateliere pe un model la scara 1/10 dar și a celei a personalului de bord.

— Ați invocat matematica. Niște cifre m-ar ajuta să conchid...

— Cheltuielile de producție scad, în medie, deocamdată, cu 10 la sută. Cînd va intra procedul în producția de serie scăderile sau creșterile, cum vreți să le considerați, vor fi și mai mari. Timpul de fabricație se reduce cu 30 de procente. Calitatea sporește cu 40 la sută. Greutatea vasului scade cu 15 la sută. Ușurința de aprovizionare este cu 50 la sută îmbunătățită. Econo-

mia de materiale, la un vas de 4 500 tdw, a fost calculată la 20 de tone. Manopera se reduce și ea cu circa 10 mii ore. Pentru un an de zile am precalculat o economie pentru șantier de circa 8 milioane lei. Și nu cred să fi greșit prea mult. Și încă ceva, foarte important, pentru o navă: coboară centrul de greutate, de unde rezultă și o stabilitate îmbunătățită. În cazul unor avarii, acestea sînt semnalate imediat și cei de pe vas știu unde să intervină.

— Perspectiva?

— Cea mai apropiată: că la anul, pe vremea asta, și cargoul de 7 500 tdw să fie complet modularizat și, cine știe, în funcție de alte aprobări, metoda să se generalizeze pe întreaga industrie navată românească. De cinci ori mai puțini oameni sînt necesari pentru proiectare, după sistemul aplicat de noi. Dar, recunosc, e mult de muncă... ICEPRONAV-ului din Galați îi revin sarcini noi, dar splendide. Aici ne-au sprijinit comitetul municipal de partid, comitetul de partid din șantier, organizațiile de bază. Dar părerea mea rămîne aceea că astfel de acțiuni nu se pot baza pe dispoziții ci pe convingere. Personal nu mai vîd un alt sistem de lucru de aici înainte decît cu riscul rămînerii pe loc, ceea ce echivalează, la ritmul dezvoltării actuale a țării, cu o rămînire în urmă.

E. LEONARD ■

Metalul n-are sentimente și totuși...

Una din cele mai agreabile discuții din cîte se pot purta privește destinul relației om-mașină. În general, persoanele care au mult a zice pe această țemă știu foarte puține lucruri despre mașini. La Bacău, de pildă, se află în funcție una din cele mai monumentale mașini ale industriei noastre. Are înălțimea unei hale industriale și ocupă o suprafață de teren considerabilă, dar se cheamă tot mașină. Sigur, e dreptul oricui să se întrebă ce se întâmplă cu omul în momentul în care o creație a mecanicii sau a electronicii ajunge să facă totul, numai că dreptul acesta ar trebui să fie cuvințios cenzurat de oarecare știință, de mersul real al lucrurilor. Mașina în chestiune funcționează la Combinatul de celuloză și hîrtie Letea și dă anual mai multe zeci de mii de tone de hîrtie de ziar. Ea e slujită de mai mulți oameni, cam 40 pe schimb, dar de ideea ei întreagă, de ființa ei ascunsă de mașină se ocupă, practic, un singur om. Se numește Corneliu Filimon, este inginer chimist, specializat în hîrtie și celuloză, are 33 de ani și, fără a fi neapărat indispensabil, fiindcă nimeni nu mai poate fi astăzi întru totul de neînlocuit, este omul care a ajuns cel mai departe în cunoașterea uriașului numit mașina 11. Nimeni, nici măcar inginerul Filimon nu și-ar putea permite să afirme că, într-un timp anume, cineva o să reușească să țină în mîini absolut toate problemele acestei veritabile minuni tehnice. Aici este mai evident decît oriunde că noile mașini nu numai că nu-l lasă pe om să se ofilească stînd și contemplînd rodul trudei lor, dar că abia ele îi obligă cu adevărat și în chipul cel mai înalt conștiința. Ceea ce te neliniștește într-o discuție cu inginerul Filimon e grija foarte ceremonioasă pe care o acordă el spusei despre mașină. Ca și cum aceasta l-ar asculta și ar avea puțină replici. Acum, să fim înțeleși: toți cei care servesc mașina sînt suficient de pregătiți încît s-o facă să lucreze la parametri proiectați. Priceperea lor profesională e mai presus de orice îndoială. Numai că peste pricepere mai apare ceva: senzația de implicare. Un soi de stare de natură filosofică. Nu toți cei ce asigură funcționarea mașinii gîndesc că grijile de serviciu sînt, pînă la urmă, situare filosofică. O parte dintre ei însă au cîștigat înțelepciunea de a considera relația lor zilnică, permanentă cu mașina în termeni mult nuanțați de gîndire. Corneliu Filimon spune că-i simte pulsul, că uneori îi pare posacă și alteori voioasă, că sînt zile în care, deși aparatura spune că totul e în regulă, iar laboratorul nu reclamă nimic la calitatea hîrtiei, el o simte ostilă, întărită. Ingerul Corneliu Filimon spune că a fost zile cînd, pur și simplu, s-a trezit îndemnat de ceva necunoscut, venind din subconștient să se întoarcă la fabrică. Ceva îl chema de acasă și chemarea s-a

dovedit întotdeauna reală fiindcă sosind oamenii i se adresau ca și cum era de la sine înțeles că el trebuia să se afle în acele momente acolo, ca și cum totul fusese stabilit dinainte. Telefonul este un obiect prin care ne comunicăm de obicei lucruri cu un început și o încheiere. Pentru Corneliu Filimon, ca dealtfel pentru mai toți cei care au căpătat sentiment și filosofie pentru mașina 11, telefonul a devenit aproape un element al ființei lor. El telefonează adesea în secție fără un scop precis, iar cei ce răspund dau informații asupra mersului mașinii fără ca să li se fi cerut. E de la sine înțeles că asta trebuie vorbit la telefon, e cît se poate de firesc ca soneria lui să sune oricînd. Tot ce ține de mașină vine în viața lui ca fapt de la sine înțeles. L-am văzut ieșind din biroul foarte modest unde-și ține însemnările tehnice ale zilei, apropiindu-se de vâlul uriaș de hîrtie abia ieșită din mașină, mîngîind, mîngîind albul fără sfîrșit. Îi vîd, de asemenea, pe muncitorii secției trecînd din cînd în cînd pe lîngă valul ca să-și plimbe palma pe mătasea abia ieșită din pîntecele fierbinte. Corneliu Filimon recunoaște că îi face mare plăcere. Cît despre munca propriu-zisă, nu s-a întreat niciodată dacă îi dă plăcere sau nu. Asociază ideea de plăcut cu alte lucruri și situații. Nu poate să stea însă nici măcar un ceas fără să simtă cu necesitate prezența mașinii. Soția lui Corneliu Filimon e profesoară de istorie și lucrează ca muzeograf la muzeul județean. O altă lume decît, aceea a inginerilor. Cunoaște o seamă de artiști plastici, din oraș și din țară. I-a ascultat cum discută despre problemele artei și ale profesiei lor. E la fel de convins că tot ce știe el acum despre mașina 11 poate să se numească lesne artă. A lucrat în secția care avea să se cheme mașina 11 încă din anul 1972. Încă de pe vremea cînd totul era numai un proiect. A ținut legătura cu proiectantul, a fost unul dintre cei care au făcut dirigenții de șantier din partea beneficiarului în perioada construcției halei și a montajului utilajelor, cunoaște rostul fiecărui metru cub de beton și al fiecărei piese a mașinii. Nu are nici un complex față de artiști, nu are timp să aibă complexe, nu are timp să se plictisească, nu are timp, nu are timp, nu are timp. Asta este, într-adevăr, o problemă, ar vrea să aibă mai mult timp pentru familie, pentru cei doi copii ai săi, pentru soție. Își dă seama că e o problemă grea, foarte grea, că mașina îl obligă să fie permanent în stare de veghe, că viața lui și a acestei mașini care într-un fel este chiar opera cea mai bună a profesiei de inginer, e numai luptă. Omul nu o stăpînește. Omul luptă cu ea, cu mașina, obligînd-o să fie umană.

TUDOR OCTAVIAN ■

STRĂLUCIRI DIN JUDEȚUL MUREȘ

Oamenii despre care va fi vorba mai jos nu se cunosc, toți, între ei; cițiva, numai, au auzit unii de alții și doar doi, medicul Radu Deac și inginerul Zoltan Kolozsvary, pot spune că sînt prieteni. Prietenii ar putea fi însă cu toții, avînd comun același gînd, mărturisit sau nu, de a-și alege prețul și rostul trecerii lor prin timp și prin lume nu în ore și prin ceea ce fac în limitele programelor de serviciu, ci cu măsura totală și covîrșitoare a unei vieți de om. Dar acesta este un calcul al nostru, nu al acestor oameni cu bio-

NEMĂRGINITELE POSIBILITĂȚI ALE PERFECȚIUNII

Există în incinta Întreprinderii de prelucrare a lemnului din Reghin cîteva încăperi unde nu răzbate vîuietul fabricii. E atelierul de instrumente muzicale, locul unde se fac viorile românești. De douăzeci și cinci de ani lucrează aici meșterul Roman Boianciuc, un bătrînel de 65 de ani, cu ochi limpezi, de copil, dar greoi și îndărătnic la vorbă, cum nimeni în locul lui nu ar putea fi altfel, deoarece, încă nu știu decît prea puțini, a face o vioară a fost și a rămas o taină. Aflat de trei ani la pensie, meșterul vine în fiecare dimineață la ora șase și rămîne pînă noaptea tîrziu, deslușind și lămurindu-și lui însuși drumul perfecțiunii. Viori a făcut multe în viața lui. Dacă ar sta să adune, și dacă le-ar pune la socoteală și pe cele făcute de tinerii care au deprins meseria de la el, ar ieși vreo sută cincizeci și cinci de mii. Cu cîteva dintre ele a participat, odată, cu ocazia unei ediții a Festivalului „George Enescu”, la alcătuirea unui stand. Iată ce scria unul dintre oaspeți: „Vioara făcută de maistrul Roman Boianciuc a produs asupra mea o foarte bună impresie. Ea este executată artistic, are o formă desăvîrșită și e ușor de mînut. Sunetul este curat, deschis și suficient de îndemînat”. Semna David Oistrah...

Uneori meșterul lipsește de la fabrică. Dar nu e acasă, cum s-ar crede, sau plecat să se plimbe. Umblă pe valea Gurghiului, mai ales, și prin părțile Maramureșului și ale Bucovinei, după lemn de viori. După paltin și molid de rezonanță. Adus la Reghin, lemnul este lăsat cel puțin vreo zece ani pentru a se usca în depozite speciale. Munca, încordarea și epuizarea nervoasă a unei adevărate inspirații de a alege soluția cea mai bună, abia după aceea începe; 120 de ore de răbdare și de migală pentru o vioară, pentru a o încheia și a o lăcu. Apoi intervine principiul simplu, care spune că sunetul este echilibrul dintre corzile și trupul unei viori: dacă lemnul este prea tare, mai dur decît coarda, sunetul e strident; dacă este mai moale, sunetul e înfundat și parcă nu reușește să iasă la lumină. Întotdeauna însă din viorile lui sunetul se luminează cu toate culorile lumii și străbate în cîntec. Dar drumul este încă lung, este lung, spune meșterul, decis să scrie o carte pentru că sănătatea e sănătate dar anii sînt, totuși, 65, deși n-a obosit să-și trimită gîndul mai departe, în căutarea viorii comparabile cu marile modele. Între nemărginitele posibilități ale lumii, este convins că există și această posibilitate. El nu are rețete și taine transmise din familie. Pe străbunicii săi nu i-a chemat nici Stradivarius, nici Amati, nici Steiner. Secretul, e convins, nu poate fi decît în el însuși, în forța și norocul, poate, de a alege la un moment dat ceea ce, desigur, în lumea naturii există...

DESPRE CEEA CE LUMEA ÎNCEARCĂ SA-ȘI ADUCĂ AMINTE

La cei 40 de ani ai săi, care au lăsat o urmă în privirile ușor obosite din poia ochelarilor cu lentile puternice, Zoltan Kolozsvary, doctor în ingineria tratamentelor termice, unul dintre cei mai buni specialiști din țară în acest domeniu, este șeful secției de cercetare și proiectare de pe lîngă Întreprinderea „Metalotehnica” din Tîrgu Mureș. Meseria lui e una de explorator. A gîndi metalul în toate relațiile posibile, a-l adapta, a-i schimba calitățile prin efecte termice și termochimice, prin încălzire și răcire în diverse medii și cu diferite viteze, înseamnă a-i ridica prețul, ca să zicem așa, dar a-l trămu-i cu grijă, după aceea, a-l folosi numai cît și numai cum trebuie este o

grafii acaparate de profesii, cu vieți subordonate unei idei, fie că ea înseamnă a vindeca pe oameni de grave boli de inimă, ori numai a face viori sau a da oamenilor mere multe și frumoase. Cițiva sînt cunoscuți departe în lume, alții numai în țară iar numele unora se pierd în anonimatul acela larg și generos de la temelia lumii care primește roadele muncii acestor oameni dar nu întreabă decît prea rar, și uneori niciodată, nici cine le-a făcut și nici cum.

altă muncă, și munca aceasta s-a numit, la „Metalotehnica”, turnare de precizie cu modele fuzibile. A fost o idee. Aplicarea ei, tipică valorificare a propriilor cercetări, nu a întîrziat. În incinta întreprinderii s-a construit o asemenea turnătorie, care lucrează, astăzi, pentru mai multe întreprinderi din țară și din lume. Acum, secția condusă de inginerul Kolozsvary lucrează, în colaborare cu specialiști din Republica Democrată Germană, pentru a dezvolta tehnologii de virf pentru mai multe țări socialiste.

Anii care s-au scurs au adus acestui grup de cercetători 14 brevete de invenții. Alte 5 brevete se află în curs de studiu. Iar autorii nu au decît prea puțini ani peste 30. Își spun pe numele mic, prietenește, fiindcă invidiile și orgoliile sînt lăsate la ușă, petrec cu plăcere, împreună, un sfîrșit de săptămînă sau o seară, dar este de neconceput ca sarcinile și ierarhia să nu fie respectate. Ingerul Zoltan Kolozsvary, membru al Societății americane de metale și observator, din partea țării noastre, la ședințele de lucru ale Asociației internaționale de tratamente termice, cu sediul la Zürich, are despre mai tinerii săi colegi credința că se poate lucra cu ei precis și frumos cum merg stelele pe cer. Altfel, spune, și tratamentele termice și turnarea de precizie — de pe urma cărora s-a ajuns ca dintr-o tonă de metal să se obțină o producție în valoare de peste un milion de lei, ceea ce este enorm dacă ținem seama că media de valorificare a aceleiași cantități de metal este de zeci de ori mai mică — nu sînt decît încercări de a reimprospăta memoria lumii, de a o ajuta să recucerească secrete pierdute. Fiindcă, înmuind în singele de cămilă lama albă a oțelului pentru a-i da suplețe și rezistență, constructorii săbiilor de Damasc nu știau că fac chiar tratamente termice...

MESERIA ULTIMEI ALTERNATIVE

Radu Deac s-a născut în 1940, la Zalău. A absolvit Facultatea de medicină din Cluj-Napoca, specialitatea chirurgie, în 1962. De atunci lucrează la Institutul de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș și este, de mai mulți ani, șeful secției de chirurgie cardiovasculară. A colaborat la realizarea mai multor monografii de specialitate apărute în țară și peste hotare și este autor a 130 de comunicări științifice tipărite într-o serie largă de publicații, precum „Revista medicală”, „The Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery” (S.U.A.), „Coeur” (Franța) ori „The British Journal of Surgery”. Este, din 1967, membru al Societății internaționale de chirurgie iar din 1973 membru al Societății internaționale de chirurgie cardiovasculară. În 1976 și-a susținut examenul de doctorat cu lucrarea „Înlocuirea valvulei cardiace cu valve de țesut biologic”.

— Vine multă lume aici la Tîrgu Mureș să-și caute sănătatea, tovarășe doctor Deac ?

— Vin oamenii, dacă sînt bolnavi. Aici este locul ultimei alternative, ca să zic așa. Bolile cardiovasculare reprezintă, din nefericire, cea mai importantă problemă de sănătate cu care se confruntă azi întreaga omenire. Nici țara noastră nu face excepție. Aceste boli au trecut treptat pe primul loc al cauzelor morbidității și mortalității generale. Ele creează mari prejudicii pe plan biologic și social. Sînt boli congenitale, boli produse de reumatism și, cele mai periculoase, bolile arterelor coronare. Pe măsură ce standardul de viață crește, statisticile arată și o îngrijorătoare creștere a frecvenței bolilor din ultima categorie, una din evoluțiile posibile ale acestora ducînd la bineștiutul infarct miocardic. O parte a acestor boli beneficiază de posibilitatea intervenției

chirurgicale. În cazul bolilor cardiace valvulare, de exemplu, procedeul chirurgical — bine stabilit și constituind cea mai importantă achiziție terapeutică, în tratamentul acestor boli, în ultimii 15—20 de ani — urmărește înlocuirea valvei lezate cu o valvă artificială, care să funcționeze pe durata medie de viață normal anticipată.

— Sînteți inițiatorul unei tehnici noi de construcție a valvelor de țesut biologic.

— Ea are la bază un proiect de cercetare elaborat la Departamentul de Chirurgie Cardio-Toracică al Universității din Leeds, Anglia, spitalul „Leeds General Infirmary”, proiect generat de ideea celor de acolo de a utiliza „fascia lata” — numele unui țesut — ca înlocuitor al valvelor cardiace naturale.

— Valvele cu care s-a lucrat au fost făcute după aceeași tehnică și de către o singură persoană, Radu Deac !

— Bolnavii operați au reprezentat o serie consecutivă neselectată. Vîrsta celor 128 de bolnavi se întindea între 7 și 64 de ani. Clasificarea stării clinice preoperatorii a indicat faptul că majoritatea bolnavilor erau în stadiile III și IV NYHA, adică ultimele, cele mai grave. Rezultatele au fost mulțumitoare.

— Concomitent însă a început atunci testarea experimentală a unor valve de „dura mater” — numele altui țesut — iar la data realizării tehnice a acestora, în aprilie 1969, la același Departament al Universității din Leeds, nu fuseseră semnalate încercări similare în literatura de specialitate...

— Prima menționare a acestor teste a avut loc la Toronto, în octombrie 1970. Începînd cu ianuarie 1971, cu aceeași tehnică de producere a valvelor tisulare, la Institutul de cardiologie din Sao Paulo, a fost utilizată „dura mater”, rezultatele fiind de asemeni încurajatoare.

— Continuarea cercetărilor privind utilizarea acestui țesut pentru înlocuirea valvelor, începută în aprilie 1969, a fost efectuată la Institutul de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș, în secția de chirurgie cardiovasculară, de către dumneavoastră.

— Ajutat de un colectiv !

— Cu ce rezultate ?

— Am început înlocuirea cu valve din țesut biologic anul acesta, în mai. Primul bolnav operat a fost o profesoară de fizică. În prezent starea sănătății sale e foarte bună, femeia a putut să-și reia activitatea la catedră.

— Sînteți membru al Comisiei de cardiologie din cadrul Ministerului Sănătății. Ce probleme ați adus în discuție ?

— Nici una fiindcă nu mi s-a spus niciodată cînd s-au ținut ședințele acestei comisii.

— Care sînt avantajele folosirii valvelor biologice ?

— Performanțe hemodinamice superioare. Cu cît performanțele acestea sînt mai bune, capacitatea de efort a celui vindecat este mai mare, deci și posibilitățile lui de reintegrare în muncă, în familie și societate. În al doilea rînd, ele nu necesită tratament împotriva coagulării sîngelui tot timpul vieții, cum se cere în cazul valvelor mecanice. Apoi, acestea din urmă costă mult. Una singură, sute de dolari. Valvele biologice nu costă bani...

CALCULE ÎN „MICA MESOPOTAMIE”

I-a fost dat inginerului Ovidiu Natea să fie al cincisprezecelea director al I.A.S.-ului Zagăr. Tehnicianul Andrei Cristoff, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, îi numără o

dată și încă o dată. Da, ațîția au fost. Unii, adaugă el, nu s-ar putea spune că erau nepricepuți. Au fost, fără îndoială, și oameni buni printre ei, dar I.A.S.-ul, după cum ieșeau socotelile la sfîrșitul anului, nu reușea să fie niciodată de frunte.

Actualul director a venit în toamna anului 1975, cînd bilanțurile erau deja încheiate cu șase milioane pierderi, tot așa cum se întîmplase și cu un an înainte. În 1976, balanța începea deja să se incline în partea cealaltă: se obținuseră peste o jumătate de milion beneficii. În acest an, beneficiile au crescut la peste trei milioane...

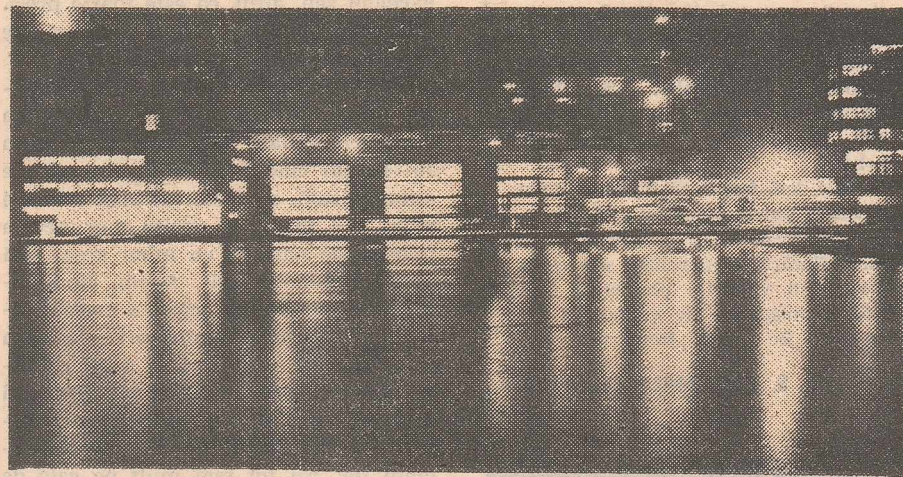
Acum miroase a mere la Zagăr și în gara Bălăușeri, unde lăzile înmiresmate iau drumul spre orașele țării și spre Austria, R.F.G. și mai departe în lume. Livezile, desenate ca de un geometru pe colinele blînde și prietenoase ale împrejurimilor, s-au stins, au o culoare ștearsă, cenușie. Și oamenii din „mica Mesopotamie”, cum numește în glumă inginerul Natea acest pămînt aflat în unghiul celor două Tîrnave, se reintorc la calculele care le măsoară munca.

Conform planului, 650 de tone trebuiau să livreze cei din Zagăr, în acest an, la export. Pînă acum au dat 1 000, și vor mai da încă 500. Și dau pentru că, se-nțelege, au de unde. În toamna aceasta au cules cam 15 000 kilograme de mere de pe un hectar. În anul trecut, tot atîtea. Mai departe, în urmă, în timp, oamenii parcă nici nu vor să-și mai amintească. Da, e adevărat, spun ei, privind într-o parte, producțiile pe atunci erau de cîteva ori mai mici. În 1975, valoarea producției marfă a fost de 11 milioane. În anul următor, peste 22 milioane. În acest an, speră, în jur de 27 de milioane. Deși pămîntul a rămas același, iar numărul oamenilor la fel. Dar nu și felul lor de-a munci, desigur. Fiindcă livada din Zagăr a fost și a rămas a treia, ca mărime, din județ, dar n-a trecut mult timp de cînd este una dintre cele mai productive din țară.

Au găsit, cei din Zagăr, secrete nebănuite ? Au inventat ei lucruri noi în horticultură ? Nu. Și ei, ca și alții, vorbesc despre fertilizări și erbicidări. Astăzi, așa cum făceau și acum cîteva ani, vorbesc despre prevenirea și combaterea dăunătorilor, despre tăierile și curățirea pomilor. Și înainte știau ce trebuie făcut. Atîta doar că astăzi, adaugă el, chiar se învrednicesc cu execuția acestor lucrări în întregime, cu grijă și la timp. Cînd a venit inginerul Natea la Zagăr, i-a speriat pe toți și-i făcea să clatine din cap, nedumeriți, neputînd înțelege cînd omul acesta se odihnește. Se spune despre el că este un om care nu doarme. El însuși, recunoaște, își rezervă puțin timp pentru odihnă. De aceea, la patru și jumătate, dimineața, începe să treacă prin toate fermele I.A.S.-ului și nu se mai întoarce acasă decît seara tîrziu. Deși este inginer, spune el, viața lui nu e alta și nu e altfel decît a vechilor țărani care se sculau cu noaptea în cap și cu grijile gospodăriei, pentru ei odihna fiind puțină iar alergătura multă.

Pentru ei simțul onoarei este egal cu acela al datoriei și al responsabilității. Ne-au ajutat să-i cunoaștem, în urmă cu cîteva zile, Ioan Făgărășan, activist al Comitetului județean de partid, și Ioan Catargiu, directorul general al Direcției agricole județene, ei înșiși bărbați care, ca specialiști și oameni politici, trăiesc în prima tranșee a progresului, a luptei pentru nou și adevăr, adică împotriva mediocrității, a auto-mulțumirii și-a inerției. Oamenii din linia întîi, unde viața e muncă, nu foc de artificii...

DUMITRU ELIADE ■

Peisaj de noapte la Tîrnăveni

„Flaro”: a construi un stilou e mai complicat decât a face o limuzină

FAPTELE ȘI VORBELE

Cărțile

și ciorapii de damă

La întretărirea Bulevardului Gheorghe Gheorghiu-Dej cu Calea Victoriei, vizavi de Terasa Casei Centrale a Armatei, chiar pe colț, se afla pînă nu demult, cum știe toată lumea, „Librăria Academiei”.

Lungă vreme, clădirea a stat inconjurată de schele. Poate cam prea mult, îndrăznesc să spun, că trecătorii se întrebau: „Cum, naiba, sînt predate locatarilor atîtea blocuri imense, cu douăsprezece etaje și o construcție relativ modestă, tocmai în mijlocul Capitalei, nu ajunge să fie terminată?”

Acum, în sfîrșit, lucrarea s-a încheiat. Dinapoia schelelor ridicate, a apărut un nou hotel: vechiul „Bulevard”.

Arată frumos, nimic de zis, se încadrează în ambianță cu distincție discretă și, pentru înfățișarea lui reușită, am uitat cît a durat pînă a fost moșit și-i felicităm pe proiectanți și constructori.

De la parterul hotelului a dispărut însă librăria și în locul ei a fost amenajat un magazin „Romarta”. Și el e frumos: oferă privirii vitrine largi, cu gust aranjate, iar înăuntru ne îmbie articole atrăgătoare.

Totdeauna astfel de magazine, mai ales cele luxoase, transmit un sentiment tonic. Parcă am auzi îndemnul Ninei Cassian: „să ne facem daruri”. O cravată original colorată, o sticlucă de parfum, un furou spumos, o cămașă albă, sciplitoare, astea sînt lucruri sortite să aducă în casă senzația bunăstării.

Atunci, unde e motivul pentru care sîntem contrariați? Din păcate există și mă grăbesc a-l da în vileag. Pe locul actualului magazin „Romarta” au fost mereu librării. Ba chiar cea mai veche din Capitală, dacă nu mă înșel. Aici au funcționat faimoasele librării Alcala și Socce, care aveau și edituri și au tipărit nu puține cărți românești considerate capodopere astăzi. Era punctul unde se organiza „Săptămîna cărții” și scriitorii dădeau cititorilor autografe.

Mi se va răspunde că la doi pași, peste drum, mai există noi magazine specializate în vânzarea cărții. Da, dar nici galanteriile nu lipsesc prin împrejurimi.

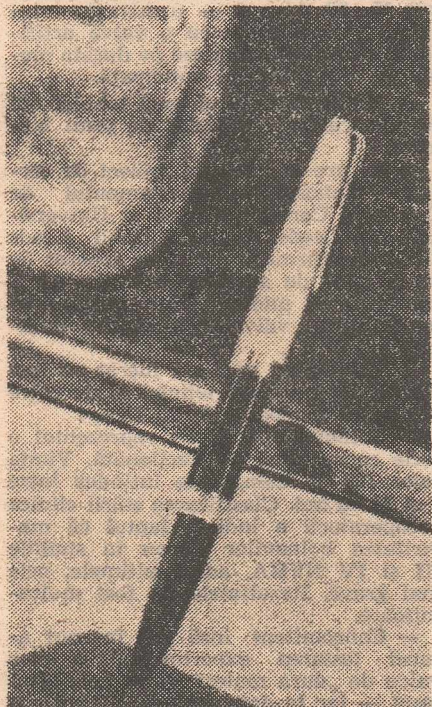
Să fie mai prezentabile ca librăriile astfel de magazine pentru parterul unui hotel? Oare ciorapii de damă, sutienele sau combinezoanele să constituie o carte de vizită mai reprezentativă pentru civilizația noastră urbană contemporană, în fața oaspeților străini? Mă îndoiesc. Oricum, logica raționamentului care a prezidat această hotărîre municipală îmi scapă.

Și oricîte argumente comerciale s-ar aduce, a văduvi Capitala de locul celei mai vechi librării a ei nu e un act inspirat.

Tradiția orașelor stă și în ceea ce timpul a conferit ca destinație unora din spațiile lor. E o idee, la care ne conduc alte numeroase amenajări binevenite. Specificul Bucureștilor rămîne păstrat astfel, cu toate noile modernizări ale urbei.

Nu e deci fericit să instalezi unde există o școală cunoscută, să zicem, un café restaurant, să deschizi în locul florărilor mezelării și nici să înlocuiești vadrurile librării vestite cu magazine de galanterie și cadouri, fie chiar „Romarta”.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Prima temă de cercetare pe care a primit-o în urmă cu 10 ani Sirbu Nicolae, șef colectiv proiectare-tehnologie articole de scris, a fost „Stabilirea principiilor teoretice și funcționale ale stiloului cu peniță”. Aceasta pentru că la întreprinderea „Flamură roșie” din Sibiu, mai pe scurt „Flaro” — locul unde am realizat prezentul reportaj — s-a pornit la drum fără licențe și patente străine, fără o experiență prealabilă, fără specialiști. Construite la început pe principiul presiunii hidrostatice, principiu bun, dar cu destule dezavantaje — după cum ne asigură Sirbu Nicolae — stilourile și pixurile aici produse au necesitat modernizări. Și, ni se spune cu destul de mult umor, s-a apelat în 1968 la ajutorul celebrei firme Mont Blanc. S-a primit o scrisoare în care sibienii de la „Flaro” erau asigurați că a construi un stilou este mai complicat decât a face o limuzină și că, avîndu-se în vedere dificultățile pe plan mondial, ar fi bine, înțelept chiar, ca românii să renunțe la asemenea proiecte. Oamenii de la „Flamură roșie” au multumit pentru sfat și au reușit după o trudă științifică să construiască un alt tip de stilou bazat pe metoda capilară. Așa făcute se asigură un flux de cerneală constant, o rezistență deosebită la temperaturi joase și ridicate. Noul tip de stilou nu este sensibil la scuturări ușoare ceea ce, printre altele, rezolvă mult discutata problemă a petelor de cerneală („purceluși” cum li se spunea odinioară) de pe caietele școlărilor mici. Tipurile de stilouri recente „Neptun”, „Student”, „Uranus” pot fi lăsate pe birou deschise și o jumătate de oră fără să se usuce cerneala. Și acum, tovarășe Sirbu, întreb, spuneți-mi cît de complicat este să faci un stilou. „Notați, vă rog. Precizia canalelor capilare din cărbune — dealtfel partea cea mai importantă a stiloului, și nu penița cum ați venit documentat și dumneavoastră — trebuie să fie de ordinul micronilor. Tratarea suprafeței cărbunelui se face, de asemenea, la capătul unor complicate procese chimice. Să dăm totuși peniței ce-i al ei. Doi oameni scriînd cu două stilouri identice pot spune, unul, că este excelent sau, altul, că este foarte prost. Tensiunea peniței trebuie deci să fie extrem de elastică”.

Oricît de ciudat s-ar părea, construirea peniței a ținut cont de schimbarea structurii sociale din țară. Pînă acum 10—15 ani cînd munca nu era atît de automatizată, cînd efortul brut era mai mare, s-a mers pe penițe moi, acelea folosite de oameni cu mîna grea, mai puțin dedată la scris. Acum, cînd numărul oamenilor cu școală a crescut fabulos se merge pe penițe tari — acestea scriu fără să fie nevoie să apeși cu nădejde, exceptînd firește nădejdea că scrii adevărul și faci totul curat și frumos. Vechea peniță era legată de vechiul toc, azi tot mai mult pe cale de

dispariție. Cu stiloul „Sirius”, de pildă, un student poate scrie azi, fără să schimbe cerneala, 25 de pagini tip A₄. Cu un toc, lucru era practic imposibil. Iată deci glumind puțin, cu căldură și prietenie, că tovarășii de la „Flaro” au o contribuție decisivă la menținerea cunoscutei expresii „A schimbat foaia”. Folosindu-te de noile stilouri produse aici, foaia se schimbă de aproximativ 5 ori mai repede decât pe vremea cînd se folosea tocul.

Înainte de a consemna cele spuse de directorul întreprinderii „Flamură roșie” notăm telegrafic cîteva dintre lucrurile ce ne-au fost spuse de mai vechii și noii lucrători ai scrisului românesc: „Mă numesc Zosim Șchiopotă și sînt maistru principal, șeful secției articole de scris. Am venit aici în 1956. Făceam pe atunci 8000 de cutii a câte 100 de penițe pentru tocuri. În anul 1960, cînd s-a introdus cerneala în învățămînt la toate clasele, făceam 35000 de cutii. În anul 1971 nu am mai făcut deloc penițe pentru tocuri căci am trecut masiv la stilouri. Avem astăzi o producție atît de mare și complexă încît atelierul de reparat stilouri au murit — meșterii nu le mai cunosc structura.” Mă eheamă Aurelia Hurbean și în 1962, cînd am venit aici, aveam 4 clase. Mi-am desăvîrșit studiile cu stilouri făcute chiar de mine și gîndul la tot ceea ce a fost mă emoționează pînă la lacrimi. Am o fată de 19 ani, în ultima clasă a Liceului „Gheorghe Lazăr”, vreau să ajungă medic și sper să ajungă. Voi da articole de scris de o asemenea calitate încît trebuie să ajungă”. „Mă prezint: muncitorul de categorie specială Striber

Baltazar. Eu, la vremea mea, am scris cu tăbliță și condei. Acum oamenii s-au educat, învață școală, scriu cărți. Dacă eu cunosc vreun scriitor ce trebuie să ne fie recunoscător că le-am pus stiloul în mînă? Dacă vă referiți la Eminescu atunci vă asigur că-i cunosc atît de bine opera încît mi se pare că-l cunosc și personal. Atît, cetățene reporter, atît”. Viorica Barac, operator chimist: „În urmă cu 25 de ani erau mașini pe care le învîrteam cu roata. Lustruiam corpurile stilourilor cu pămînt galben, eram toate, parcă adunate de pe malul unui riu din apropiere. În munca mea cel mai frumos e să poți scrie ceea ce gîndești și să gîndești frumos”.

Directorul întreprinderii, inginerul Lucian Ghindea, ne spune: „De la articolele de papetărie și galanterie am ajuns la fabricarea accesoriilor textile și pieselor de schimb pentru industria ușoară. Firește, acoperim nevoile întregii țări cu stilouri și pixuri. Facem acum 21 de tipuri de stilouri avînd prețul între 17 și 85 de lei. Pînă în anul 1980 vom îmbunătăți calitatea articolelor noastre și vom realiza o mare diversificare în sensul acoperirii întregii game a articolelor de scris. Vor apărea creioane mecanice cu mine foarte subțiri, trăgătoare cu tuș pentru proiectare, articole și mai ieftine și durabile pentru școlari. Vom rezolva, desigur, și problema articolelor de scris de lux”.

Documentarea pentru acest reportaj am realizat-o cu un pix aspectuos și frumos aici produs iar reportajul propriu-zis a fost scris cu stiloul „Sirius” după ce în prealabil l-am lăsat deschis pe birou o jumătate de oră și cerneala nu s-a uscat.

E. SAVU ■

De la admirabile modele la serii de prost gust

În compartimentul de creație al întreprinderii „Faianta” din Sighișoara lucrează 12 tineri. Se numesc creatorii și chiar sînt ceea ce numele profesiei spune. Sînt absolvenți ai institutelor de artă plastică, sînt artiști cu lucrări și expoziții. Competența lor, așadar, e dincolo de orice îndoială. Din păcate, prea puțin din această competență răzbate dîncolo de pereții atelierului de creație, fiindcă drumul produselor fabricii, de aici, de cînd ies din mîinile creatorilor și intră în producția de serie a întreprinderii pentru a ajunge la cumpărători, este destul de întortocheat și păgubos. Ilie Beldeanu și Victor Cristea, amîndoi din cadrul acestui compartiment al fabricii, Zlata Ormăneanu, din compartimentul de creație al centralei, și Dumitru Rădulescu, din partea Uniunii Artiștilor Plastici — ultimii doi aflați la Sighișoara pentru a participa la unul din obișnuitele simpozioane anuale de creație — îmi spuneau că discuția despre ceea ce lucrează ei și colegii lor se cuvine să înceapă, oricum, cu sublinierea greșitei înțelegeri a relației dintre productivitate și estetică. Aflam, astfel, că s-a ajuns pînă într-acolo încît să se ceară creatorului să execute un model în așa fel încît cei ce-l produc apoi în serie să nu aibă nici o bătaie de cap. Dreptul creatorului de a hotărî este destul de redus. Cei care hotărăsc sînt exclusiv inginerii, oamenii de producție. Un model, gîndit și realizat în forma unică a artei de către creatori, trece în etapa următoare la atelierul de prototipuri. Aici, de obicei, modelul este pur și simplu transformat și desfigurat; s-ar putea crede că deformările ivite astfel se datorează unor rațiuni de ordin tehnic. Nu este vorba însă de incapacitatea, să zicem, a tehnologiei de a exprima în producție de serie ceea ce a fost o idee a creatorului. Ei înșiși, creatorii, aflam, nu avansează decît idei realizabile. Deformările de care vorbeam se datoresc, de aceea, numai simplei comodități a unora din atelierul de prototipuri. „Dacă dau o ceașcă roșie, să zicem, ei, fiindcă nu mai au culoare roșie, o fac albastră sau verde”, spunea Ilie Beldeanu. Uneori se intervine, la propriu, în forma produsului. Vaze decorative aparținînd lui Ilie Beldeanu și Victor Cristea au fost schimbate pînă au ajuns simple ghivece! Unii dintre cei de la „producție”, aflam, se duc în magazia de modele, de acolo își aleg modele vechi

și scoase din nomenclator pe care le rezglazurează după cum îi taie capul și aduc drept argument faptul că, în orice caz, obiectele respective se vor vinde „la țară”. De vîndut, e adevărat, se vînd tot ce se fabrică aici, pentru că întreprinderea este singura din țară cu acest profil. Se vînd și așa-zisul „cățeluș vesel” pe care întreprinderea îl produce, cu o tenacitate demnă de cauze mai bune, încă din 1957; se vînd și iepurașul cu coadă de puf, se vînd și mița care de asemenea, este acoperită cu puf și numai ochii, ca două puncte, îi mai rămîn albi, de faianță, se vînd chiar și verveții cu lăntișor. Pentru toate aceste lucruri de prost gust oamenii aleargă și obosesc, sînt întreprinzători, după cum se observă, se zbat să facă rost de puf, lăntișoare și alte accesorii, dar cînd a fost vorba să se aducă instalațiile electrice pentru niște lămpi de iluminat superbe, cu lumină indirectă, n-a mișcat nimeni nici un deget.

Mai notam că alte prilejuri de deformare a lucrului creatorilor sînt ședințele comisiei tehnico-artistice a întreprinderii. Din unsprezece membri ai acestei comisii, doar unul, Ilie Beldeanu, reprezintă compartimentul de creație. Ceea ce înseamnă că spiritul ingineresc precumpănește și are prioritate, deși șansele faianței de Sighișoara de a fi nu doar utilitară, ci și de valoare se datoresc, credem, egal calităților ei tehnice și artei pe care trebuie s-o reprezinte prin ea însăși. Or, mai credem, deocamdată faianța de Sighișoara stă într-o apă călduță, de inerție și de prea puțină înnoire și căutare. Idei sînt. Aflam că în ultimii doi ani compartimentul de creație a avansat două sute de modele noi. Din acestea, numai 18 au intrat în producție...

Ceea ce reușește să scape viu și nevătămat — ca să ne exprimăm astfel — de la atelierul de prototipuri și din comisia tehnico-artistică, se poticnește la contractări, unde creatorii — după cum ei înșiși spun — nu sînt prezenți. Sînt prezenți, cum știm, oameni prea puțin avizați, care-și bazează opțiunile în mare măsură pe propriul gust, adeseori îndoielnic. Încît, ceea ce cumpărăm citeodată din magazin seamănă, din păcate, prea puțin sau nu mai seamănă deloc cu obiectele pentru a căror formă niște oameni au muncit, totuși, într-un atelier de creație.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Fiind cetățean al patriei mele, Republica Socialistă România, noul imn — ca pensionar și la aproape 72 de ani pe acest scump pământ — prelungirea vieții. Muzica armonioasă a compozitorului patriot Ciprian Porumbescu și textul adaptat înseamnă pentru toți cetățenii României socialiste bucuria și fericirea tuturor acelor care făuresc cu elan și abnegație țara pe care o socotesc cea mai frumoasă de pe acest pământ. (Jean F. Comănescu, București)

Vă scriu în numele unui grup de oameni ai muncii din cadrul A.S. Loto Pronosport. Din orașul Roșiori de Vede, județul Teleorman. În urma seismului din 4 martie, din motive de spațiu, agențiile obșnuite Loto Pronosport, unde funcționează un singur bărbat, restul femei, își desfășoară activitatea în chioșcurile tip din sticlă prinsă în ramă de fier. Astfel fiind, vara sint foarte călduroase și extrem de friguroase iarna. Programul nostru de funcționare este zilnic de la orele 7 la 21, duminica lucrând prin rotație. Aceste agenții au prevăzute instalații de încălzire electrice, conform însă unei decizii nu avem voie să le folosim între orele 7—10,30 și 17—21. Deci, în orele cele mai friguroase ale zilei. Iarna găsim și cerneala înghețată, iar temperatura din interior este aceeași ca și afară. Înțelegem rațiunea economiilor de curent electric, credem însă că în mod excepțional în aceste agenții ar trebui să se permită rezolvarea căldurii; participanții au început să ne evite, noi sintem retribuiți conform planului de realizări, or, ne este foarte greu să realizăm acest plan în condițiile pe care vi le-am arătat. (În numele grupului semnează **Bălăneanu Ileana**)

Țimp de 12 ani mi-am tratat — după diverse indicații ale unor medici de specialitate, fiind chiar internat de mai multe ori în spital — o boală de piele. Fără nici un rezultat. Citind în revista FLACĂRA despre auto-didactul Pavel Kozak, m-am adresat de urgență acestuia, primind medicamentele necesare, modul de folosire și o listă cu regimul alimentar ce trebuia urmat. După numai 11 zile am reînceput să lucrez, fără a mai avea leziunile care mă supăraseră atât de mult. Țin să mulțumesc din suflet acestui admirabil om, cit și celor care au contribuit la popularizarea excepționalelor rezultate pe linie medicală dobândite de el. (Cristache Dumitrescu, București)

În întimpinarea Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 30-a aniversării a proclamării Republicii. Cenuclul literar „Danubiu” de la I.U.G. „Progresul” Brăila, organizează „Turnirul epigramei și caricaturii” — ediția a II-a, pe tema „Munca face omul om”. Apelăm la solitudinea revistei FLACĂRA, rugând ca prin publicarea acestor rinduri să faceți cunoscută iubitorilor epigramei și caricaturii inițiativa noastră, menționând că la prima edi-

Cu prilejul unui tratament balneoclimateric, am fost în stațiunea Singeorz-Băi, din județul Bistrița-Năsăud. Am stat la marea și frumosul hotel „Hebe”, care are 400 de camere, găzduind aproape 900 de persoane, în condiții admirabile în ceea ce privește confortul, serviciile complexe, tratamentul din incintă. Toate ar fi bune, dacă organele locale s-ar preocupa mai atent și de modul în care oamenii își pot petrece timpul liber. În întreg hotelul —

„Turnirul” s-a bucurat de o largă participare, mulțumită și sprijinului care ne-a fost acordat prin publicitatea făcută de presă, radio, Tv. și cenucluri literare. (Alexandru Fuierea, președintele Consiliului educației politice și culturii socialiste, Brăila)

Sintem un grup de citeva familii din orașul Deva, cartierul micro 15, Bloc 67. Am făcut mai multe sesizări organelor în drept, în legătură cu deranjul permanent și urita comportare a clienților restaurantului „Orizont”, care funcționează la parterul blocului nostru, fără a se lua însă nici o măsură. Astfel, zilnic, începând de la orele 4 dimineața, când vin tovarășele de la bucatărie, începe un scandal nemaipomenit: se trîntesc diverse obiecte, se trag mese și scaune, se rostogolesc butoaice etc. În cursul zilei clienții în stare de ebrietate își așează un comportament deplorabil, se leagă de soțiile locatarilor, seara li-e și teamă să ieși din bloc — ca să nu mai vorbim de copiii noștri, obligați să asiste la astfel de scene. Zona verde din jurul blocului, la care am trudii cu toții, noi, locatarii, a devenit depozit de gunoaie și dormitor al bețivilor. Am propus ca unitatea să fie reprofilată; sau dacă nu, măcar să se ia cele mai elementare măsuri pentru ca ea să devină un local civilizată. (Scrisoarea este semnată de **Pavel Ionasz, împreună cu un număr de 16 locatari**)

În cartierul Militari — bulevardul Uverturii, colț cu strada Partizanilor — există o cismea care ar trebui să funcționeze, spunem asta fiindcă pentru noi, cei care locuim aici, reprezintă singura sursă de aprovizionare cu apă. Am sesizat I.C.A.B.-ul, s-a scris și în „România liberă”, apa curgea în pământ, au venit unii, au montat cismeaua astupând groapa care se formase. apoi, prin adresa nr. 13007/18.10. I.C.A.B. ne comunică că „defecțiunea a fost remediată”. În realitate apa tot nu curge și pe zi ce trece groapa își revine la forma ei inițială, noi fiind nevoiți să apelăm la cei care stau în blocuri, sau să mergem cu gălețile la sute de metri distanță. (S. Tudor, București)

Din partea Grupului de șantier construcții montaj nr. 1, București: „Urmare articolului apărut în FLACĂRA nr. 36 a.c., cu privire la unele cazuri de irosire a timpului de lucru la unele obiective ale șantiierelor noastre, vă aducem la cunoștință că articolul a fost prelucrat în ședința de analiză săptăminală din 29 septembrie cu toți factorii de răspundere din șantier. S-au luat măsuri de a se pune în discuție aceste cazuri și în celelalte formații și echipe din șantier pentru ca în afară de maiștri și șefi de echipă, inșeși colectivele de muncitori să se ocupe de educarea acelor care nu folosesc integral timpul de lucru”.

înfățișat în fotografia de mai jos — nu există decît două televizoare, mai mult defecte. Singura distracție ar fi, o dată pe săptămînă, un spectacol de circa o oră dat de o formație de dansuri din zonă, și aceea contra plată. Se mai organizează, rar, seri de dans pentru tineret — și acestea, culmea, în sala în care e și televizorul — și vă imaginați desigur cîți tineri se află veniți aici la tratament! ? (B. Lazăr, București)

Un caz, cred, ieșit din comun: **Ana Tăușcu** — domiciliată în orașul Hațeg, în blocul 2D2 — căreia i s-a ivit o defecțiune la instalația sanitară, avînd reper-cușuni la toate apartamentele situate dedesubt — nu permite instalatorilor să spargă mozaicul pentru a repara defecțiunea. Situația din băile apartamentelor de la nivelurile III, II și I se înrăutățește pe zi ce trece, s-a ajuns astfel ca locatarii de aici să nu mai aibă apă caldă, există pericolul iminent al producerii unui scurtcircuit electric. Datele mizeriei create, unii locatari s-au decis să plece și să-și vîndă apartamentul, este un fapt aproape incredibil: oare chiar nu poate fi pusă la punct această locatară? (Nicu Șubucea, Hațeg)

De mai mulți ani, pe strada Isaccoi din municipiul Tulcea, între blocurile I 6 și I 7 a fost fixată o stație de autobuze. Ulterior în acest loc s-a amenajat o intrare din stradă la o instituție înființată în spatele celor două blocuri, iar stația a fost deplasată în fața scării „C” a blocului I 6, la o distanță de cîteva metri de intrare. Prin această stație se perindă zilnic sute de călători, staționează lângă pereții blocului, deranjînd liniștea locatarilor; în sezonul rece, sau cînd timpul este nefavorabil, călătorii se îngheșuesc și staționează în holul scării, transformîndu-l în sală de așteptare și umplîndu-l cu mucuri de țigări. Ni s-a spus, din partea Consiliului popular, că stația poate fi mutată, cu condiția să găsim noi un loc propice: acesta ar fi, după cum am constatat concret, locul dintre blocurile I 8 și I 9, dispuse perpendicular pe stradă, în lungime, și avînd intrările în partea opusă, astfel că locatarii de aici nu ar fi deranjați cu nimic. Sperăm că se vor lua măsuri în acest sens. (Aurel Bele, Tulcea)

Ca în orice sat, există și la noi o agenție postală, aparținînd de Oficiul 3 Medgidia. Toate ar fi fost bune dacă acest oficiu nu ar fi refuzat să-i acorde factorului concediul de odihnă, sau să-i dea bani pe concediu, drept pentru care acesta și-a depus demisia. A plecat, iar noi am rămas fără poștă. Personal sint abonat la un număr de 6 publicații, de la data de 21 august, de cînd am rămas fără factor, n-am primit decît citeva ziare. Menționez că în satul nostru funcționează un C.A.P., un I.A.S. cu un număr de peste 500 muncitori, în toamnă, pe timpul muncilor agricole, au venit sute de alți muncitori, militari, studenți — oare cum își pot rezolva acești oameni corespondența, asta ca să nu mă mai refer la problema presei, pomenită mai sus? (Nicolae C. Dumitru, satul Pietrieni, comuna Deleni, județul Constanța)

Sint profesor la Liceul agro-industrial din Băilești, județul Dolj. În luna decembrie 1976, în consiliul profesoral, mi s-a aprobat trecerea la o altă categorie de retribuție, pentru vechime — 10—15 ani — începînd cu 1 februarie a.c. Am depus dosarul din decembrie anul trecut, dar Ministerul Agriculturii, și Industriei Alimentare, secția personal-invățămînt, nu mi-a trimis nici acum decizia de trecere la altă categorie. Crezînd că s-a pierdut dosarul, am făcut altul, în septembrie a.c., dar tot nu s-a ținut seama. Dînd telefon, mi s-a spus că „trebuie să mai aștept”. Oare pînă cînd? Este vorba de un drept al meu, pentru dinșii e doar o formalitate, iată că se apropie un an de zile de atunci! Menționez că am mai avut colegi în situații similare, eu însă cred că am bătut recordul! (Alexandru Bălele, Băilești)

Muzeul județean Hunedoara — Deva: Referitor la articolele publicate în numerele 34 și 43 ale revistei FLACĂRA privitoare la lipsa de interes ce o manifestă profesorul Emil Nemeș față de vizitatorii Muzeului și vestigiilor romane de la Sarmizegetusa, vă comunicăm: profesorul Emil Nemeș a fost tras la răspundere de către forurile superioare județene, urmînd să fie sancționat de către Consiliul popular comunal Sarmizegetusa. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat și vă rugăm ca și de acum înainte paginile revistei FLACĂRA să oglindească aspecte pozitive și negative ale activității muzeistice din județul Hunedoara. (Semnează directorul muzeului, **Mireea Valea**).

Vă rog să mă sprijiniți pentru a-mi găsi copilul, Dănuț Barbaru, dispărut de circa patru luni. Mă numesc **Norica Barbaru**, domiciliu în Constanța, strada Topolog nr. 10, bloc F 3, scara A, apartament 16. În ziua de 21 iulie a.c. mă aflam pe plaja „Modern” din Constanța cînd, motivînd că se duce să se spele, Dănuț a dispărut; a doua zi l-am găsit la Miliția Constanța, dar în drum spre casă a dispărut iar, fiind găsit într-un

tren Constanța — București de către un controlor, care l-a lăsat în gara Cernavodă Pod, pentru a fi urcat într-un tren ce urma să sosească în Constanța. Copilul n-a mai ajuns însă aici. Copilul are vîrsta de 7 ani și 4 luni, și vă trimît fotografia lui, în speranța că durerea pe care o port în suflet își va găsi alinarea, poate îl va recunoaște cineva, nu pot crede că l-am pierdut definitiv.

La începutul lunii decembrie 1976, conducerea Școlii generale Coteana, județul Olt, mi-a aprobat efectuarea concediului de odihnă pe anul respectiv — atît verbal cit și în scris — începînd cu 15 decembrie; la numai cîteva săptămîni tovarășa directoare a școlii le-a întrebata pe colegele mele cine mi-a aprobat plecarea în concediu, uitînd probabil că imi eliberase un act scris în acest sens. Cum eu eram plecată în acel timp pentru susținerea examenului de stat la Institutul pedagogic din Baia Mare, mi s-a reținut de către tovarășa directoare retributia pe 13 zile. Pentru clarificarea situației am înaintat o plîngere la Inspectoratul școlar județean Olt; în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că suma mi-a fost oprită nelegal, iar cu adresa nr. 596/20 aprilie — pe care v-o trimit în copie — i se face cunoscut tovarășei directoare că suma respectivă trebuie să-mi fie achitată. Cu toate stăruințele mele pe lingă conducerea școlii, acest lucru nu s-a îndeplinit nici pînă astăzi. (Gheorghiza Marusea, Slatina)

Mă numesc **Petru Bugarschi**, sint imputernicitul Asociației de locatari din Timișoara, Alea Creației 5—8. Locuim în cel mai mare cartier al Timișoarei, Circumvoluțiunii, în zona IV. De 4 ani așteptăm să ni se instaleze posturi telefonice la domiciliu, ani de zile nu am dispus nici măcar de un telefon public pe o rază de cîteva kilometri, pentru a putea apela la salvare, de pildă. În sfîrșit, în acest an s-a dat în folosință noua centrală telefonică a cartierului, am primit înștiințări să plătim taxa de instalare precum și costul abonamentului pe două luni. Poste puțin timp s-au instalat telefoane, cu excepția citorva blocuri, trei sau patru, printre care și blocul nostru. Din luna iulie ne interesăm de ce am fost omiși, ni se dau tot felul de răspunsuri; ba că trebuie spartă o arteră circulatorie pentru a se introduce cablul telefonic — oare de ce nu s-a făcut acest lucru înainte de asfaltarea arterei?! —, ba că lucrarea nu ține de Telefoane, ci de consiliul popular, ba că lucrarea nu e aprobată de consiliul popular ș.a.m.d. Iată cum, doși am plătit de mai bine de cinci luni taxele solicitate, noi am rămas fără telefon, primul aparat public continuînd să se afle la un kilometru de domiciliul nostru.

Ne numim **Florica și Patriciu Săbăduș**, soție și sot, ambii pensionari, cu domiciliul în Oradea. În ziua de 17 septembrie a.c. am plecat la o stațiune balneară, pentru tratament, conform indicațiilor medicului. Plata pensiei noastre are loc pe data de 24 ale lunii. În această situație am împrumutat niște bani de la vecina noastră, Klari Szabo, căreia i-am lăsat în schimb o imputernicire vizată de președintele asociației de locatari, pentru a ne ridica pensia, din care să rețină suma respectivă, iar restul să ni-l trimîtă în stațiune. Spre surprinderea noastră, am aflat la întoarcere că vecinei i se refuzase ridicarea banilor, pensia fiind returnată la Oficiul de pensii. În plus am aflat că nici imputernicirile făcute de stat nu sint considerate valabile în astfel de cazuri. Nu cumva e o situație absurdă? Dacă sintem planificați pentru tratament, de pildă, pe data de 15—20 ale lunii, sintem deci obligați să pierdem un număr însemnat de zile pentru a ridica pensia, neavînd nici o posibilitate ca altcineva — legal — să ne-o ridice? Atunci ce sens mai au aceste legalizări? Nu cumva s-a „legalizat” o normă strict birocratică?

Întreprinderea „VULCAN” București, Comitetul de partid: „Vă aducem la cunoștință că tovarășului **Neagu Bălănescu** — a cărui scrisoare ne-a fost trimisă spre rezolvare — i-a fost schimbat locul de muncă din meseria de cazangiu în lucrător la laboratorul Raze X, unde își poate desfășura munca în condiții bune, conform prescripțiilor medicale. Schimbarea locului de muncă s-a efectuat cu nota internă nr. 7174 din 1.11.1977”.

● **Anunțăm pe cititorii noștri** care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marti și miercuri între orele 10—17.

● **„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime.** Scrieți-ne cit mai corespunzător. Și nu uitați să vă iscăliți.

POȘTA REDACȚIEI

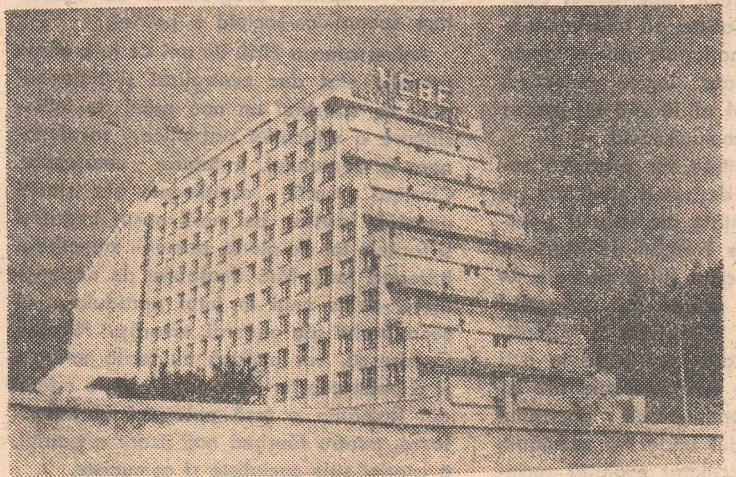
■ **Tinca Tirșină — Giurgiu.** Vă puteți prezenta la Grupul școlar sanitar Constanța pentru a vă ridica diploma de absolvire a școlii de specializare postliceale sanitare, secția asistent medical pediatric, care a fost vizată și stampilată de Ministerul Sănătății.

■ **Elisabeta Lerner — Cimpina.** Conform protocolului încheiat între administrația poștala la Lausanne, în 1974, singur expeditorul coletului este în măsură să depună reclamație la oficiul de prezentare, fiind singurul în drept să precizeze obiectele introduse în colet, în vederea despăgubirilor, în cazul cînd acesta s-a predat cu lipsă de conținut.

■ **Ioan Mareș — Alexandria.** Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca ne înfornmează că neavînd locuință proprietate personală, nefiînd încadrat în muncă pe raza municipiului și neexistînd aprobare spre a putea fi încadrat aici, nu puteți beneficia de stabilire și de atribuirea unei locuințe în Cluj-Napoca.

■ **Ștefan Cioplan — Ploiești.** Toate problemele legate de concursul de admitere în anul 1978 vor fi aduse la cunoștință celor interesați, în timp util, în broșura „Admiterea în învățămîntul superior” — ediția 1978.

H. P. ■

HOTĂRÎREA

Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la aniversarea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent

În anul 1980 se împlinesc 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent, condus de Burebista — moment de cea mai mare însemnătate în istoria poporului român.

Constituirea statului centralizat de sub conducerea lui Burebista, în jurul anului 70 î.e.n., a fost rezultatul dezvoltării vieții materiale și spirituale pe teritoriile locuite de geto-daci, care făceau parte din numeroasa populație a tracilor, cu adânci rădăcini în întreg spațiul carpato-danubian-pontic. Statul dac a cunoscut o puternică înflorire economico-socială în secolul I e.n., sub conducerea lui Decebal (84—106 e.n.).

Ca urmare a politicii de expansiune duse de împărații de la Roma, între statul dac și Imperiul roman au apărut conflicte, au izbucnit războaie. După cucerirea Daciei de către romani — care ca orice cucerire a avut și urmări tragice pentru poporul dac — pe baza împlinirii strânse a celor două civilizații ce au conviețuit vreme îndelungată, viața economică, socială și culturală din aceste ținuturi a cunoscut un nou și puternic progres. Moștenitor al marilor virtuți și tradiții ale glorioșilor săi înaintași, poporul român avea să îplinească, într-o existență de aproape două milenii, un eroic, zburcumat și măreț destin istoric, dezvoltându-se continuu și afirmându-se cu putere în rîndul popoarelor și națiunilor lumii.

Timp de secole, poporul român a trebuit să ducă o luptă îndrăjită și necurmată pentru a-și păstra ființa, graiul și gîlia strămoșească. Muncind și creînd, pășind mereu înainte pe calea progresului și civilizației, poporul român a rezistat valului popoarelor migratoare, iar mai tirziu cōtropitorilor și agresorilor de tot felul, dominației străine. Lupta necurmată pentru dezvoltare de sine stătătoare, pentru afirmarea ființei sale naționale constituie o trăsătură caracteristică a întregii istorii a poporului român.

Această luptă s-a imbinat strîns cu bătăliile de clasă purtate de masele populare pentru dreptate socială și națională, împotriva exploatații și asupririi feudale și capitaliste. Marile mișcări sociale ce jalonează ca un fir roșu întreaga istorie a patriei au constituit o expresie a cerințelor obiective ale evoluției societății românești, a necesității realizării unor schimbări care să deschidă drum liber dezvoltării forțelor de producție, progresului general economico-social al țării, să asigure condiții de viață mai bune pentru masele largi populare.

În aceste bătălii, alături de români s-au aflat maghiari, secui, germani, sîrbi și alte populații, așezate în decursul ultimului mileniu pe teritoriul țării noastre. În munca și lupta comună s-au făcut legăturile de frăție și solidaritate dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

Animat de conștiința originii comune și a unității de neam, poporul român a purtat de-a lungul veacurilor lupte grele, pline de sacrificii, pentru unitate națională și neatinare, pentru a fi liber și stăpîn în propria țară. Unirea Moldovei și Munteniei, cucerirea independenței de stat a României și făurirea în 1918 a statului na-

țional unitar român au exercitat o profundă înrîurire asupra evoluției țării pe drumul progresului social, au permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare.

Idealurile de unitate națională și dreptate socială ale înaintașilor au găsit în clasa noastră muncitoare, în partidul ei politic, creat în urmă cu peste opt decenii, cel mai demn, consecvent și lucid apărător și promotor al progresului. Preluînd și ducînd mai departe cele mai bune tradiții ale poporului român, Partidul Comunist Român a organizat și condus lupta maselor largi populare pentru înlăturarea exploatații și asupririi sociale, împotriva fascismului și războiului. Insurecția națională armată antifascistă și anti-imperialistă din august 1944, act energic de voință al întregii națiuni române, realizat sub conducerea partidului comunist, a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale.

În cele peste trei decenii care au trecut de la eliberarea țării, poporul nostru a parcurs mai multe etape ale dezvoltării sale istorice. A fost instaurată puterea revoluționar-democratică a muncitorimii și țărânimii și înlăturată clasa exploatare; a triumfat revoluția socialistă, s-a trecut la construirea cu succes a orînduirii socialiste; în prezent ne aflăm într-o etapă istorică nouă — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Politica partidului de dezvoltare a forțelor de producție a dus la sporirea potențialului economic al țării, a asigurat consolidarea tot mai puternică a independenței și suveranității României. O puternică înflorire au cunoscut învățămîntul, știința, cultura, s-au obținut progrese de seamă în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor.

Au avut loc profunde schimbări în structura socială a țării. Societatea noastră este astăzi alcătuită din clase și categorii sociale prietene, stăpîne pe mijloacele de producție și pe munca lor, care produc valorile materiale și spirituale și care asigură înaintarea accelerată a patriei spre culmi tot mai înalte de progres și bunăstare. Societatea socialistă asigură înflorirea multilaterală a personalității umane, afirmarea plenară a tuturor energiilor și capacităților creatoare ale întregului popor.

Bucurîndu-se de independență și suveranitate deplină, România se afirmă ca o prezență tot mai activă în viața internațională. Partidul și statul nostru acționează consecvent pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, participă activ la rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității, militează cu fermitate pentru afirmarea principiilor noi de relații între state, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

În vederea aniversării a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și

independent, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român hotărăște organizarea unor ample acțiuni și manifestări consacrate evenimentului.

Organizate în strînsă legătură cu vasta activitate creatoare desfășurată pe întreg cuprinsul patriei, aceste manifestări și acțiuni vor trebui să contribuie la o mai puternică mobilizare a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la îndeplinirea hotărîrilor istorice ale Congresului al XI-lea, la dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale și înfăptuirea revoluției tehnico-științifice, la creșterea continuă a bogăției naționale și a venitului național, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Totodată, aceste acțiuni trebuie să ducă la întărirea hotărîrii maselor largi populare din țara noastră de a înfăptui neabătut politica externă promovată de partidul și statul nostru pentru dezvoltarea colaborării internaționale, asigurarea securității și păcii în lume, pentru aplicarea neabătută în raporturile dintre state a principiilor depline egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Sărbătorirea împlinirii a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent va fi un nou prilej de subliniere, în lumina materialismului dialectic și istoric, a rolului determinant al maselor în făurirea istoriei și civilizației materiale și spirituale a popoarelor, în transformarea revoluționară a societății omenești. Vor fi puse în lumină influența tot mai puternică pe care o exercită masele largi populare asupra evoluției lumii contemporane, rolul lor hotărîtor în lupta împotriva vecniei politici imperialiste de dominație, inechitate, forță și dictat, pentru instaurarea în viața internațională a unei politici noi de egalitate, colaborare și pace.

Porînd de la învățămintele pe care le oferă atât istoria poporului nostru, cît și întreaga istorie universală, va fi relevat rolul de însemnătate istorică al formării națiunii și a statului național pentru progresul general al societății. Se va arăta că națiunea, statul național vor continua să joace, o lungă perioadă de timp, un rol de mare importanță în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, că întărirea națiunii și a statelor naționale independente constituie o necesitate legică, obiectivă, un factor primordial al făuririi cu succes a socialismului și comunismului.

Academiile de științe vor organiza sesiuni, simpozioane, dezbateri științifice pe probleme fundamentale ale istoriei patriei; vor fi elaborate Tratatul de istorie a României și alte lucrări științifice care, în lumina orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la valorificarea trecutului istoric, vor pune în evidență coordonatele fundamentale ale istoriei patriei, continuitatea poporului român pe teritoriul unde s-a plămădit, factorii care au accelerat evoluția socie-

tății românești, ca și cei care au constituit o piedică în calea progresului.

Vor fi înfățișate succesele de însemnătate istorică obținute în opera de edificare socialistă a țării, munca plină de abnegație pe care întregul nostru popor o desfășoară sub conducerea partidului, a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înflorirea continuă a patriei, pentru afirmarea ei tot mai puternică în viața economică și politică a lumii.

Vor fi continuate cercetările arheologice și etnografice în vederea obținerii de noi mărturii cu privire la geneza, evoluția, organizarea și dezvoltarea primului stat centralizat dac; unitatea culturii materiale și spirituale a locuitorilor pe întreg teritoriul patriei; formarea poporului român și continuitatea sa neîntreruptă pe aceste meleaguri.

Uniunile de creație se vor preocupa de realizarea unor opere literare, muzicale, spectacole, filme, lucrări de artă plastică inspirate din lupta poporului român împotriva cōtropitorilor străini, pentru păstrarea ființei naționale, pentru independență și unitate națională, din mișcarea muncitorească, revoluționară, din lupta Partidului Comunist Român pentru răsturnarea vechii orînduirii și edificarea noii societăți socialiste, din munca și viața constructorilor socialismului.

Vor fi organizate acțiuni cultural-educative în scopul cunoașterii de către tînăra generație, de către toți cetățenii patriei a trecutului glorios de luptă al înaintașilor, a realizărilor epocale obținute de poporul nostru în toate domeniile construcției socialismului.

Întreaga activitate cultural-artistică consacrată omagierii împlinirii a 2050 de ani de la formarea primului stat dac centralizat și independent se va integra în Festivalul național al educației și culturii socialiste „Cîntarea României” — cadrul cel mai larg de participare a maselor populare la dezvoltarea valorilor spirituale ale patriei, de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru.

Presă, radioteleviziunea vor publica și transmite materiale și programe despre semnificația evenimentului, vor înfățișa pe larg istoricele realizări obținute de oamenii muncii în procesul edificării noii orînduirii, militînd consecvent pentru unirea eforturilor maselor largi populare în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare economico-socială a patriei.

Aniversarea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent va constitui un nou prilej de intensificare a educației patriotice, revoluționare a tineretului, a tuturor cetățenilor. Cîstînd marile evenimente ale istoriei neamului nostru, pe mării noștri înaintași și faptele lor de glorie, oamenii muncii din întreaga țară, fără deosebire de naționalitate, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor acționa cu toată energia și capacitatea lor de creație pentru a face din România o țară puternică și înfloritoare, pentru făurirea noii istorii a patriei, a istoriei sale socialiste și comuniste.

În legătură cu masa rotundă DESPRE MANUALELE DE MATEMATICĂ

În revista Flacăra nr. 36 din 8 sept. 1977 se publică cele spuse la o masă rotundă despre manualele de matematică pentru învățământul mediu, organizată de redacție. Pe aceeași pagină se publică în che-nar o notă intitulată: „La ce a servit referatul?” Considerăm că redacția a procedat bine, arătând, în nota ei finală, că „punctele de vedere exprimate de participanții la masa rotundă sînt strict personale”, revista „Flacăra” are doar rolul de gazdă.

După citirea materialului, rămîi cu impresia că ne găsim în fața unei situații catastrofale, în repetatele luări de cuvînt nu apare nici o rază de soare cit de firavă, nici o vorbă bună despre strădania și — poate — priceperea celor care au jucat și joacă un rol în conducerea învățămîntului nostru matematic mediu. Totul este rău!

În primul rînd, nu s-a respectat tema propusă de redacție. Tema era: manualele. Or, după o apreciere scurtă dar nimicitoare asupra manualelor făcute de primul vorbitor, ceea ce s-a discutat în continuare au fost programele, care sînt altceva, și despre conținutul programelor s-au spus foarte puține lucruri; în schimb cei mai mulți s-au preocupat de probleme de procedură și de chestiuni personale. Dacă la un moment dat ministrul a găsit cu cale să modifice o programă elaborată cu cîțiva ani în urmă, participanții la masa rotundă n-au spus nimic despre modificările în sine, dacă sînt bune sau rele. În schimb unul dintre ei se plînge că nu a fost consultat conducătorul (?) colectivului inițial și vede în aceasta o nerespectare a probității, demnității și muncii sale, iar un altu vorbește de revizuire abuzive și anonime și de sfidarea onestității elementare. Cei mai mulți participanți au vorbit cu un aer de superioritate, ironic. Cine abordează astfel o problemă nu poate fi constructiv. Ca să faci o treabă bună, ea trebuie să-ți fie dragă, trebuie să te simți legat de ea.

Singurul lucru care s-a spus despre tema propusă de redacție, este că manualele „de pînă acum sînt, majoritatea, departe de a fi satisfăcătoare. Excepție face (...)”

Este de-a dreptul revoltător ca să se facă o apreciere — cum își permite unul dintre vorbitori — atît de nimicitoare despre toate manualele în bloc fără nici o motivare, exceptînd doar unul singur. Oare așa să fie? Toate manualele sînt proaste, numai unul este bun? Evident, nimic nu este perfect, dar este știut că învățămîntul matematic mediu din țara noastră, cu toate lipsurile lui, are realizări importante. Dacă știința matematică s-a dezvoltat atît de bine în țara noastră, aceasta se datorește în bună măsură și învățămîntului mediu, înclinat către matematică apare în general în timpul liceului, și în acest învățămînt manualele joacă un rol important. Dealtfel, despre unele dintre ele au apărut recenzii elogioase nu numai la noi, ci și în reviste de specialitate din străinătate. Cele mai multe sînt cerute și peste hotare.

În sfîrșit se ajunge la propuneri concrete. Aici te așteptai să se abordeze problemele majore ale manualelor de matematică. Care este rostul unui manual de matematică? La noi se consumă anual mii sau chiar zeci de mii de tone hirtie pentru tipărirea manualelor. În medie circa 70% din paginile unui manual conține expunerea teoriei și restul sînt exerciții și probleme. Cine studiază aceste 70%, în special în clasele mici și mijlocii? Nu este o risipă imensă? Forma tradițională este singura posibilă? În lume au apărut

tendințe de innoire, apropiate de învățămîntul programat, menite să dea elevului în mînă un instrument de lucru operativ și eficient. Ce s-ar putea face pentru a depista persoanele capabile să facă manuale bune și a le determina să scrie? De cîteva ori s-au scos manuale la concurs, de ce nu s-au obținut rezultate? În ultimii ani au apărut la noi foarte multe culegeri de probleme care joacă în unele privințe un rol mai mare decît manualele. Este un fenomen important, caracteristic pentru învățămîntul matematic mediu, fenomen care se cere analizat. Despre aceste lucruri nu s-a spus nici un cuvînt. Din nou, se vorbește nu de fond, ci de procedură: „să fie ales un om remarcabil (...) care să conducă un colectiv de elaborare a manualelor” și un alt participant consideră că pentru un corpus de manuale este nevoie de cel puțin zece ani. Propunere cu totul nerealistă din mai multe motive pe care nu le putem analiza aici; menționăm numai confuzia dintre programe și manuale. Mai apropiată de realitate ni se pare propunerea ca doi profesori să scrie un manual lecție cu lecție, pe măsură ce le țin. Rămîne să fie găsiți profesorii capabili și hotărîți să facă acest lucru de mare anvergură.

Unul dintre participanții la masa rotundă s-a ocupat de predarea geometriei. „Geometria trebuie organizată axiomatice într-un tot sistematic și logico-deductiv. Așa fac sovieticii, americanii și nu numai ei (...)” Această cerință este de-a dreptul uluitoare. Este o monstruoasă din toate punctele de vedere. Geometria s-a format la început, în antichitate, ca o știință fizică, bazată pe observații, s-a trecut treptat la organizarea logico-deductivă a rezultatelor acumulate și această muncă s-a concretizat în Elementele lui Euclid. Cînd, către sfîrșitul secolului trecut, s-a trecut la înlăturarea deficiențelor logice ale operei lui Euclid, s-a creat o disciplină nouă, Fundamentele geometriei, deosebită de Geometrie. Lucrarea epocală a lui D. Hilbert se intitulă „Grundlagen der Geometrie”, nu scurt: Geometrie. Este o ramură a matematicii care cere o deosebită maturitate a gândirii și poate interesa pe unii specialiști. Nici în facultățile de matematică nu există cursuri obligatorii în care să se predea această disciplină. A preda în școală aceste chestiuni, foarte subtile, dar aride pentru cei mai mulți, ar însemna a-i dezgusta pe elevi și a-i îndepărta definitiv de la studiul geometriei. Aceasta cu atît mai mult cu cît, avînd în vedere că mai jos se vorbește de manualele de geometrie pentru clasele a VI-a și a VII-a, face impresia că vorbitorul cere ca această construcție axiomatice să se facă chiar începînd cu clasa a VI-a, ceea ce ar fi culmea. Sau vorbitorul citează aceste manuale și nu cele de curs superior care tratează aceeași materie ca să facă din ele un țap ispășitor și totodată să absolve celelalte, care sînt scrise pe baza programei noi elaborate de colectivul pe care-l apără cu atîta zel. În cadrul discuțiilor la nivel internațional privind modernizarea învățămîntului matematic, s-a recunoscut unanim necesitatea unei inițieri intuitive în geometrie. S-a pus și problema de a da elevilor o idee despre construcția axiomatice a unei teorii, dar toată lumea a fost de acord că acest lucru s-ar putea încerca eventual în altă parte, dar nu la geometrie, căci este prea complicat.

Aceasta din punct de vedere pedagogic. Cît despre cel științific, Fundamentele geometriei reprezintă o ramură prea spe-

cială, așa că introducerea lor în școala medie ar fi un lux. Cîți matematicieni, de pe tot globul, se ocupă de ele?

Ne înscriem în fals împotriva afirmației că „asa fac sovieticii, americanii și nu numai ei”. Dacă s-ar consulta de pildă manualele sovietice va vedea oricine că afirmația de mai sus nu corespunde realității. În aceste manuale nu se dă nici o listă de axiome, unele teoreme se dau fără demonstrație și alte propoziții se sprijină pe rezultate dobîndite în clasele anterioare pe cale intuitivă.

Nota „La ce a servit referatul?” se ocupă efectiv de un manual, cel de Algebră superioară pentru clasa a XII-a, într-un mod care l-ar putea discredita. Dar nu de conținutul lui, ci, din nou, de chestiuni de procedură și personale. Se reproduce fraza de încheiere a unuia dintre referate, o parte din concluziile referatului al doilea și, după ce se menționează o serie de amănunte formale, se scrie: „Ceea ce pune însă virul la toate este faptul că referenții n-au mai fost consultați asupra formei în care a fost tipărit și difuzat manualul. Or, ni se pare inadmisibil ca, în aceste condiții, unui om onest (...) să i se joace farsa de a fi arătat lumii ca unul din gîrziții manualului nu numai în plan științific, dar și moral. Pentru că asta a pătît în fond (...) autor al unui atît de drastic referat”. În rezumat, două reproșuri explicite: că referenții n-au fost consultați a doua oară și că s-au publicat numele lor și unul implicit: că nu s-a ținut seamă de unul dintre referate.

Singura chestiune care prezintă oarecare importanță este cea din urmă. Or, în această privință nota ascunde adevărul. Nu se putea să nu menționeze că la dosar există „un extras cu modificările cerute de editura autorilor”, dar, în timp ce se fac citate ample din referate, nu se suflă nici un cuvînt despre conținutul acestui „extras”, care constă din douăsprezece pagini în care se arată ce modificări s-au adus manuscrisului inițial pe baza observațiilor referenților și ale redacției. Mai mult, la dosar există un referat dactilografat al redactorului de carte, în care se arată în rezumat ce modificări s-au adus manuscrisului inițial. Acest rezumat conține douăsprezece puncte privind: o prezentare mai succintă a unor teme și renunțarea la unele teme nemenționate în programă, printre care teoria algebrică a polinoamelor. Autorii notei au văzut această piesă, dar trec sub tăcere conținutul ei, care dovedește cu prisosință că referatele referenților au fost studiate cu toată seriozitatea, în schimb îi interesează cine a semnat și cine nu a semnat referatul.

Chiar după o lectură fugitivă a întregului material, te izbesc faptele următoare. La masa rotundă, doi dintre vorbitori, cînd au făcut aprecieri negative despre manualele de matematică, în ansamblul lor, au avut grijă să excepteze cel de analiză, iar altul spune că ne mindrim cu el. Într-o bună zi, din senin, apare la editură un ziarist și cere dosarul manualului de Algebră superioară. De ce tocmai dosarul acestui manual din circa douăzeci cite există? Este știut că acest manual a apărut în condiții deosebite, în locul unui alt manual care a trebuit să fie retras în mijlocul anului și această retragere nu a fost pe placul unora. La aceasta se adaugă faptul că investigația se face la opt ani de la apariția manualului, după ce, între timp, circa o treime din conținutul lui a fost scoasă din programă. În notă, în legătură cu pretinsa vină a editurii că s-au publicat numele referenților, se face mare caz de persoana unuia dintre referenți, desconsiderîndu-se celălalt. Aceste lucruri bat la ochi. Este manifestă tendința de a adula sau de a apăra persoanele dintr-un anume cerc. Este foarte diabolnic dacă persoanele în cauză au dorit acest lucru.

În perioadele de transformare, ca aceea prin care trece învățămîntul matematic în prezent, ei are nevoie de o îndrumare din partea matematicienilor. Mișcarea pentru reforma învățămîntului matematic care a apărut puțin înainte de primul război mondial a fost condusă de marile matematicieni Felix Klein; mișcarea actuală pentru modernizarea învățămîntului matematic a fost inițiată de matematicieni, printre care membri ai grupului Bourbaki, în Franța, sau, în U.R.S.S., Kolmogorov, nu de profesori de liceu. Acum șase ani, ministrul a constituit un colectiv însărcinat să elaboreze programe noi. Din acest colectiv au făcut parte mai mulți matematicieni din generația tină care au o activitate științifică prodigioasă. Orice om cu dragoste de școală nu putea decît să aplaudă această inițiativă și este regretabil că ea are drept corolar polemici și incriminări cu un vădit caracter personal.

A. HOLLINGER ■
profesor emerit
E. GEORGESCU-BUZĂU ■
lector I.C.P.P.D.

O nouă metodologie pentru concursurile de manuale școlare

Discutarea problemei manualelor școlare și a concursurilor respective este extrem de actuală și binevenită pentru lumea școlară, dar și pentru autoritățile de resort.

Chemarea lansată în acest sens de revista „Tribuna școlii”, din octombrie a.c. soliciind cadrelor didactice să facă propuneri, mi se pare anacronică acum, după ce la începutul lunii trecute, s-a încheiat concursul 1976—1977 pentru o mare parte din manualele școlare.

Procedeele și-ar fi avut un rost cu cel puțin un an mai înainte; acum însă ar fi doar un furnizor de petice pentru cîrpăceala noilor manuale, după caz — cîrpăceală ce s-a dovedit fără rezultate pozitive în trecut.

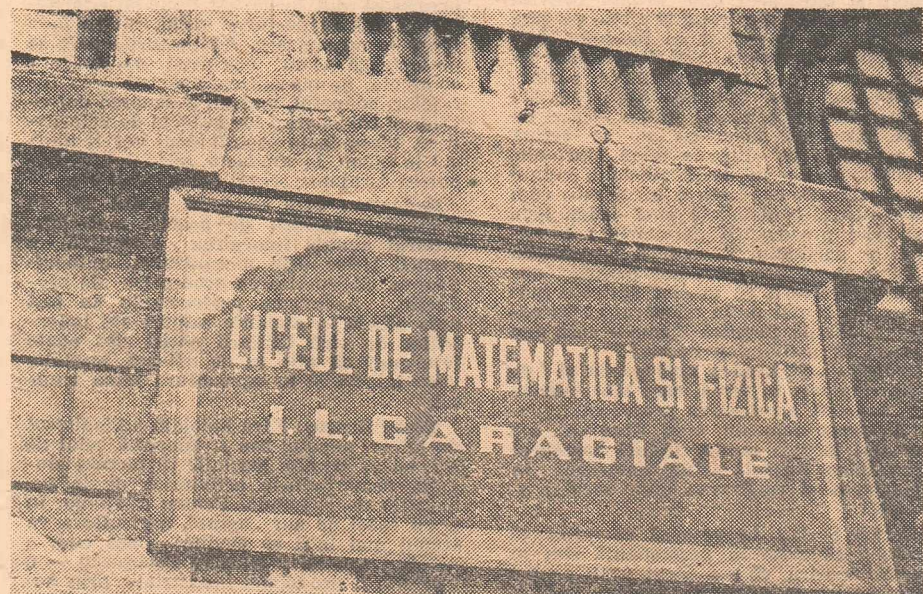
Diletantismul didactic și formalismul, asociate cu concursul de tip vechi, conservator în procedee, a dus la unele manuale cu texte de stil gazelăresc, epatant, frumos în sine; dar în care învățător și elevi se chinulesc amarnic să găsească ordinea: introducere — cuprins — încheiere, ca să poată fi repositivă logic lectura respectivă. De asemenea a dus la unele manuale cu greșeli științifice elementare ca aceea a celor trei clase pe care le-ar fi avînd România — după geografia de cl. a III-a pe regiuni — sau aceea dintr-un manual de citire după care... „minerele se prefacă în fontă” etc. Și, atîta timp cît vom avea concursuri conservatoare în procedee, de stilul actual al concursului — arbitraj, încărcat inerent de subiectivism prin forța condițiilor sale, nu vom avea manualele pe care le merităm potrivit tradiției școlii românești.

Cum poate fi decît subiectiv referatul unui învățător, altfel bine pregătit profesional, solicitat „nitam-nisam” fără să fi studiat în prealabil ce s-a realizat în materie pe plan național și mondial? Cui, decît diletantismului sau formalismului ori amîndurora, se pot datora greșeli elementare ca unele din cele semnalate? Acestea fără să punem în cumpănă și alte aspecte legate de actualul tip de concurs, chiar dacă rezultatele sale uneori sînt bune.

Se pune întrebarea: care-i remediul? O experiență îndelungată îndreptățește răspunsul: remediul ar fi **Concursul de tip revoluționar-democratic**, îndeplinind următoarele condiții fundamentale:

1. — Înscrierile să fie libere de orice condiții sau discriminări;
 2. — O primă comisie, de studiere a referatelor, care să aibă numai dreptul de a face propuneri;
 3. — Drepturile autorului respins:
 - a). — de a cerceta pe bază de reciprocitate, proiectul aprobat provizoriu;
 - b). — de a contesta justețea hotărîrii comisiei prime;
 4. — O comisie extraordinară, neutră, formată din trei profesori universitari, doctori în materie, recrutați la propunere, din alte orașe decît Capitala, avînd sarcinile:
 - a). — primirea contestațiilor;
 - b). — analiza, cu participarea autorilor, a celor două proiecte — cel respins în comparație cu cel mai bine apreciat de comisia primară.
 - c). — hotărîrea definitivă, sub rezerva aprobării forului tutelat, superior, care poate primi recursuri.
- Concursul de manuale școlare, cu o astfel de metodologie ar fi de natură să dea rezultate remarcabile, înlăturînd diletantismul și formalismul în elaborarea manualelor școlare.

ION D. UNGUREANU ■
învățător — Arad

Nu, nu este vorba de o glumă peste veac a maestrului, nici de descoperirea postfestum a virtuților sale în acest domeniu al științelor abstracte. Pur și simplu, aici, ca în numeroase alte cazuri, nu s-au pus de acord vechile nume cu noile profile ale liceelor. Pe cînd punerea în ecuație a acestei probleme și, mai ales, găsirea soluțiilor?

Cum devine agricultura o variantă a muncii industriale? Un prim răspuns ni-l dă sistema de mașini agricole

AVRAM ȘERFF: director tehnic la Centrala de mecanizare a agriculturii și producției de utilaje pentru agricultură și industrie alimentară

TOMA DRAGOȘ: director la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii

SIMION SĂPUNARU: director tehnic la Centrala industrială de tractoare și mașini agricole

ION IVĂNOIU: director tehnic la Centrala de mecanizare a agriculturii și producției de utilaje pentru agricultură și industrie alimentară

ALEX. PETRESCU: director adjuncț la Institutul de proiectări și cercetări pentru mecanizarea agriculturii

ION ILIESCU: director tehnic la Centrala industrială de tractoare și mașini agricole

Redacția: Apropierea ferii și rezultatele dobândite până la această oră în domeniul producției agricole impun, ca de fiecare dată, reevaluarea lucidă și exigentă a activității desfășurate în această ramură de bază a economiei naționale. Este cunoscut faptul că, față de producția medie a cincinalului trecut, în 1976 și în anul în curs s-a obținut un spor de aproape 4 milioane tone cereale anual. Aceste rezultate de excepție, apreciază specialiștii, reprezintă doar un început. Inceputul unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate. În această privință, un rol decisiv aparține mecanizării lucrărilor agricole. Astăzi, e lucru știut, convertirea științei agricole în practica zilnică este de neconceput fără existența unui vast parc de mașini și utilaje agricole, destinate să execute cea mai mare parte a lucrărilor reclamate de culturile vegetale. Tractoarele, combinele autopropulsate, echipamentele tractate realizează astăzi aproape toate operațiile privind semănatul, întreținerea și recoltarea culturilor păioase. Au fost realizate mașini și utilaje și în sprijinul celorlalte culturi, dar ele sînt deocamdată puține, și nu toate se recomandă prin performanțe deosebite. Cele cite sînt suplinese cu greu lipsa brațelor de muncă necesare în legumicultură, viticultură, pomicultură, la întreținerea și recoltarea porumbului. În această situație nu puțin oare cu porumb, legume și fructe sînt surprinse de brumă și îngheț, ceea ce provoacă fatalmente deflorarea sau distrugerea unor cantități apreciabile de produse agricole. Care este părerea specialiștilor în această privință? Ce s-a făcut și ce se va întreprinde în viitor pentru remedierea acestei situații de nedorit? Masa rotundă, simultanul inițiat de revista „Flacăra”, își propune tocmai o dezbateră în jurul acestor probleme stringente.

Ion Ivănoiu: În calitate de beneficiar, de exponent al beneficiarilor, pot să afirm, că mecanizarea la păioase este rezolvată. Mai puțin recoltatul acestor culturi de pe terenuri în pantă mai mari de 6 grade. Or, în această privință, ar trebui să primim un sprijin mai substanțial din partea industriei. Noi, în momentul actual, efectuăm asemenea lucrări folosind combina C-12. O facem dar cu riscuri foarte mari: se poate oricînd răsturna. Pentru a mecaniza în întregime lucrările de pe aceste terenuri dificile ar fi nevoie de aproximativ 7000 combine CP-12, dar mașini puse la punct, deoarece primul lot ne-a făcut mari necazuri. Realizînd asemenea mașini, am reduce simțitor exodul anual al mașinilor agricole din sud către nord și, ca atare, s-ar reduce mult cheltuielile pe care le fac în prezent stațiunile pentru mecanizarea agriculturii.

Redacția: Ce probleme ridică primul lot de mașini realizate în țară și destinate unor asemenea lucrări?

Ion Ivănoiu: Mașina în cauză este în

fapt o combină C-12 dotată cu un echipament special. Noutatea o constituie echipamentul electronic de orizontalizare, dar care nu e încă pus la punct. Dispozitivul se blochează și atunci combina în loc să-și păstreze poziția normală, deci înclinată față de pantă, revine la poziția obișnuită a combinei. Deci, soluția care a fost introdusă în practică pentru lotul de combine este necorespunzătoare și am înțeles de la conducerea Uzinei „Tractorul” că reproiectează acest sistem și, începînd din 1978, vor da combine de pantă cu alt sistem de orizontalizare.

Simion Săpunaru: Combina aceasta de pantă este, într-adevăr, foarte solicitată de către agricultură. Mașina este de concepție originală, unică în felul ei pe plan mondial, dar din păcate n-am reușit din primul foc să rezolvăm toate problemele. Cea mai mare bătaie de cap o avem cu elementele hidraulice. „Balanța” Sibiu n-a realizat în mod corespunzător distribuitorul și alte elemente (?). Din această cauză a trebuit să reproiectăm o serie de subsansamble și sperăm că, în sfîrșit, totul se va rezolva în mod fericit. În anul viitor vor fi fabricate la întreprinderea „Semănătoarea” 2500 de CP-12, adică atît cît ni s-a cerut din partea beneficiarilor.

Ion Ivănoiu: În sfîrșit, totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. Bine ar fi și dacă întreprinderile constructoare ar urgenta executarea mașinilor pentru strîns gînt. Reprezentantul Centralei de tractoare și mașini agricole, prezent la coloquiul nostru, ar putea să ne dea un răspuns în această privință. După cite știu eu — s-ar putea să greșesc — intrăm în al doilea sau al treilea an de cînd se încearcă omologarea unei asemenea mașini. Rugămîntea noastră e ca cel tîrziu în 1978 să dispunem de aceste mașini, în număr de 720 dacă îmi amintesc bine...

Simion Săpunaru: Da, e vorba de 800 de mașini.

Ion Ivănoiu: ...Și asta cu atît mai mult cu cît, în prezent, la lucrările de balotare a paielei, la stațiunile de mecanizare, se consumă cam 30 000—33 000 tone de sîrmă.

Toma Dragoș: În completarea celor spuse de tovarășul director Ivănoiu, aș dori să fac următoarea precizare: balotarea fără sîrmă nu înseamnă excluderea oricărui material pentru legat paiele, coșeni, tulpinile de porumb etc. Asemenea performanțe n-au fost încă obținute pe plan mondial. Tendința este să folosim în loc de sîrmă o sfoară din viscoză sau celuloză, cu un preț apropiat de cel al sîrmei, deci să balotăm cu un asemenea material paiele și finul care urmează să fie transportate. Din socotelile făcute de noi a rezultat că în viitor circa 40% din cantitatea de paie urmează să fie balotată cu fir din material plastic și restul să fie nebalotată și strînsă cu mașini de căpițat. Principalul e ca unitățile tutelate de Ministerul Chimiei, deci întreprinderile care produc această sfoară, să facă eforturi pentru a-i reduce prețul, deoarece în prezent legatul cu sfoara din material plastic este mai scump decît legarea cu sîrmă.

Ion Ivănoiu: Aș mai dori să discutăm puțin despre semănătoarea S 48. Ca concepție ea reprezintă o noutate, în special prin sistemul de distribuție. Personal o apreciez ca o reușită a industriei construcțiilor de mașini. Dar sîntem obligați să semnalăm și unele defecțiuni localizate în principal la cutia de viteze. Ea este apoi foarte pretențioasă din moment ce terenul trebuie să fie foarte bine pregătît. Propunem de asemenea constructorilor să mai verifice modul cum funcționează brăzdalele extreme. Avem sesizări din teren că uniformitatea de distribuție la brăzdalele laterale stînga și dreapta lasă de dorit.

Alex. Petrescu: Reținem aceste observații. Dorim de asemenea să informăm beneficiarul și cititorii „Flăcării” că în clipa de față ne străduim să realizăm agregate capabile să lucreze pe un front de lucru de trei ori mai mare decît cel actual.

Redacția: Ce probleme de perspectivă preocupă în mod deosebit cercetarea și construcția de mașini agricole?

Toma Dragoș: Cred că ar fi bine să menționăm că în preocuparea noastră, în programul de cercetare și în acțiunile prioritare aprobate de ministerul nostru și de Academia de Științe Agricole se vede în continuare îmbunătățirea tehnologiilor de mecanizare inclusiv la cultura cereale păioase, care deja este mecanizată sută la sută. Citeva exemple: pregătirea solului în vederea semănatului se execută în prezent satisfăcător. Noi dorim însă ca, în viitor, să pregătăm terenul în condiții și mai bune, să asigurăm un pat germinativ foarte afînat, pentru condiții și mai favorabile de germinare. Ne preocupăm de asemenea modul cum se realizează împrăștierea îngrășămintelor. Mașinile existente le distribuie cu o uniformitate de circa 80%. Ne propunem ca prin perfecționarea agregatelor să îmbunătățim gradul de uniformitate la 95—98%. Experimentăm totodată procedee pentru mărirea capacității de lucru la combine de la 4—5 kg/secundă, la 6—8 kg/secundă, prin mărirea parametrilor constructivi ai mașinilor actuale. Problema cea mai importantă pe care ne-o pune încă de pe acum conducerea noastră de partid și de stat este ca să găsim și la cultura grîului acea tehnologie de mecanizare care să ne permită să reducem consumul de mo-

torină pe tona de grîu. În prezent noi consumăm în jur de 20—22 l pe tonă și ne propunem ca în viitorul apropiat, începînd din 1978, cantitatea de motorină pe tonă să se reducă la 17—18 litri. O altă problemă este reducerea tasării solului. Tasarea solului cu tractoarele și mașinile agricole determină reducerea producției la hectar, cu 10—15%. Specialiștii noștri propun mai multe soluții legate de modificarea pneurilor.

Simion Săpunaru: Vorbind de perspectivă mai trebuie să amintim că agricultorii vor mai beneficia în următorii ani de o combină de mare capacitate, cu 10—12 kg pe secundă masă, de combine de pantă și echipamente pentru cules știuleți și pentru traier. Ne preocupăm de asemenea să realizăm o semănătoare nouă, tractată, un modul cuplat tractoarelor mari.

Redacția: Există vreo legătură între capriciile climei, primăveri scurte, toamne lungi sau viceversa și modul în care sînt concepute noile mașini agricole?

Avram Șerff: Totul se rezolvă dacă proiectantul, cercetătorul, constructorul izbutesc să mărească debitul mașinilor agricole, astfel încît ele să poată efectua într-un ritm scurt lucrările de sezon. Ideal este ca o campanie de recoltare să nu dureze 10 zile, ci 4—5 zile. O precizare: mașinile perfecționate nu sînt numai mașinile de mare productivitate. Mecanizarea este datoare să valorifice toate elementele de progres tehnic din agricultură. Respectiv, prin mecanizare trebuie utilizat mai bine potențialul de producție al solului. Prin mecanizare trebuie utilizate mai bine îngrășămintele chimice, prin mecanizare trebuie utilizate mai bine calitățile genetice ale soiurilor. Specialiștii mai trebuie apoi să realizeze unități energetice puternice. Pentru acest motiv, în programul de asimilare al construcțiilor de mașini s-a introdus asimilarea tractoarelor de 180 CP. Folosesc această discuție pentru a-i ruga din nou pe colegii noștri de la Centrala de tractoare și mașini agricole să urgenteze livrarea tractoarelor, la nivelul prevederilor din plan, și totodată să se introducă în fabricație într-un ritm mai rapid decît pînă acum întreaga sistemă de mașini, de la mașinile de prelucrat solul la cele de fertilizat, de semănat, adică toate mașinile care se agregă cu tractorul de 180 CP. Tractorul de 180 CP va trebui să înlocuiească 3 tractoare de 65, să reducă deci de la 3 tractoriști la unul, să reducă consumurile de combustibil ș.a.m.d. Trebuie apoi să facem eforturi pentru a extinde într-un ritm mai rapid — așa cum ni s-a indicat în repetate rînduri de către tovarășul secretar general al partidului nostru — mecanizarea în pomicultură, în legumicultură, în viticultură, unde sîntem încă rămași în urmă. Rugămîntea noastră la constructorii de mașini este să urgenteze livrarea tractoarelor viticole pe senile, să ne dea în cantități suficiente tractoarele cu dublă tracțiune pentru pomicultură. Iată așadar cîteva aspecte legate de mecanizare în general, pe care am vrut să le aduc în discuție.

Redacția: Ce domenii ale agriculturii sînt încă neacoperite de către mecanizare?

Avram Șerff: Presupun că am înțeles bine întrebarea dv. și am să încerc să vă răspund. Nu se poate spune că mai avem domenii în care lucrăm ca acum 40 de ani, dar e adevărat că și în România ca și pretutindeni de altfel, mai există probleme de mecanizare care nu sînt rezolvate. În viticultură avem nevoie, în primul rînd, de mașini pentru prelucrarea solului pe rîndurile dintre butucii de vie. Acum facem operația manual. Se cunosc mașini pe plan mondial, le cunoaștem și noi, am realizat și noi niște prototipuri și va trebui să le asimilăm în fabricația de serie. Avem în vedere și fabricarea unor mașini care să prelucere solul din livezi și altele pe care să le folosim la recoltarea fructelor destinate industrializării. Mai facem încă aceste operații cu mijloace puțin perfecționate sau chiar manual. Așadar, mai avem încă foarte multe lucruri de făcut. Dar aș vrea ca să se rețină că mai ales în ultimele două cincinale, și cu deosebire în acest cincinal, ritmul de mecanizare cunoaște o accelerare cum n-a cunoscut-o niciodată pînă acum. Este rezultatul preocupării permanente a statului și partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal pentru dotarea agriculturii cu mașini agricole moderne. Nu e mai puțin adevărat că succesele acestea nu justifică lipsurile care mai persistă în activitatea noastră.

Redacția: Și fiindcă veni vorba și de unele rămîneri în urmă, care sînt cauzele care frînează accelerarea progresului tehnic în acest domeniu, știut fiind că s-a semnalat în mai multe rînduri necesitatea unor sarcini și angajamente în proiectarea și realizarea unor mașini agricole?

Avram Șerff: Aș vrea să se rețină că sarcinile asumate în permanență sînt în atenția noastră, că s-a făcut totul pentru onorarea lor la timp. E adevărat însă că uneori nu am reușit să rezolvăm în condiții optime sarcinile trasate.

Redacția: De pildă, la realizarea unor combine de recoltat cereale de mare capacitate.

Simion Săpunaru: Aceste mașini sînt agregate care nu se produc decît în între-

prinderile specializate la noi. Am discutat adineauri despre transmisile hidrostactice care sînt o condiție sine qua non pentru realizarea acestor combine. Acesta e un aspect. Combinele acestea de mare productivitate necesită motoare foarte puternice, care nu se pot face repede, peste noapte. Dar nu s-ar putea spune că acestea sînt singurele motive. La asta se adaugă probabil și niște întîzieri subiective datorită faptului că nu s-a urmărit în permanență modul în care lucrează cercetarea, proiectarea, cei însărcinați cu realizarea prototipului. Vreau să arăt însă că proiectarea sau asimilarea unor mașini noi nu se poate face bîndîn palme. O combină de mare productivitate, de exemplu, necesită motoare de mare putere, transmisii hidrostactice, cardane corespunzătoare, cilindri hidraulici, distribuitoare, o serie întregă de elemente, începînd chiar de la șuruburile care par așa de nevinovate. Adică trebuie găsit un mod de producere economică a acestor mașini. Pentru că a produce oricum nu e un avantaj pentru nimeni. În primul rînd că agricultura va ajunge la niște cheltuieli cu care nu trebuie încărcată. Deci, producerea economică a acestor mașini, a întregului sistem de mașini, presupune o gîndire de ansamblu și o tipizare.

Redacția: Să discutăm puțin și despre mașinile destinate altor culturi.

Alex. Petrescu: Deosebit de solicitată este mașina pentru scos cartofi. Există în lume asemenea mașini. Noi am experimentat-o pe cea din Republica Democrată Germană. Din nefericire ea nu se potrivește la condițiile țării noastre. Rezultatele nu sînt corespunzătoare, datorită diferenței de sol care există în țara noastră și țara care a produs această mașină. Asimilarea ei ne ridică probleme deosebite. Regiunile din țara noastră unde se cultivă cartoful au soluri grele: Suceava, Harghita, Covasna, Brașov. Ne-am pus problema să realizăm și am realizat cu efort propriu o combină proprie, pentru recoltat cartofii însă, deocamdată, cu o productivitate necorespunzătoare.

Redacția: Ce mașini avem sau ce mașini vom avea pentru recoltarea cepii, a sîclei, a tuturor culturilor? Ce se preconizează?

Avram Șerff: Pe lângă combina originală destinată scosului cartofilor, am izbutit, de asemenea, să realizăm o mașină pentru recoltat ceapă și una pentru plantat ceapă. Rezultatele sînt excelente.

Ion Iliescu: Institutele de cercetări, de verificare a mașinilor agricole, noi, constructorii, vom izbuti prin colaborare să realizăm o gamă largă de mașini care să suplinească în toate domeniile mina de lucru. Dar în același timp avem datoria de a perfecționa în permanență mașinile realizate, chiar cele cu performanțe notabile. Una dintre preocupări ar fi de pildă ergonomia locului de muncă, problema de o importanță deosebită atît pentru omul care lucrează pe tractor cît și pentru mecanizarea agriculturii în general. Un climat favorabil muncii îl face pe om să se dea jos de pe tractor mai odihnit chiar decît a fost la început. Modul în care mecanizatorul își conduce mașina are o importanță foarte mare, este uneori decisiv. Două mașini care sînt la fel de bune din punct de vedere tehnic se diferențiază prin postul de conducere. Gîndiți-vă la tractoristul care lucrează într-o cabină neaerisită.

Redacția: Ce alte domenii vor fi în atenția programului de mecanizare?

Toma Dragoș: Noi avem cîteva programe prioritare: mecanizarea 100% la păsări, 100% la porci, 100% la taurine. La păsări și la porci este rezolvată, mai sînt cîteva probleme legate de defecții, respectiv, defecțiile prelucrate să se întoarcă ca adausuri în hrană. La taurine sînt cîteva lucrări care sînt mecanizate în parte. Nu sînt extinse la toate unitățile pentru că sînt legate de tipul de adăposturi. Dacă adăpostul e vechi, nu se pretează la mecanizare. Adăposturile care se proiectează acum vor avea mecanizare completă. Se mecanizează distribuirea furajelor, adăpatul, mulsul, evacuarea defecțiilor și transportul lor la locul de valorificare. Mecanizarea pretutindeni vor fi mulsul la bidon, la conductă, adăpatul, distribuerea furajelor, scosul bălegarului etc.

Redacția: Este cunoscut faptul că în domeniul creației de bunuri materiale, viitorul anunță înlocuirea definitivă a muncii fizice prin mecanizarea, automatizarea, cibernetizarea proceselor de producție. Asemenea performanțe au fost deja atinse în anumite ramuri ale industriei de vîrf. Cititorii noștri sînt poate interesați să afle în ce măsură mașinile vor înlocui și în agricultură mina omului.

Toma Dragoș: Fără îndoială agricultorul de mîine, nepotul sau strănepotul celui de azi, își va trimite mașinile să lucreze singure, urmîndu-le activitatea de la tablourile de comandă. Pentru a ajunge în acest secol de aur „agrar”, agricultura va trebui mai întîi să devină — așa cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — o variantă a producției industriale, prin activitatea conjugată a tuturor specialiștilor, cercetătorii și constructorii de mașini agricole, agrotehnicienii, fitotehniștii, agrochimiciștii, economiștii etc.

LIVIU TIMBUS ■

Fotografii de EMANUEL TANJALA ■

Doctorul Corneliu Bârsan din Moneasa, un al doilea părinte pentru sute de copii

În urmă cu cinci ani, când i s-a propus să lucreze în cadrul stațiunii Moneasa din județul Arad, doctorul Corneliu Bârsan își aduce aminte că a ezitat îndelung. Funcționa pe atunci, ca absolvent din 1968 al Facultății de pediatrie din Timișoara, în localul circumscripției rurale Bîrsa. Moneasa însemna, firește, un pas înainte și un semn de încredere, dar pe Corneliu Bârsan îl frământa altceva. Visul său mai vechi, încurajat cu vorbe bune și încurajat cu pilde de distinsul profesor timișorean Petre Rădulescu, „părintele meu spiritual”, era de a face chirurgie, după o aplicație și o dotare probate cu prisosință în anii facultății.

Pînă la urmă însă a acceptat, iar schimbarea aceea de domiciliu se va dovedi hotărîtoare în rînduirea vieții sale, Corneliu Bârsan avînd să descopere la Moneasa o disciplină a medicinei pe nedrept ignorată, recuperarea neuro-motorie infantilă, căreia îi va dedica întreaga sa capacitate de muncă și întreaga sa energie, reușind lucruri minunate, demne de stima și respectul nostru al tuturor. Cum se întîmplă uneori, neprevăzutul a jucat un mare rol în reprofilarea doctorului Bârsan. el purtînd în calea tinărului medic un copil handicapat din punct de vedere motor, după numele său Florin L. și după boala sa suferind de o foarte gravă meningoencefalită, cu tetrapareză, cu dislalie, cu tulburări de deglutiție și așa mai departe. Altfel spus, un caz disperat, musculatura striată a copilului fiind complet paralizată, nepuțincoasă, cu control pierdut pînă și asupra pleoapelor. Intelctul păstrat l-a determinat pe Corneliu Bârsan să încerce un tratament ce părea de domeniul fanteziei. L-a internat așadar pe Florin L. în primăvara lui 1973 și s-a apucat să înlocuiască metodele cunoscute ale balneologiei cu munca de recuperare neuro-motorie. A întocmit pentru micuțul Florin un complex de exerciții fizice individualizate, imbinînd elemente datorate, tradițional, conduitei Yoga cu circuite proprii, adăugînd o soluție injectabilă de fenol în scopuri vasodilatatoare, antialgice și, mai ales, deconstruante, soluție cunoscută de cînd lumea, dar combinată în alte doze decît cele unanim acceptate, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. După trei săptămîni, Florin a ajuns să stea în șezut, să ducă singur paharul la gură, să poată ține cartea și să învețe. Corneliu Bârsan a înțeles că a făcut primul pas, dar că drumul lăsat în urmă e mult mai scurt și mult mai drept decît drumul care avea să urmeze. Cu o răbdare și o perseverență extraordinară, a mers mai departe, deși poticnelile și eșecurile n-au lipsit. S-a simțit, recunoaște astăzi, cînd cauzistica sa numără peste două sute de ameliorări și vindecări dintre cele mai spectaculoase, nu o dată învins, dar a găsit în exemplul propriei vieți și în caracterul său resurse s-o ia de la capăt cu mai multă ambiție, cu mai mult optimism, înfrîngerea de astăzi devenind, după o deviză aproape de conștiința sa profesională, mijlocul de a învăța să cîștige a doua zi. Sărînd peste unele detalii, se cade să spunem că în prezent Florin L. se găsește recuperat într-o proporție aflată în preajma lui sută la sută, capabil să mîninge de unul singur și capabil să vorbească, urmînd cursurile clasei a patra, elev ca oricare altul.

Primul experiment dovedindu-se reușit, Corneliu Bârsan a procedat la extinderea lui, luînd în îngrijire, cu aprobarea și cu sprijinul Direcției sanitare a județului Arad, a directorului acesteia, doctorul Romulus Vasilevici, un lot de zece copii handicapați din punct de vedere motor. Între ei, Florin T. din Cluj-Napoca, suferind de o tripareză spastică, avînd cinci ani de la naștere și o vîrstă motorie de numai patru luni, incapabil să stea singur în șezut, privînd la lumea înconjurătoare ca printr-o ceață densă, mai mulți oftalmologi consultați dîndu-și cu părerea, după riguroase examinări ale fundului de ochi, că nu va putea vedea niciodată. Cîm spuneam, nu putea sta în șezut. Astăzi, după șase luni de îngrijire, poate alerga. Cum spuneam, era ca și orb. Astăzi scrie și citește. Relatîndu-ne cazul lui Florin T., doctorul Bârsan ne asigură pe baza unei experiențe fără egal în aria medicinei noastre, că la copiii născuți handicapați dezvoltarea motorie atrage după sine dezvoltarea intelectuală, prin lărgirea orizontului informa-

țional și prin sustragerea lor dintr-o nefirească și condamabilă izolare. Contactul cu copiii sănătoși, e încredințat specialistul din Moneasa, ajută enorm, crescînd dorința bolnavilor de a copia deprinderi normale, viața de zi cu zi puțînd conduce la acumulări pe care sala de gimnastică, oricît de dotată ar fi ea, le-ar realiza într-un interval de timp îndelungat sau nu le-ar realiza deloc. De aici, din aceste observații făcute nemijlocit pe durata mai multor ani, provine convingerea doctorului Bârsan că unitățile medicale de recuperare nu trebuie plătite în locuri ascunse, această bătălie aspră pentru readucerea în societate a unor copii născuți cu insuficiențe neuro-motorii avînd nevoie nu doar de competența și răbdarea oamenilor de meserie, ci și de ajutorul colectivității, în mijlocul căreia, așa bolnavi cum sînt, handicapății descoperă lumea cea de toate zilele, copiind cîte ceva în folosul însănătoșirii lor. Doctorul Bârsan a cunoscut, cum aminteam, destule momente de restriște, după cum a cunoscut, apucîndu-se de o treabă migăloasă și lipsită de efecte imediate, capcane și obstacole întinse de ignoranța sau reaua voință a unora, nu o dată confrăți întru meserie. A găsit mereu replică și a găsit mereu rezerve să lupte, izbutind în cele din urmă, nu prin vorbe, ci prin fapte, adică prin copii care nu mergeau și care merg, prin copii care nu vorbeau și care vorbesc, să-și impună punctul de vedere, schimbînd la Moneasa mentalitatea, practică cîndva cu cîștig de cauză, că aspectul stațiunii e alterat de truda și necazul copiilor handicapați.

Astăzi, cînd numărul micilor bolnavi pe care i-a îngrijit a depășit cu puțîn cifra de două sute, doctorul Bârsan se recomandă cu procente de vindecări și ameliorări fără precedent. Treizeci la sută din cazuri au fost deosebit de grave, iar gradul lor de recuperare a ajuns pînă la șaiszeci la sută, fără ca operația să se fi sfîrșit. Cele patruzeci la sută de procente de îmbolnăviri de gravitate medie au fost recuperate în proporție de peste optzeci la sută. Restul au însemnat afecțiunile mai puțîn periculoase, hemipareze fruste, parapareze simple, defecțiuni posttraumatice, recuperate integral, după o muncă asiduă, căuțînd și găsiind soluții pentru fiecare bolnav în parte, punînd mereu în acțiune nu doar cunoștințe de specialitate dintre cele mai solide, ci și mult suflet, multă generozitate omenească. Pentru a susține afirmațiile de mai sus, vom mai înfățișa cîteva cazuri ce și-au găsit o fericită rezolvare la Moneasa. Ioana B. a fost adusă în stațiune la opt ani, dar cu o vîrstă motorie cantonată la patru luni și o inteligență afectată aproape treizeci la sută. Recuperată pînă la o vîrstă motorie de unsprezece luni, ea se află în prezent pe lista premianților unei clase din Cluj-Napoca. Codruța R. din București, vîrstă opt ani, vîrstă motorie trei luni, „marea mea iubire”, cum zice doctorul Bârsan, este astăzi elevă. Marcel M. din Giurgiu, patru ani și, respectiv, trei

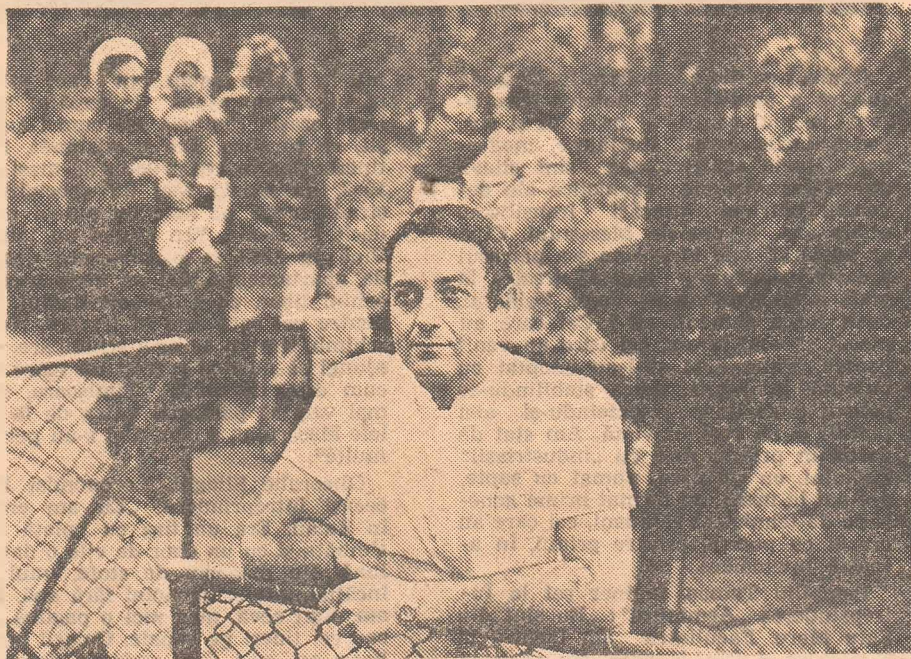
luni, a părăsit Moneasa pe propriile sale picioare, ținut de minuță de bunici, după ce, la internare, nu putea sta în șezut. Sanda P. din Arad, douăzeci și patru de ani, purtînd grave sechele de poliomielită, cu ambele picioare afectate, a renunțat la proteze și corset după un an de tratament. Eugenia P. din Deva, trei ani, vîrstă motorie rămasă la trei luni, recuperată aproape integral, merge și vorbește etc., etc.

Am aflat toate cele așternute mai sus cercetînd dosare, documente medicale și declarații ale părinților copiilor recuperați. Am văzut poate prea în fugă filmele despre care aminteam. Apoi, la București, unde se găsește pentru o specializare de cîteva luni; în clinici medicale de renume, ne-am întîrînit cu doctorul Corneliu Bârsan, primînd lămuriri și detalii. Discuția a durat exact trei ceasuri. Cînd ea s-a încheiat, cu puțîn înainte noapții, interlocutorul nostru s-a ridicat, spre a ne conduce pînă la ușă. Stupefiați, am constatat că doctorul Bârsan șchioapătă serios, stăpînindu-și cu greu piciorul stîng. Ne-a spus, răspuzînd privirilor noastre interrogative, că a suferit el însuși, cam la doi ani, de poliomielită, boală care l-a silit să poarte pînă tîrziu gheată ortopedică, curele și proteze pînă la șold. Din cauza sechelelor poliomielitei a fost respins medical la examenul de intrare la facultate, revenindu-se cu greu asupra deciziei, din argumente ținînd mai mult de milă decît de o judecată obiectivă. Lăsați-l să încerce, s-a imblînzit unul dintre membrii comisiei, tot n-are altă bucurie în viață. A încercat și, după cum e lesne de înțeles, a izbutit, dar pătrunderea într-o altă colectivitate decît cea în care crescuse pînă atunci i-a produs unele dezamăgiri, creîndu-i un marcat complex de inferioritate. Era în primul an cînd i-a fost dat să descopere în imediată apropiere a clădirii facultății dispensarul sportiv. După cîteva zile de ezitări, a bătut la ușă și a cerut permisiunea să fie lăsat să încerce să-și educe piciorul bolnav.

După un an și jumătate a renunțat la proteză. Înainte de a începe anul al treilea de facultate a încălțat prima pereche de pantofi cumpărați din magazin. Scăpînd de complexe și șertor-cîndu-se senin printre colegi, egalul lor, s-a gîndit că au mai rămas de învins unele limite în lupta chinuitoare a omului cu el însuși. S-a apucat de handbal, aruncînd în joc o ambiție și o perseverență devenite proverbiale, ajungînd cu repeziune rezerva celebrului Mihai Redl în poarta echipei reprezentative. Acestea ar fi, în rezumat, viața și munca medicului specialist Corneliu Bârsan din stațiunea Moneasa, județul Arad. Ambele așezate sub semnul unei lupte permanente, plină de noblețe și demnitate, desfășurată mai întîi spre binele propriu și mai apoi spre binele a zeci și zeci de copii aflați în suferință, pe care i-a tratat cu înțelegere și responsabilitate, oferindu-le, între altele, un antidot fără cusur. Exemplul propriei biografii.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Un profesionist serios și responsabil : doctorul Corneliu Bârsan din Moneasa

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

ACTUALITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Metoda doctorului Osipov-Sinești continuă să cîștige teren

La Focșani a luat ființă

un cabinet de parodontologie

În mai multe numere ale sale, revista „Flacăra” a adus la cunoștința opiniei publice noi aspecte ale metodei românești de combatere a parodontopatiilor, metodă unică în lume, inițiată, fundamentată și practică cu un succes răsunător de către doctorul român Grigore Osipov-Sinești. Prin intermediul ei, doctorul a tratat și vindecat mii și mii de bolnavi. Interesul pe care metoda l-a stîrnit și continuă să-l stîrnească în țară cît și în străinătate, în centre medicale din Torino, Roma, Madrid, Grenoble, Hamburg și altele, dovedește valoarea și eficiența sa în tratarea și vindecarea parodontopatiilor. Recent, Centrul de parodontologie de la Spitalul „Bucur”, din București, a eliberat, la opt medici stomatologi din mai multe județe, care au urmat, sub îndrumarea doctorului Osipov-Sinești, cursuri intensive de două luni, atestate care le dau dreptul să practice metoda operatorie a specialistului român. În ce măsură se aplică în practică această metodă?

La Focșani, stăm de vorbă cu doctorul Tudorache Enache, directorul Direcției sanitare județene Vrancea. „Am trimis un medic stomatolog la specializare, ne spune el, cu dorința sinceră de a nu scăpa o ocazie care ni se oferă, de a aduce spre aplicare, în tînrul nostru județ, o nouă metodă românească de tratament, verificată și apreciată pe plan mondial. Ar fi nedrept ca această metodă să se aplice cu succes în alte țări, iar poporul nostru, în mijlocul căruia s-a născut, să nu beneficieze de urmările ei. Sceptici care să conteste noul, fără măcar să știe despre ce este vorba, se găsesc pretutindeni. Unii o fac din comoditate, alții din neștiință, iar alții o fac (și aici faptele devin grave) cu intenție”.

— Practic, tovarășe director, unde și cînd va lua ființă, la Focșani, noul cabinet de parodontologie?

— La Centrul stomatologic județean, în două încăperi adecvate, a fost amenajat deja noul cabinet de parodontologie. L-am amplasat aici, ca noua metodă operatorie, practică pentru început numai de doctorul Alexandru Dan Taban, să se aplice în mijlocul sau în imediata apropiere a tuturor medicilor stomatologi, pentru a convinge cît mai mult și pentru a cîștiga noi aderenți. În același timp am urmărit să ne folosim de toate utilitățile centrului stomatologic: stația de sterilizare, cabinetul de radiologie, cabinetele de tehnică dentară etc.

Doctorul Alexandru Dan Taban, un tînr inimos, susținător înfocat al noii metode, specialist de chiar doctorul Grigore Osipov-Sinești, ca și ceilalți șapte colegi din țară, a operat primii trei pacienți. I-a operat, ce-i drept la București, pentru că, în cabinetul de la Focșani, mai trebuiau unele lucruri puse la punct. Acum le acordă îngrijiri aici, la Focșani. Stăm de vorbă cu toți trei, după numai o zi de la operație. Se simt foarte bine, sînt nespuse de bucuroși că, prin grija organelor locale de partid, prin bunăvoința și receptivitatea la noua conducere a Direcției sanitare județene, a putut lua ființă și la Focșani un astfel de cabinet medical.

— Care este părerea dv. sinceră despre noua metodă operatorie?, îl întreb pe doctorul Alexandru Dan Taban.

— Specialiștii străini califică metoda doctorului Grigore Osipov-Sinești drept revoluționară. Reputatul profesor italian Franco Noveri, de la Institutul odontoiatric din Torino, spunea că doctorul român „este primul specialist care a scos parodontologia din miinile simplitului dentist, ridicînd-o la rangul de disciplină medico-chirurgicală”. Personal îmbrățișez metoda și opera doctorului Osipov-Sinești și le voi practica mereu, cu toată convingerea. Sper să dovedim, prin activitatea ce o vom desfășura în noul cabinet de parodontologie din Focșani, că această nouă metodă românească e demnă de numele pe care îl poartă. Am văzut, la București, oameni operați cu 20 de ani în urmă, de autorul metodei, și care ne-au declarat, am constatat și noi, că se simt excelent. Oare nu este acesta cel mai elocvent argument pentru cei care dintr-un motiv ori altul încă nu o acceptă?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Patria în care trăim, casa în care argumente pentru votul nostru de la 20

Modernizare, adică spațiu larg pentru agricultură

„Am fost repartizată la Slobozia în anul 1970. Străzi înguste, case mărunte fără specific sau pitoresc. Singurele construcții noi erau clădirea sediului politic-administrativ, cea a sindicatelor, spitalul, liceul pedagogic și câteva blocuri de locuințe. Atât. Erau unicatele noi urbanistice de care se bucura pe atunci „capitala” Bărăganului. Aveam să înțeleg în scurt timp însă că orașelul era un bun teren de lucru pentru un arhitect, o reală șansă profesională. Doi ani mai târziu a luat ființă Centrul județean de proiectare. Din acest moment, șansa nu era numai a noastră, a arhitecților, colegii de-ai mei, ci și a orașului.”

Cuvintele de mai sus mi le spunea Andreea Corbu, arhitect-șef al orașului ialomițean. Se prezentase acum șapte ani aici, la Slobozia, cu cei 24 de ani pe care îi împlinise de curând, cu o diplomă care atesta că terminase institutul cu nota 10 și alte câteva lucruri printre care și un disc ce cuprindea melodia „Unde sînt iluziile mele”. Ce găsisse aici? Ce puteai găsi în Slobozia în urmă cu zece ani, de pildă?

O scurtă retrospectivă ne descoperă un târșor, de fapt o comună mai mare, cu ulițe întortocheate, meschine în îngustimea lor, ce purtau povara unor case joase, târșor care, folosind o frază dintr-un celebru roman, se opinea din răspuț să reziste puternicului vînt de cîmpie. Totul trăia în jurul unei străzi principale, Matei Basarab, de fapt o porțiune din șoseaua care lega Bucureștiul de țarmul mării, unde mai puteai întîlni și case cu un etaj și în general o viață care amintea că în urmă cu 62 de ani Slobozia fusese declarată oraș. O fabrică de cărămidă era semnul industriei, iar specificul agrar al orașelului era innobilat din 1950 cu o întreprindere de cercetări zootehnice care „inventase” trapașii de Slobozia.

„Orașul trebuie să îndeplinească acum funcții multiple, fiind reședință de județ, ne spune Andreea Corbu. Elementele de tradiție arhitectonică sînt, sau mai curînd erau, aici puține și nesemnificative. Solul este argilos și nisipos, motiv pentru care a trebuit să gîndim și să aplicăm soluții tehnice de fundație cu totul diferite decît aiurea. Spuneam că rămîne ceea ce este bun. Dispar arterele mici și dezvoltăm, sistematizînd, două artere comerciale foarte importante: Matei Basarab și bulevardul Ștefan cel Mare, care vor avea blocuri pe o parte și pe cealaltă. O menționez în plus pentru Matei Basarab, de fapt drumul național 2A. Am ținut seama de indicația secretarului general al partidului referitoare la această arteră. Pe bună dreptate ea trebuie să fie reprezentativă pentru oraș, dată fiind afluența de trafic în timpul sezonului de vară. Astfel, pe latura de nord a străzii se vor construi blocuri de locuințe cu 8, 9, 10 etaje, iar pe latura opusă blocuri cu trei etaje, deschizîndu-se în felul acesta perspectiva către Ialomița. Pe artera nord-sud, după cum ați văzut, s-au ridicat multe clădiri-unice: muzeul județean, clubul tineretului, Casa de cultură a sindicatelor, sediul băncii și se va mai construi o sală polivalentă pînă în 1980. Sintetizînd, aș putea spune că Slobozia întrunește prin clădirile existente evoluția concepției arhi-

tectonice din ultimii cinci ani în țara noastră. Pornind de la ideea realizării unor cvartaluri cu blocuri de patru etaje, care se observă în zona de sud, urmărind jocurile de forme, vizibile pe bulevardul Unirii, și ajungînd apoi la blocurile cu variație de nivele avînd între ele adevărate insule de verdeață”. Deci, un oraș ale cărui arhitectură și grad de confort sînt caracteristice pentru orașele moderne de ultimă oră. Dacă vreți, și un oraș-grădina. Geometrii variate, jocuri de forme și de culoare. Acolo unde cu puțini ani în urmă crivățul de Bărăgan teroriza o așezare fără specific. Și, apropo de acest specific, dată fiind sistematizarea întregului județ, îl întreb pe Viorel Mițurea, șeful secției de sistematizare județeană, arhitect venit la Slobozia odată cu Andreea Corbu, direct de pe băncile institutului, care este acest specific, în ce constă el. „Sîntem în plin șes. Trama stradală a orașelelor sau a orașelor, în mod aproape obligatoriu, rectangu-

lară și geometrică. Regimul de înălțime în Bărăgan este doar parterul. Materiale de construcție: chirpici, paiantă, vâlătuci. Suprafețele vetrelor de sate, foarte mari pînă nu demult în comparație cu necesitățile moderne ale populației. Dacă datele pe care vi le-am e-

acum, m-a făcut să mă întorc. Și numai eu. S-au întors mulți zălăuan. Pentru că orașul are industrie, pentru că au simțit că este de datoria lor să pună umărul la ridicarea orașului. A văzut, avem multe lucruri frumoase realizări care țin de civilizație, de nișuna de oraș modern. Cred însă în ceea ce privește personalitatea lui nu s-a făcut totul. Spun aceasta pentru că iubesc Zalăul, pentru că este al meu. E un oraș de munte. De jîmprejur verdeață, sus însă, pe dealuri. În timp ce aici, în vale, orașul n-are flori, n-are parcuri”.

Zoltan Payer, inginer la Întreprinderea de conductori electrici emailați: „În 1969 fabrica noastră era la început. Orașul fel. Peste tot noroaie. Din corpul ingineresc, doar patru oameni în afara directorului, toți eram stagiați. Făcuse facultățile în centre mari și ne împacam greu cu lipsa asfaltului sau a apă. Pe scurt, am rămas. Chestiune de responsabilitate. Și nu ne pare rău. Și gîndim mai bine acum că orașul e al nostru, fiindcă l-am ridicat noi. Și spune chiar că sînt mîndru: fac parte din prima generație de ingineri în dăcinați aici. Orașul, sistematizarea au fost gîndite cu chibzuială. Cartierul de locuit au toate dotările, de în această privință este loc pentru mine, zona industrială este separată, totul este nou și poți respira în voie acurată.”

Rozalia Miclea, locțiitor al secretarului comitetului de partid pe întreprindere: „Mai ales în ultimii doi ani Zalăul s-a dezvoltat foarte mult. Magazine și complexe mari, moderne, e plăcere să faci cumpărături. Aprovisionarea este bună, Cartierul muncitor Simion Bărnuțiu, este din ce în ce mai frumos. Am văzut schița de sistematizare. Abia aștept să văd orașul gata. Dacă totuși aș reproșa ceva arhitecților, aș face-o în legătură cu unele clădiri urite întîlnite la câteva blocuri. Știu cine le inventează, dar mi se po-

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Dintr-o stradă principală, o frumoasă reședință de județ

Centrul politic-administrativ, Casa de cultură a sindicatelor, hotelul Porolisum, vechiul centru al orașului și sus, pe dealurile care-l străjuiesc, modernele siluete arhitectonice sînt câteva dintre argumentele urbanistice ale devenirii bătrînei așezări transilvane aflate aici, la poalele Meseșului. Cine ar putea ști mai bine cum s-a petrecut această devenire, această trezire la viață a orașului de pe Valea Zalăului, decît inșiși oamenii săi? Cei care au plecat și s-au întors, cei care au venit pentru prima dată și l-au adoptat cu buletine în regulă, adică stabilindu-se pentru totdeauna, întemeindu-și aici familii și un rost în viață. Am stat de vorbă în primul rînd cu „industriașii” Zalăului, cu cei care, numai cu șapte, opt ani în urmă, au format prima generație de tehnicieni zălăuani, cei care au crezut cu putere, printre primii, în această întemeiere.

Pompiliu Tamaș, inginer șef la Întreprinderea „Armătura”: „Eu sînt din Satu Mare. Facultatea am făcut-o la Timișoara și Cluj-Napoca. Nu vă spun întîmplător aceste lucruri. Cînd am ve-

nit la Zalău acum opt ani mi s-a părut că am ajuns la capătul lumii. Dacă orașul rămînea așa cum l-am găsit, se ruraliza. Era condamnat. Puțin tineret, iar în construcția de mașini, în 1969, nu exista nici un specialist. O stradă lungă pe care nu puteai umbla decît în cizme. Era atunci un început. Pînă în 1968 se construiseră doar 80 de apartamente. Azi se vede ușor, cu ochiul liber, ce a devenit Zalăul. Asta pentru cel care este în trecere. Noi, în schimb, simțim această schimbare. Cînd ajungi să nu mai regreți un mare oraș, cum este, de pildă, Timișoara, și nu mai vrei să părăsești vatra de la poalele Meseșului, e clar, aici s-au petrecut multe”.

Gheorghe Silaghi, economist la aceeași întreprindere: „Eu am crescut în Zalău. Era un tîrg cu piață mare sîmbăta și cu un obor de vite o dată pe lună. Un magazin de stofe, unul de încălțăminte și un hotel fără apă. Dacă am uitat ceva, nu-i nici o pagubă. Plecau cei tineri pe capete. Colegii mei de liceu nu mi-i mai vedeam. Industria, platforma industrială unde ne aflăm

„Justificarea în unic”: un suflet

La răscrucea dintre secolele XV și XIX medicul Andreas Wolf, admirînd dealurile Iașului, dărnicia viilor livezilor, pădurile și cîmpurile, făcînd această remarcă subtilă: „Privelișă încîntătoare izbește prin bogăția de specte și contribuie mult la dezvoltarea spiritului”.

Nu demult, un grup de universități din neguroasa Suedie, veniți cu prietărește la o consfătuire științifică, au spus pe dealul Repedei, pentru a privi și orașul celor șapte coline, pe înserare cînd luminile clipeceau. Au tăcut brusc apoi un savant din Uppsala a repețea fără s-o știe, remarcă de acum de veacuri a medicului austriac, deși în teorie nu se mai profila Iașul patriarhal:

— Acum înțeleg de ce tot ce se realizează aici, prin cultură se face: locurile vă dispun la aceasta.

Unul dintre ieșenii care și-au legat treaga viață de înnoirea și înfrumusețarea orașului, profesorul universității doctor Constantin Mihăilescu, directorul Institutului de cercetare și proiectare Iași, comentează:

— Orașele așezate pe forme de relief variate, dulci, moi, colinare, pot dispune la meditație, la practicarea filosofiei, firește, într-un anumit context istoric. Roma, Florența... La rînd de pe Cetățuia către aeroport, de la Galata către Tătărași, din Păcur spre Palat, distanțele par mari, dar sînt, urcușul și coborișul nu obosesc iar varietatea stimulează spiritul. Pe și luminozitatea pe care soarele o colinelor se schimbă de zeci de ori cursul zilei, practic în fiecare clipă este alta. Totul naște o gîndire domoală, profundă, defel ostilă: ieșenii răbdare, ei văd totul prin prisma omului și omeniei.

Permanențele locului nu impli-

Locuim — 17 noiembrie

inadmisibil, cînd ai un cadru natural splendid, să folosești asemenea soluții". Sînt cîteva păreri ale zălăuanilor. Ale unor gospodari care își iubesc și îngriesc urbea. Ale celor care au venit și s-au stabilit aici, ale celor care s-au întors. Argumentele lor de suflet mi se par la fel de importante ca și detaliile exacte, oferite de unul dintre cei care răspund de sistematizarea Zălăului. Doar de aceea și conchidem cu părerile inginerului Gabriel Cunesco, arhitectul șef al județului Sălaj. De fapt, nu simple păreri, ci elemente precise care țin, printre altele, și de viitorul aspect al Zălăului. „Zălăul, ne-a spus însul, a fost, notați bine, am folosit recutul, o mică localitate înghesuită într-o căldare mărginită de trei dealuri. Dealuri instabile, alunecătoare, în continuă mișcare. N-am construit decât pe terenuri sigure, fără probleme de ordin geotehnic. Orașul este axat pe artera principală, bulevardul Mihai Biteazul, care străbate orașul în lung. Trama stradală era neregulată, ca a vîrliță, canalizarea lipsea cu totul. Am îndreptat străzile, am introdus utilități. Am construit mult. Populația orașului are ieri plecase se trage acum spre asă. Se dezvoltă industria. Iată cîteva între problemele de care trebuie să nem cont în viitor. N-avem parcuri. Ne-am gândit acum. Se va termina regularizarea apei Zălăului, care acum țecce pe sub oraș. În construcție este artierul Dumbrava, se vor ridica frumoase blocuri pe Dîmbul florilor. În plus, vom ține seama de clădirile vechi, și o arhitectură specifică acestei zone. Ca altfel, este una din indicațiile secretarului general al partidului, să îmbinăm elementele arhitectonice specifice și cele moderne. Cum va fi miine zălăul? O modernă reședință de județ, un oraș a cărui viață civilizată din ate punctele de vedere va face pe ulți din cei plecați să revină cu o are bucurie“.

MIRCEA RAICIU ■

a acestui oraș

cidecum, stagnare, împietrire în trecut, în patriarhal.

— Arhitectura unui oraș — aminteste profesorul Mihăilescu — reprezintă un rs scurt al istoriei etapei pe care o rcurge. Pînă acum cîțiva ani, Iașul ea un specific bipolar: la un pol, cîva construcții de valoare națională internațională — Trei Ierarhi, Măstirea Golia, Palatul Culturii, Universitatea etc. —, iar la celălalt pol, cîte din pămînt și lut, cu dragoste inițiate, în grădini umbrite de tei, tranfiri și castani.

Să nu idealizăm, însă, peste măsură. Și se ascunde nici o poezie acolo de bălțește apa, unde te infunzi în od, iar străzile, lipsite de canalizare, cele mai elementare amenajări, se litulează, semnificativ, Broscăria sau ei Calici. Așa a fost, pînă nu delit, în Nicolina muncitorească, în Soa, Tătărași, Păcurari și în alte care. În 1977 situația este radical schimată: peste 60 la sută din populația bilă a orașului s-a mutat în apartamente noi! A intervenit și o metamoră socială, care își găsește corespunțe în drumurile ieșenilor: dacă pînă um cîteva ani ele duceau spre deal, e vechiul centru universitar, spre pou sau spre gară („pentru a fugi din i!“, cum ne spunea cu năduf un rin), azi, în zori, îi vezi coborînd obiți de pe coline și revărsîndu-se în roaie în vale, spre Lunca Bahluiului, e zonele industriale, unde a coborît știința, iar noile clădiri ale Politehii și ale industriei parcă își dau na.

— În prezent, noi, ieșenii, traversăm pa pe care as numi-o utilitară — liniază Constantin Mihăilescu, acutul căzînd mai mult pe nevoia de taza în locuințe noi, moderne, mase ri de oameni, și mai puțin pe latura etică. Prin 1960 construiam 80 de

apartamente anual, în prezent — 6 000, fără a mai pomeni numeroasele construcții-unicat ridicate în ultimii ani. S-au realizat oare toate acestea cu respectarea specificului local? O veche înțelepciune moldavă glăsuiește: „Cine face istoria nu știe cum se va scrie peste ani; cine scrie istoria nu știe cum s-a făcut ea; cine o citește nu știe nici cum s-a făcut, nici cum s-a scris“. Aci, totul e spus cu un dram de ironie, dar un simbul de adevăr există: urmașii, mai apropiați sau mai depărtați, judecă adesea doar după rezultat, după ceea ce au sub ochi, neținînd totdeauna seama de condițiile complexe în care s-a ridicat zidirea sau s-a realizat faptul istoric. Cine se plimbă în Iașul de azi resimte o oarecare insatisfacție.

— De unde provine ea?

— Am luat formele orașelor braziliene și le-am transplantat pe litoral și de acolo în toată țara, inclusiv la Iași. Cînd te afli în Lunca Bahluiului, în noile cartiere, aproape nimic nu-ți spune: „Iată-te în Iași!“ Noroc de coline, pe care le zărești din orice punct. Problema nu e specifică orașului nostru, are implicații mai largi și nici nu afirm că, în condițiile tehnologiei moderne, ar fi ușor de rezolvat. Eu vorbesc însă ca ieșean și pe baza unei îndelungi experiențe ca director al unui institut de cercetare și proiectare cu multe sute de lucrători.

Aceste probleme deschise nu pot umbri, bineînțeles, realizările urbanistice ale Iașului contemporan. Orașul se mîndrește cu una din cele mai frumoase și mai foricît amplasate zone industriale din țară, practic total nepoluantă. Orașelul politehnicienilor (de remarcat ultimul cămin cu 11 nivele, care încheie cartierul, conceput modern, după tipul garsonierelor duble), spitalul de neurochirurgie, facultățile de medicină veterinară și de horticultură, extinderea Universității, Centrul de calcul, atelierele de producție ale Politehnicii, Facultatea de chimie și inginerie chimică, precum și multe alte construcții vorbesc pregnant despre noile dimensiuni ale Iașului socialist, despre vocația industrială și dezvoltarea sa multilaterală.

Despre cîteva aspecte ale Iașului viitorilor ani ne vorbește arhitectul șef Alexandru Veisa:

— Se va încheia marea zonă industrială din sud-estul orașului și se vor construi noi platforme industriale. Combinatul de utilaj greu va produce singur, în final, de circa 1,5 ori mai mult oțel decît România anulului 1938! Iașul, se știe, este al doilea centru universitar al țării. În vecinătatea Palatului Culturii și a zonei industriale Țuțora s-au rezervat 40 ha pentru dezvoltarea spațiilor de învățămînt ale Institutului politehnic. Acolo începe să prindă contur un mic oraș al științelor tehnice. Va continua și se va dezvolta construcția de locuințe. În fine, „atacăm“ centrul orașului, unde renovarea pune probleme dificile, avînd în vedere necesitatea prezervării patinei trecutului istoric. Centrul a rămas relativ puțin atins de înnoirile urbanistice recente, astfel încît misiunea noastră actuală este, paradoxal, aceea de a aduce centrul la nivelul „periferiei“. Iașul viitorului? De pe acum se vorbește de o jumătate de milion de locuitori în 1990...

Cele cîteva date de mai sus nu oglindesc decît în slabă măsură preocuparea generală, nu numai în rîndul specialiștilor, al edililor, pentru înnoirea orașului. Revenim la problema spe-

cificului. Iată cum ne-o înfățișa, plastic, o gospodină:

— Locuiesc în Splai. Blocuri noi. S-au înțeles oamenii cu cei de la Fondul Plastic de au pus în fața blocurilor ba iepurași, ba pelicani, ba ursuleți, ca să poată recunoaște mai bine unde stau.

Dincolo de acest aspect anecdotic, se dă o luptă susținută pentru specific. S-au elaborat planuri pentru păstrarea nu numai a unor clădiri mai vechi, luate individual, ci și a unor tronsoane de străzi — pe Lăpușneanu, Dimitrov, Cuza Vodă — evocatoare ale Iașului de altădată.

În Orașelul copiilor, la a cărui extindere se lucrează acum, cei mici vor fi plimbați nu în Țara basmelor, în general, ci în lumea mirifică, dar atît de moldovenească, a basmelor lui Creangă și a povestirilor lui Sadoveanu.

Iașul viitorului, cu amprenta indelebilă a veacurilor trecute, nu se naște doar în tihna atelierelor de proiectare, ci și prin consultări permanente cu cetățenii — și este bine s-o reliefăm în aceste zile premergătoare alegerilor din 20 noiembrie. Ei sugerează, în unele cazuri, o altă împărțire a camerelor decît cea prevăzută în proiectele-tip; preconizează bucătării mai mari, unde să încapă eventual și un pat (moldoveneii consideră bucătăria drept un loc curat, foarte curat, parte integrantă din locuință); solicită băi utilizabile eventual și pentru activități gospodărești, spălatură rufelor etc.; se gîndesc la o cameră de zi mai încăpătoare, care să le amintească de vechiul hol al căsuțelor în care au trăit părinții și bunicii lor; ba chiar sugerează pereți interiori mobili, ce oferă o mai mare varietate și, totodată, posibilitatea de a se ține cont de viitoarele schimbări în sinul familiei. Unele din aceste deziderate pot fi de pe acum îndeplinite, în baza Decretului 68/1975, altele își așteaptă soluționarea.

În întîlnirile cu deputații municipali, actuali sau viitori, cetățenii se ocupă și de „flecure“, care își au însă rostul lor, vizînd umanizarea vieții urbane și exprimînd refuzul blocurilor-dormitor. Ei cer permisiunea să cultive terenurile din jurul blocurilor, să așeze gâstre cu flori și tablouri în casa scării, s-o personalizeze și s-o „încălzească“. Ei visează o uliță verticală sui-generis, în locul celei orizontale, abandonate, de pe Trei Calici sau Broscăriei, care, în ciuda glodului, avea marea virtute de a menține comunitatea vie a străzii.

O bătrînă cu spirit „tehnic“ sugerează:

— Nu aduceți, maică, numai nisip la locurile de joacă, aduceți și un avion. Unul adevărat, scos din uz. Copiii de azi nu mai sînt cei de ieri, nu mai construiesc castele de nisip.

Adevărat, în jurul lor ei văd ridicîndu-se, aievea, cetăți ale industriei și culturii, pe porțile cărora, ca miine, vor pași ei înșiși. Dar nici visările copilăriei, fie ele materializate în castele de nisip, nu pot fi nesocotite, fiindcă ieșeanul, chiar cînd s-a făcut băiat mare, rămîne un visător — dublat de un om de acțiune. Crescut la poalele molcomelor coline care-i străjuiesc urbea natală, cu lumina lor mereu schimbătoare, el se pătrunde mai bine decît oricine altul de sensul și emoția cuvintelor lui Sadoveanu: „Peste fulgurea de flori și învălîurile de frunze veștede se înalță un suflet — asta-i justificarea în veac a acestui oraș unic“.

LIONEL NIȚESCU ■

Poetul trăind adevărul patriei

Un poet nu poate să mintă

cînd stă de vorbă
cu patria lui ;
o prisacă de oase
î se lasă în pumni
ca un flaut de zgură.
la aminte, fratele meu,
și vezi cum dogorește
griu-n covete,
patria nu-i un urs

infierat
care joacă sublim
cu belciugele-n gură,
nici azil de erori
pardosit cu slănină...
lată toamna
cu sloaie de lumină

la porți,
osinza berbecilor
pîlpie peste sat ;
mi se face un semn
că tu ai să vii

negreșit
să răscolești tristețile
prin odaie,
o herghelie de cai

se arată
și cail, vai,
au în nările vii
doar răcoroase zăvoaie...
Un poet nu poate

să mintă
cînd stă de vorbă
cu patria lui ;
vine o vreme cînd feriga
crește pe gura morților,
cînd te gindești

la prunci,
la roadele spoamei
și-ale păcatului,
la fluturii de argilă
ce dospesc

în sudoarea femeii.
Nu-i vreme, poete,
să dormi pe-un cîpătii
umplut cu grijile țării,
nu-i vreme, poete,
să dormi cu capul
pe piine.

VALERIU ARMEANU ■

Comparație

falnic a fost
nucul bătrîn din curtea bunicii
și acum mai stau la umbra lui
în vis

frumoasă-i casa cu frontonul
țuguat

bătrîna casă a bunicii mele
bunicul meu a ridicat-o

la marginea pusteii
unde pînă atunci

bătea vîntul peste bălării
totul e atît de animat acum

frumos și falnic e satul meu
străzile grădinile

fîntina arteziană
vechea școală

și parcul cu monumentul acela
de ce mai ales oamenii

trecuți de floarea vîrstei
să nu fie atît de frumoși

ca nucul bătrîn
și casa cea veche

sau satul natal
cu acel monument

NIKOLAUS BERWANGER ■

În românește : ANTON PALFI ■

Organele de ordine, colectivele de muncă, opinia publică:

Ripostă hotărîtă actelor antisociale dar și o pedagogie a recuperării umane

Insoțesc un grup format din locotenentul Bejan Florin, din cadrul Circumscripției 2 miliție, Iordache Constantin. Bele Antoanin, membri ai gărzilor patriotice de la Ministerul Metalurgiei, Biță Petre, Milici Vlădianu și Ungureanu Nicolae, uteciști de la Institutul de informatică. Misiunea unor asemenea grupuri care de acum au fost văzute de majoritatea cetățenilor este aceea de a asigura liniștea și ordinea pe străzi și în alte locuri populate, de a veghea ca nimic să nu atenteze la bunul simț și ordinea ce trebuie să însoțească firesc munca și viața noastră.

„Prin decrete de stat, exemplare acte de umanism ale unei țări în care libertatea este sfântă, așa cum se știe, au fost grățiate și amnistiate zeci de persoane, în-deosebi de vîrstă tînă, spre marea lor satisfacție și a opiniei publice. Totodată, li s-a dat posibilitatea ca, integrîndu-se în colective de muncă, să-și câștige nu numai existența în mod demn, ci să-și formeze o conduită pe măsura societății în care trăiesc. Dintr-un asemenea act deopotrivă social și moral aceste colective de muncă, organizațiile de partid, sindicale, de tineret, și-au făcut o preocupare majoră, concludînd cu organele ordinii publice. Se poate aprecia totuși, că la anumite nivele s-a crezut că asta înseamnă o slăbire a exigenței, de parcă legalitatea socialistă s-ar apăra în mod automat, de la sine. De această confuzie, să convenim să-i spunem așa, au profitat oameni lipsiți de conștiință sau de educație — care fie ca au beneficiat de prevederile amintitelor decrete, fie că și-au închipuit că dedîndu-se la acte infracționale vor scăpa nepedepsiți”.

Am consemnat aici cîteva dintre opiniile locotenent-colonelului Crețu Ovidiu, comandantul Circumscripției 2 de miliție. Anterior faptului de a însoți echipa de care vorbeam, la începutul anchetei, am discutat la Combinatul „Apicola” cu trei dintre muncitorii fruntași ai întreprinderii. Cine sînt ei? Să-i auzim: „Mi-ați promis că n-o să-mi dați numele întreg așa că o să-mi spun S.M. În decembrie 1976 am intrat în penitențiar pentru delapidare din avutul obștesc, pentru tălănuire de furt din același avut. Am fost grațiat în luna mai a acestui an. Cum apreciez prevederile Decretului 147? Ca pe cel mai mare ajutor ce mi-a fost acordat

atunci cînd mi-a fost cel mai greu. După eliberare, m-am prezentat aici, unde lucrasem și înainte, și am intrat din nou în rîndul personalului muncitor al unității. Mă bucur de drepturile dinainte și viața mea înseamnă muncă, în primul rînd. Iată, activez și în echipa de dansuri a combinatului. Care dansuri îmi plac cel mai mult? Dacă nu glumiți vă spun: dansurile muntenești”.

„Începuse să-mi placă icoanele vechi — mi se destăinuie un alt cetățean — de pe vremea domnitorului Ștefan cel Mare. De fapt, trebuie să recunosc că era o influență a anturajului rău în care mă aflam pe atunci. Nu prețuiam icoanele, ci valoarea lor în bani. Dragostea mea a mers pînă într-acolo încît am furat cîteva din casa unui cetățean. Fiind icoanele din patrimoniul național, am fost condamnat la 6 ani închisoare. După zece luni fără trei zile am fost eliberat conform Decretului 115. Dacă nu aș fi fost eliberat atît de repede, familia mea, căci aveam familie, s-ar fi destrămat. Așa însă, soția m-a așteptat iar băiatul a crescut. Dovădind colectivului în care lucrez că știu să muncesc, că nu sînt un răufăcător, ocupîndu-mă de soție și copil am recăpătat dimensiunile reale și normale ale vieții. Pe aceste baze a avut loc și despărțirea de fostul anturaj. Da, mă numesc Florea Cornel și lucrez la Combinatul „Apicola”.

„Deși acum îmi este greu, am să vă spun ce am făcut. Era în anul 1974 și locuiam în comuna Afumați. M-am certat cu un vecin și am vrut să-l omor, dar n-am mai apucat. Tentativă, cum se mai zice. Am fost condamnat 7 ani, dar am fost eliberat în anul 1977, grație Decretului 147. Imediat am devenit om al muncii la acest combinat și nu am, după cum ați aflat, nici o absență. M-am și însurat cu o fată de la I.T.B. Mă cheamă Marin Constantin și în dreptul meu scrieți că sînt recunoscător și că n-am să mai gresesc”.

— Tovarășe Dragu Nicolae sînteți secretar al comitetului de partid și director adjunct comercial al Combinatului „Apicola”. Cum ați procedat de fapt cu acești oameni?

— Nu am avut nici resentimente și nici prejudecăți și am asimilat imediat pe aceia eliberați din penitențiar. Doar secretarii organizațiilor de bază și șefii

direcți au știut cine sînt de fapt noii oameni ai muncii. Unora le-am dat și haine, ne-am străduit să locuiască bine, am discutat cu ei săptămînal. La discuțiile erau prezenți tovarășa Ionescu Duța, membră în comitetul de partid, șefa biroului personal, și tovarășul locotenent-colonel Grigore Alexandru, de la Circumscripția 2 miliție. Fără să-i stînjim i-am controlat și, în funcție de timpul liber și de aptitudinile, i-am inclus în cît mai multe activități extraprofesionale.”

Insoțesc, cum spuneam la începutul anchetei, o brigadă complexă pentru intervenții pe loc în cazul în care legalitatea socialistă, ordinea sau bunul simț ar fi lezate. Pentru că adîncul act educativ întreprins de partidul și statul nostru nu a însemnat și nici nu înseamnă clementă față de anarhie și infracțiune sau privirea cu blîndețe a unor acte antisociale. Și, trebuie s-o spunem deschis, ele există, ne tulbură cîteodată, calmul și chiar liniștea. În barul „Podul Mogoșoaiei”, cu sprijinul binevoitor al șefului de unitate Cezar Iulius, se află la o cafea patru elevi ai Liceului de arhitectură deși există acte normative care interzic intrarea în baruri a minorilor. Aceștia au matricolele cu numerele 811, 822, 823 și 804 și se numesc Cîrțu Mihaela, Niculescu Sorina, Androhovici Denis și Pătru Mihail Gabriel.

Deși nu are voie să pătrundă în municipiul București, Diamant Constantin, cunoscut recidivist, mai mult fără ocupație, a călcat interdicția și cerșea pe Calea Victoriei cu toate că avea asupra sa bani. Surprins, cum spuneam, vorbește ireverențios („De cînd aveți dreptul să oprîți oamenii pe stradă?”) și încearcă să mi-tuiască organul de control. Cunoscutul bișnițar Borș Marin este surprins în Parcul Herăstrău vînzînd, pe lei, dolari. În apropiere, în incinta restaurantelor „Miorița” și „Pescarus” sub ochii plini de prietenie — ca să ne limităm la acest aspect — se face o speculă pe față cu țigări străine. Același lucru la „Cina”, „Carul cu bere”, „Salonul spaniol”. Asupra comportării unei părți a personalului acestui din urmă local voi reveni. Prevăzută cu titimii scutirea medicală, Lovas Andrei, de la Institutul de proiectări și construcții de mașini, pescuie în urmă cu cîteva zile în zona interzisă a Parcului Herăstrău. Bîrsu Ștefan, șeful

depozitului de combustibil nr. 11, din Șoseaua Pipera 57, a eliberat cota de lemne lui Grecu Florica cu o lipsă de 300 kilograme. Pentru că este vorba de lemne, să spunem și faptul că Baitan Axinte, de la I.T.B., a fost reținut atunci cînd fura chereștea din incinta întreprinderii „Automatică”. Cărbunaru Dumitru, Bâldea Vasile, Drăghici Ion, Mere Virgiliu, Năstase Petre, Drăghici Ilie (pensionar la 32 de ani), Enache Gheorghe, Petrișor Pavel, Mitrăn Cristian, Dima Florin, Neacșu Alexandru, Garavan Horia, Drăghici Marin, Buțu Gheorghe, Buțu Vasile jucau în plină zi, pe sume mari, nejustificate cu nimic, barbut.

Unele fapte frizează de-a dreptul josiția. Iată-le relate de chiar autorii lor: „Mă cheamă Iulia Ș. și sînt din comuna Mosteni-Telcorman. Am trecut prin cîteva servicii dar n-am putut sta. Era greu. Dumneavoastră știți că la „Mătasea populară” unele muncitoare lucrează la două războaie? ... Eram la „Salonul spaniol” și prietenul nostru, al fetelor ce întrețin relații intime pentru bani (este vorba de un ospătar zis Babu. n.a.) m-a servit cu o vodcă și mi-a spus că are pentru mine un client plin de bani. Mi-a spus că dacă sînt deșteaptă, într-o săptămîină ne îmbogățim. Seara am cunoscut clientul, am băut whisky și am urcat la Athénée Palace, fiind plătită cu 500 lei. Fiind un om în vîrstă, și băut, clientul a adormit și eu l-am furat ceasul, un parfum, verigheta și alți bani...” Ce să mai comentăm această faptă infamantă? Să spunem că Iuliei Ș. i-au fost oferite de decurs de un an 5 (cinci) locuri de muncă și că a fost de cîteva ori avertizată de organele de miliție? Firește, sînt convins că numărul celor irecuperabili este extrem de mic dar mai cred că pentru a te ajuta un colectiv, trebuie să ai și tu bunăvoință. Ni se pare important ca organele de miliție, ajutate de reprezentanții ai obștii — mă refer la găzile patriotice, organizații U.T.C., studenți, elevi — să cerceteze cu abilitate și exigență adevăratele rețele ale necinstei create în unele restaurante unde există creată o atmosferă care îndeamnă la parazitism și alte indeletniciri morale.

„Mă cheamă Alexe N. Ion și am 42 de ani și 4 clase. Am divorțat de mult. Nu, nu mi-am văzut copilul de cînd am fost eliberat conform Decretului 115. Ultima condamnare? Pentru speculă cu țigări străine... Da, dom'le, eram la „Cina” la un spriț și a venit un colonel de miliție să-mi ceară buletinul. Mie? Sigur să am făcut scăr și m-am dat la el. Ce, eu i-am pus pe ăștia să-mi dea drumul?” În imensa liniște a țării, născută din muncă și certitudine, există deci și indivizi care se încapăținează să confunde umanismul unui act social și moral cu lipsa legalității, a ordinii, a comportării cuvințioase și corecte. Opinia publică și organele de ordine le dau — așa cum rezultă din această anchetă — riposta cuvenită.

EUGEN SECELEANU ■

Un dram de grijă pentru un secol și jumătate de tipăritură românească

Undeva, prin marginea cea mai îndepărtată a Bucureștilor, pe-o stradă aflată în buza unui lac și care din acest motiv, dar și din altele, se cheamă Plutașilor, se găsește un fel de sanctuar al publicității românești, de la începuturi pînă astăzi. Alte pricini pentru care ulița se numește a Plutașilor vin de acolo că, nefiind prea pietruită, pe vremea rea noroiul stă gros și lumea își taie cale uneori printre cele ape. Sanctuarul în cauză e unul din cele trei depozite pentru publicații, stampe și cărți ale Academiei R.S.R. din această parte a orașului și a sectorului 8 și se numește Depozitul de periodice românești (dublete) al Bibliotecii venerabilei instituții citate mai sus. O clădire de beton cu parter și etaj, construită din capul locului spre a păstra hîrtie tipărită, dar construită prost, fiindcă, se știe, hîrtia e un material gingaș care, precum omul, suferă mult la umezeală și frig, suferă la uscăciune și căldură excesivă, suferă la tot ce-i prea mult.

În depozit se găsesc, conform unui inventar făcut în pripă, cu ani de zile în urmă, cam 4 milioane de unități editoriale. Așa zice vechiul inventar și așa ar trebui să-l credem. Numai că, fiind făcut cam fără știință, el greșește socoteala cu vreo 15—20 milioane unități editoriale!? Altfel spus, dacă o donație îndreptată spre Biblioteca Academiei cuprinde, de exemplu, colecția „Convorbirilor literare” legată în piele ori cartoane, colecția e înregistrată (neștiințific) drept 1 (un) exemplar „Convorbiri Literare”. Faptul e grav pentru că, practic, nu se știe încă ce țîn în realitate între coperte aceste tomuri groase, ce lipsește și ce nu, pe ce contează cercetătorul luîndu-le în studiu. Gravitatea problemei ne apare în adevărata lumină dacă spunem că un depozit nu este, totuși, un loc unde lucrurile pot să stea cum se nimerește, ci numai într-un chip anume, în mare disciplină. Un depozit de carte și publicație este ceva viu, dar dacă depozitul despre care scriem va

continua să funcționeze așa cum funcționează el acum, vom avea peste ani prilejul trist de a scrie despre ceva cu multă moarte. Publicațiile — ziare, reviste și altele asemenea — se tipăresc îndeobște pe hîrtie de calitate inferioară. Dacă hîrtia aceasta tipărită nu se păstrează în anume condiții, riguros controlate, se pot întîmpla, și chiar se întîmplă, pierderi greu de evaluat. Iată, de pildă, o colecție moartă a „Magazinului istoric pentru Dacia”. Din pricina umezelii, filele sînt lipite, hîrtia e prăfoasă și se descompune, abia atingînd-o, ruina e completă. Nici un restaurator nu va putea salva această colecție. Cîte vor mai fi fiind în țară? Una, vorba lui Caragiale, la Biblioteca Academiei, una-două în depozit, în starea rea în care l-au adus timpul și dezinteresul oamenilor, alte cîteva prin țară. Din cele peste 25 000 de titluri aflate în Depozitul de dublete din strada cea pluvioasă a Plutașilor cîteva sute trebuie să fie atît de prețioase culturii noastre încît te înfiori la ideea pierderii lor. Un incendiu n-ar distruge o casă a hîrtilor, ci o parte din ființa noastră. Și un incendiu ar face prăpăd pentru că motorul destinat a pune în funcțiune pompele de urgență a fost trimis la rebobinat în urmă cu cinci ani și încă dus este. Toate acestea sînt încă lucruri mici pe lîngă cele ce urmează și care fac, în fapt, obiectul intervenției noastre. Depozitul e neîncălzit, nu poate fi aerisit; cînd afară e frig, înăuntru e boacă; cînd vara e fierbinte, înăuntru e o asemenea căldură încît foaia cărții se uscă și plesnește. Ruina lucrează perfid și, de la un an la altul, acțiunea ei este mai mult decît sesizabilă.

Conservatorul principal al depozitului, Armand Pagu, va ieși peste doi ani la pensie. A făcut pînă acum zeci de memorii prin care solicită un minimum de condiții și personal. Cei doi oameni care, alături de dînsul, încearcă lupta cu imposibilul abia de pot înregistra cele cîteva zeci de mii de unități editoriale care intră anual în depozit. Ce-i de fă-

cut? Noul director adjunct, dr. Gabriel Stempel, a trimis în vara trecută o echipă care să înceapă inventarierea și conservarea științifică a colecțiilor. Muncă grea, muncă de furnică. Au fost inventariate aproape 100 de titluri mai importante din cele peste 25 000 existente. Ce-i de făcut cînd aici lucrează doar trei oameni în două camere de cîteva metri patrați, fără apă, fără căldură, cu peste douăzeci și cinci de milioane de unități editoriale pe conștiință, în condițiile în care norma legală anuală pe un singur om este de... 50 000 unități editoriale? Cum spuneam, tovarășul Armand Pagu iese la pensie peste cîteva ani. El are respect pentru ierarhie, a făcut tot ceea ce ierarhic și ome-

nește era posibil, dar îmbătrînește, de zeci de ani de cînd stă printre hîrtoage a ajuns să le iubească și să le trăiască soarta veselă ori tristă. Acum se adresează revistei noastre și, cu toată sfîiciunea și bună-credința lui de cărturar, cere puțină înțelegere pentru uriașul depozit de tipăritură românească.

Problema — pentru că pe strada Plutașilor se află nu atît o construcție, cît o problemă sfîntă a culturii noastre — este următoarea: cine se îndeamnă să pună bună rînduială la Depozitul de publicații (dublete) al Academiei R.S.R. și să așeze în calea unui destin rău un dram de grijă?

TUDOR OCTAVIAN ■

Cum s-a ofilit floarea din strada Plantelor

La 59 de ani, cînd ar fi putut să-și crească liniștit nepoții și să se bucure de viața care i-a rămas înainte, Vasile Ganea a ajuns personajul principal al unuia dintre cele mai voluminoase dosare ale Procuraturii sectorului 3. Acum, după audierea a peste patruzeci de martori și după cercetarea hîrtoagelor personale ale lui, care abia au încăput în opt valize mari, se poate spune că locul unde profesia ilegal dar rentabilă a avocatului de ocazie este comuna Dragomirești Deal, de unde omul și este de fel. Veneau țărani la el să-i ajute să-și întocmească dosare de pensionare, cereri, memorii. Prețul era stabilit în funcție, evident, de posibilitățile clientului și de naivitatea lui. Pentru un memoriu, Vasile Ganea cerea și primea între 100 și 800 de lei. Profesa, așadar, fără firmă și fără diplomă, dar cu cîștiguri însemnate. Adăugăm la aceste cîștiguri și pensia bunicică pe care a primit-o din 1952 încoace, pensie de invaliditate gradul II, care i s-a acordat ca urmare a unei boli psihice. De locuit a continuat să locuiască în comuna Dragomirești, unde avea casă și gospodărie prosperă, dar cu mai mulți ani în urmă a reușit să obțină și locuință în București, pe strada Plantelor la numărul 13, nelăsîndu-se impresionat de ghinionul pe care i l-ar fi putut aduce acest număr și folosîndu-și din plin garsoniera pentru

combinațiile sale avocătești și pentru a-i imbolnăvi de nervi pe vecini, cu scandaluri și injurii, cu procese peste procese. Se-nțelege că, dîndu-se drept avocat, trebuia să mai și citească din cînd în cînd cite un text de lege. Putem presupune însă că alegea din ele numai ceea ce-i convenea lui, fiindcă, altfel, ar fi văzut că exercitarea fără autorizație a profesiei se pedepsește. Tot așa cum nelegală, putea să afle cu ocazia acestor lecturi, este și deținerea a două case. Acest lucru nu l-a împiedicat însă de-a cere cu insistență extinderea spațiului locativ... Evident, aceste cereri nu s-au aprobat. Dar ele ne fac să înțelegem mai bine evoluția „calităților” în materie de escrocherie ale lui Vasile Ganea, om care, iată, acum, la aproape 60 de ani, poate privi înapoi pentru a recunoaște că a fost — ca să ne exprimăm așa — obraznic cu lumea.

Acum, floarea din strada Plantelor s-a ofilit...

DUMITRU ELIADE ■

Falsul avocat Vasile Ganea, de data aceasta în fața propriilor dosare de anchetă întocmite de procuratură

Vă propunem un nume:

Florea Burtan

Poetul al cărui nume vi-l propunem de această dată își croiește drum spre poezie venind din acel colț de Teleorman atît de fertil pentru literatură, care i-a dat culturii noastre pe Zaharia Stancu, Marin Preda, Dimitrie Stelaru, Dumitru Popescu, fără să mai vorbim de un întreg buchet de poeți tineri aflați, ca și Florea Burtan, în plină afirmare. Mai apropiat ca factură lirică de Zaharia Stancu, autorul poemelor de față, a cărui evoluție o urmărește de peste un deceniu, este înainte de toate un cîntăreț al vetrei, în dubla ei virtute: de leagăn al familiei și al neamului, de loc al existenței cotidiene, dar și de sanctuar al tradiției. Vatra este, desigur, cea a satului, matricea noastră fundamentală, la Florea Burtan experiența nemijlocită de fiu al cîmpiei (e născut în 1949 în comuna Crînguri și liceul l-a făcut la Turnu Măgurele, în prezent fiind student, fără frecvență, la Academia „Ștefan

Gheorghiu” și redactor la ziarul local „Teleormanul”) imbinându-se în mod fericit cu cea asimilată printr-o frecventare predilectă a literaturii cu tematica țărănească. E o osmoză a sevelor care improspătează fiecare vers, teluricul și candoarea logodindu-se original.

Apoi trebuie să observăm că anii de cînd ucenicește tînrul poet, foarte rar grăbindu-se să publice, și-au spus cuvîntul. Versurile sale sînt îndelung decantate, filtrate, sublimite, fără să-și piardă din spontaneitate. Muzicalitatea și cursivitatea pot induce în eroare pe cititorii grăbiți, tentați să aprecieze la debutantul de azi mai ales cultul pentru versul nostru clasic. Limpezimea, stringența, concizia lirică ne apar însă, mai curînd, ca rezultate lăudabile ale unei gândiri mature și ale unui travaliu tenace, virtuți care nu pot decît să innozeze un talent poetic real. (N.S.)

Pămîntul țării

Pămîntul țării nu e doar pămînt
Unde sămînta crește în tăcere,
Ci urnă sfîntă pentru-aflătea vieții
Scăldate în neliniști și durere.

Memoria acestor pietre ține
Loc de izvor, de vatră sau de mit
În care ard de veacuri nesupuse
Străbune chipuri duse-n asfințit.

Și-așa mereu în noi se recompune
Talazul celor care nu mai sînt
Decît un deal, o cumpănă, o zare
Și-un drum printre luceferi înnoptînd...

Un singur drum

Un singur drum dar cine poate ști
Cîți pași l-au tulburat și-a cîta oară
Acele țărături poate s-or topi
Cînd alte lumi vor pune altă scară...

Un clopot bate, altul se-nveșmîntă
În liniștea ruginei amînată

Și peste zări meteoriți în nuntă
Se scutură de lavă și păcate.

Un singur drum printre nămeți de rouă
Și veșnici pași prădîndu-l de veșmînt
În mine vîrsta crapă pe din două
Înstrăinîndu-mă de cel ce minte...

Timplarul

Tragi cu rindeaua tată pe lemnul
sommoros

Și se aud pădurile venind
Miroase-a rumeguș, a apă crudă
Și-a pasăre cu aripi sfîrîind.

Tragi cu rindeaua tată, lemnul plînge,
Și-n palma ta se-adună vechi dogori
Talașul singurează lin pe lespezi
Ca o armură fără luptători.

Efigie

De-ți este dor de țară să înnoptezi
pe-un deal
S-auzi cum trec miresele spre grîne

Ca o pedeapsă blîndă de cosmos mineral
În care-și toarce mierea albinele
străbune.

De-ți este dor de țară să limpezești
fîntîni,
Să fierbi în rouă larba de sub soare
Fii ardere înaltă, nîcîcînd să nu-ți amîni
Menirea de-a fi jertfă și candoare...

Vă scriu prieteni

Vă scriu prieteni despre sat și despre
Fîntînile care dau buzna-n nuntă
Și despre cai cu flăcări la căpestre
Și despre pîinea nouă și rotundă.

Vă scriu prieteni despre prunci frumoși
Vîsînd în leagăn zmălțuit cu crini
Despre cîmpia mea dinspre strămoși
Străluminată pînă-n rădăcini.

E seară-acum. Salcîmii-s plini de lună
Jur împrejur foșnesc privighetori
Vă scriu prieteni cu aceeași mină
Cu care șterg tristețea de pe zări.

O clipă doar

Lăsați mașinile o clipă și poteviți
cu iarbă caii
Aceași cai dintotdeauna cu coamele
mușcînd din vînt
În ochii lor se-adună spaima ca o zăpadă
amînată

Și sub copite plînge drumul ce nu mai
este drum de rînd.
Lăsați mașinile uitate lîngă cireșii dați
în floare

Și mîngîiați cu teamă caii care tot vin
îngîndurați
Ademeniți-i cu mirese și dăruiți-le
izvoare

Măcar acum cînd ei visează o împăcare
între frați.
Lăsați mașinile o clipă lăsați mașinile
sub stele

O noapte doar să poată trece spre
paradisul lor înfrînt
Aceași cai dintotdeauna purtîndu-și
tropotele grele

Ca pe-o pedeapsă strecurată prin rana
unui drum de rînd.

A APĂRA PURITATEA CÎNTECULUI POPULAR NU ÎNSEAMNĂ A O ÎNTINA

Citim surprinși, ca să spunem doar atît, un articol în „Îndrumătorul cultural” semnat de Alexandru Mica intitulat „Pentru puritatea cîntecului nostru popular”. Schema unor astfel de articole este de mult acoperită cu praf și aureolată de ridicol. Mai întîi ni se explică originile și importanța folclorului românesc, apoi se dau exemple pozitive cu precădere dintre gloriile de odinioară etc., etc. Să vedem însă concret despre ce este vorba: dintr-o lungă listă de „minunați promotori de prestigiu ai versului și cîntecului românesc” lipsesc, spre marea noastră surprindere nume deja celebre ale unor interpreți de prestigiu cum ar fi, de pildă, Irina Loghin, Ileana Sărăroiu, Ileana Constantinescu, Benone Sinulescu și Ion Dolănescu. Ar fi, sîntem convingiți, complet inutil să reamintim cui va cine sînt aceștia, ar fi deplasat să spunem că numele acestora, și firește nu numai ale lor, se identifică, nu o dată, cu unele din marile reușite din țară și de peste hotare ale folclorului românesc. Și, totuși. Numele acestora apar dar iată cum: „...în condițiile însă în care (sublinierea unui asemenea mod de a scrie ne aparține) tot mai mulți oameni ai muncii, tineri și vîrstnici, își manifestă plener interesul, atașamentul față de creația folclorică authtonă, muzica populară impunîndu-se ca o dominantă a vieții spirituale a maselor, fără de care nu se poate concepe sinteza culturală la nivelul societății noastre (după cum se vede Cațavencu n-a murit — n.a.) asistăm — nu de puțină vreme și cu un regret lesne de înțeles — la exhibițiile neputîncioase ale unor interpreți ca Irina Loghin, Ion Dolănescu, Ionela Prodan, Benone Sinulescu, Maria Cornescu, Nelu Bălășoiu sau Mărin Cornea, solist vocal evident neînstrătat pentru cîntecul popular, în a-și rotunji un repertoriu ajuns la

anahie prin vulgarități, naturalisme și făcături de tot felul care aduc mari neajunsuri și deservicii promovării adevăratelor valori ale melosului nostru folcloric...” „...«Sfaturi» folclorice pe teme «casnice», «familiale», «conjugale» devorate de sentimentalisme de tot soiul cum ar fi acele plîngăreț-siropoase dedicații muzicale adresate priilor odrasle de a deveni și ele «vedete» desuete eșurări amoroase personale (vezi aventura folclorico-intimistă «În pădure la Bălța», consumată nereușit între cei doi «vājnici» membri ai cuplului Irina Loghin-Benone Sinulescu) ne-au asaltat în ultima vreme — sunînd neavenit și profund jenant în contextul general de efervescentă artistică și de repunere a cîntecului folcloric în adevăratele sale drepturi”. Am ales doar două citate pe care le vom analiza în spiritul obiectivității și bunului simț.

1) Cum poate fi concepută „efervescentă artistică și de repunere a cîntecului folcloric în adevăratele sale drepturi” fără contribuțiile de substanță ale artiștilor Irina Loghin, Ileana Sărăroiu, Maria Ciobanu, Sofia Vicoveanca, Ileana Constantinescu, Benone Sinulescu, Ion Dolănescu? Este adevărat că în haosul ce stăpînește „producția” lui Al. Mica, Maria Ciobanu și Sofia Vicoveanca sînt chipurile lăudate, dar ele sînt așezate alături de începătoare și fără a fi subliniate suficient marile lor merite, ținînd de permanența folclorului românesc. Al. M. chiar nu știe ceea ce știe o țară și o lume întregă? Că interpreții de care vorbim au cariere artistice de la 10 la 20 de ani, că au în spate o viață de muncă și căutări, că au sute de discuri imprimate la „Electrecord”, că au susținut concerte absolut strălucitoare în multe din țările lumii? Că publicul nostru și subliniem publicul nostru fi

prețuiește, că o sărbătoare folclorică nu poate fi concepută fără acești artiști de excepție? Revista noastră, pe vremea cînd Al. M. nu se erijase încă în critic, a semnalat cu promptitudine unele abateri de la spiritul folclorului, unele inadvertențe de comportament civic, dar de aici pînă a-i declara impostori, netaleantați, exhibiționiști este o cale lungă, lipsită de onestitate și simț moral. Prezenți aproape zilnic în numeroase localități din țară, ascultați și iubiți de muncitori, țărani, intelectuali, ei reprezintă deja o investiție sigură de talent și probitate artistică.

2) Cîț îi privește pe cei doi „vājnici” membri ai cuplului Irina Loghin-Benone Sinulescu, între care au avut loc „desuete eșurări amoroase personale” — fraze de o vulgaritate cutremurătoare, grave acuzații ce ar fi trebuit dovedite, incriminabile juridic, au colecționat împreună — o spunem pentru știința lui Al. M. și pentru corecta informare a cititorilor — o suită de ordine și medalii ale Republicii Socialiste România. Cîteva: „Medalia pentru încheierea colectivizării agriculturii”, „Medalia Muncii”, „Medalia „Ordinul Cultural”, „Ordinul Muncii”, „Ordinul „Meritul Cultural” și altele.

3) Fără discernămint, împotriva tuturor unor prestigioase publicații culturale, ale radioului și televiziunii, este atacat, de pildă, cîntecul Irinei Loghin „Fetelor, mă ascultați!” Este oare greșit să îndemni, prin cîntec, tinerele fete la căsătorii bine gîndite, la decență și luciditate înaintea unui act atît de important? Pentru ca viața să fie fericită, cuvințioasă, fiecare fată este datoare — îndeamnă cîntecul Irinei Loghin — să chibzuiească înainte de a se mărita.

4) O gravă încălcare a unor norme elementare de conduită o constituie faptul că Al. M. a cîntat în concerte alături de Benone Sinulescu și Irina Loghin, s-a produs pe scenă deci, și de ce să n-o spunem, pe gloria acestora, ca apoi să devină subit, intransigent. Dacă a fost atît de revoltat de ce nu s-a retras din spectacol? Lucrurile sînt prea străvezii ca să le comentăm.

5) Un lucru trebuie să fie clar și ținem să-l subliniem încă o dată: ca unui care primii am atras atenția asupra unor tendințe de vulgarizare a cîntecului popular, neocolînd, precum se

știe, unele din numele contestate azi în bloc, vom fi întotdeauna fermi în apărarea „izvorului curat ca lamura al poeziei populare”, cum o caracteriza Eminescu. Dar nu este posibil ca în mod diletant, fără respectul față de valori spirituale reale, să întineză adevărul dintr-o așa-zisă grijă pentru puritate.

6) Credem că nu era cazul ca „Îndrumătorul cultural”, organ de presă ce-și propune să îndrume mișcarea artistică de amatori, să-și asume riscul de a publica un asemenea articol. Oare este cazul ca debutanții în ale cîntecului să intre în viața artistică începînd cu negarea oricărora merite în folclor ale artiștilor citați? Credem că nu.

Și de acum înainte revista noastră va semnala fenomenele de poluare a folclorului, indiferent cine s-ar face vinovat de ele, se va dovedi intransigentă față de abaterile de la etica și echitatea socialistă, indiferent cine le va săvîrși, dar, ca și pînă acum, își va dovedi stima, dragostea și admirația față de valoroșii interpreți ai muzicii noastre populare, între care nu putem să nu punem la loc de frunte nume ca Irina Loghin, Maria Ciobanu, Ileana Sărăroiu, Ileana Constantinescu, Sofia Vicoveanca, Benone Sinulescu, Ion Dolănescu și alții.

EUGEN SECELEANU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra”, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, își reia activitatea.

Primele intîmplări literar-artistice din această toamnă vor avea loc la Zalău (21 noiembrie), Șimleu Silvaniei (22 noiembrie), Arad (24 noiembrie), desfășurîndu-se începînd de la orele 19 la casele de cultură din aceste localități.

Toți cei dornici să fie gazdele următoarelor intîmplări literar-artistice ale cenaclului sînt rugați să se adreseze de urgență redacției pentru programare.

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Renoir Fascinația verii

2.

Gauguin ar putea inspira cuiva un asemenea gând: să uite o parte din cuvintele pe care le cunoaște, să rămână numai cu cele suportabile, înlocuindu-le pe celelalte cu o ficțiune unde lumina e sonoră iar desaturirile devin practicabile, memoria nu mai urlă în ele ca șacalii noaptea în jungla tropicală... deși orice aventură de acest fel are miezul amar și orice încercare de a rezolva desaturirile prin piramide iluzorii e o experiență tristă... Într-o seară, în singurătatea colibeii sale din Tahiti, Gauguin și-a amintit de Renoir. Renoir, a notat el, nu știe să deseneze și totuși desenează admirabil. Să nu căutam aici linia, ea nu există; ca prin magie, o pată de culoare, o lumină mingiitoare vorbesc destul. Și nu vă lăsați amăgiți de dințele de lapte care apare printr-un suris, adaugă Gauguin. Atenție, el mușcă, e crud; e un dinte de femeie. Divinul Renoir care nu știe să deseneze...

Da, divinul Renoir care știe în schimb, mai mult decât bunii profesori de desen, să privească lumea cu ochii unui îndrăgostit. Văzându-i pinzele, simt de fiecare dată că nu regretele și greșelile mele au dreptate, ci soarele și vara sub semnul căreia m-am născut, ierburile prin care am copilărit, pline de lumină, mirosind a ploii și a floare matură; au dreptate nu ezitățile, nu dilemele, ci iubirile în care cred și motivele de recunoștință; au dreptate nu singurătatea și tăcerea, ci cuvintele care vor să declare ceea ce simte inima; au dreptate nu desaturirile, ci piramidele; nu nisipul, ci caravanele care l-au străbătut și trupurile arse de soare repetind lecția de estetică și de morală a grecilor care i-au scos pe același tărâm pe Afrodita și pe Ulise; au dreptate amintirile, nu ceea ce vrem să uităm; au dreptate nu renunțările și blazările, ci ceea ce îndrăznim să sperăm și să iubim... Renoir este totdeauna de partea frumuseții, a dragostei, a încrederii și a vieții. El este totdeauna de partea verilor. Abia dacă găsim în întreaga lui operă un singur peisaj de iarnă. Și cu fiecare pinză ne repetă; nu, n-au dreptate cei orbi în fața vieții, n-au dreptate cei incapabili să creadă în lumină, în fructe, în privirile și în miinile oamenilor, n-au dreptate indiferenții și scepticii, n-au dreptate cei care vor să uite cuvinte sau chiar și numai o dimineată plină de soare, n-are dreptate singurătatea, n-au dreptate cei care, imitând nebunia lui Caligula, decapitează statuia Minervei pentru a așeza pe soclul gol chipul apatic al pustului. Lumea este aici nu numai pentru a fi pictată, ci pentru a fi iubită și înțeleasă, pentru a-i da o semnificație superioară. Și nu vom putea rivni să fim fericiți, pare să adauge Renoir, dacă nu vom începe prin a o privi cu ochii deschiși, suportând tot soarele unei zile de vară. Astfel, un peisaj ca **Drum urcând prin ierburi** capătă un înțeles mai înalt. Așa cum uneori o simplă plajă sau un simplu fruct pot cuprinde toată povestea lumii; sau, oricum, acea parte din ea în care nu există vinovați, nu există frig, nu există Nero, nu există absurd, nu există teamă și singurătate, nu există neant, acea parte în care soarele strălucește generos și Tezeu triumfă asupra labirintului. Renoir nu construiește piramide, dar umple lumea de ierburi calde, de amieze pline de soare, de fructe și de oameni care iubesc viața. El știe că acești nisip poate aparține unui tărâm sau unui deșert, dar e convins că misiunea artei e să fie totdeauna împotriva deșertului. El nu vrea să arunce trandafiri pe răni pentru a ascunde rănilor. Dar vrea neapărat să ne spună că acești trandafiri există și că e păcat să-i ignorăm. Această lumină, acest deal cu ierburi galbene, presărate cu câteva flori roșii unde nici o primejdie nu ne pîndește în afară de cele ascunse în propriile noastre melancolii... Și nici o tristețe nu rezistă în acest incendiu lent al verii. Brațele obosite de soare se ridică și așteaptă daruri. La nevoie ele se mulțumesc cu o creangă înflorită sau cu visla ce se va afunda în apă. În locul lui „cogito, ergo sum”, Renoir pare să șoptească pictind: sint fericit, deci exist. Dacă ride de „arta în reținută”, o face pentru că nu are încredere în posibilitățile ei de a-i exprima gândurile; mai ales gândul că nici o îndoială nu are dreptul de a transforma gesturile noastre în nisip. Căci pictura lui Renoir nu neagă de fapt tristețea (chiar dacă el n-a pictat nici un tablou trist), dar neagă dreptul ei de a contesta viața. Nu neagă dilemele, dar neagă dreptul lor de a contesta dragostea. Nu neagă boala care-i paralizăază miinile pictorului, dar neagă dreptul ei de a-l împiedica să picteze trandafiri. Pictura lui ne îndeamnă să credem în frumusețe, ca și grecii, ca și Renașterea și iată ceea ce îl unește pe acest pictor cu toți marii artiști ai lumii. Și iată de ce am găsit în pinzele lui dulceața unui fruct de mango (chiar dacă n-a pictat niciodată ca Gauguin asemenea fructe) și, mai ales, o morală care pune în centrul ei arsura fericită a soarelui.

Adevărul n-are contrariu, scrie undeva în caietele sale Braque. Ba da, are și chiar la Renoir. Ajunge să ne amintim de întâlnirea lui cu pictura lui Rafael și de consecințele acestei întâlniri în perioada așa-numită „ingrescă”. Renoir își frânează acum efuziunea. Formele pe care înainte le sugera senzual prin vibrații de culori, acum le închide într-un desen sever. Se îndepărtează de impresionism, apropiindu-se de Ingres. Privighetoarea nu mai cântă în funcție de soarele care o îmbată, ci după rigoarea unui solfeggio nevăzut. Femeile capătă o solemnitate aproape hieratică și parcă nu le mai interesează fericierea, ci distincția. O grație rece. Carnea nudurilor e emailată, dar flacăra care ardea în peisajele verii abia mai mocnește din pricina eleganței. Cel care a fost un voluptuos al culorii, devine un ascet al desenului. Dar geniul acestui pictor era altul decât al unui ascet. Din fericiere, el nu s-a putut ține de cuvânt. Și a uitat din nou să deseneze pentru a sugera admirabil. Ca în focul parfumat al crizantemelor în fața cărora ne amintim de adevăratul Renoir.

OCTAVIAN PALER

Țesătoarea

O boală cumplită a întrerupt firul din războiul de țesut la jumătatea vieții al uneia dintre cele mai harnice și inezstrate țesătoare de la noi, Mimi Podeanu. Jumătate din sala Dalles e plină până sus de tapiseriile ei, de aceste vestimente pe care le îmbracă goliciunea peretelui pentru a încălzi casa, în vederea locuirii ei de către inima omului. Olteancă de origine, provenind dintr-o tradiție a țesutului de-un mare rafinament, Mimi Podeanu își poartă originile în veac modern, în țesătura ce trebuie să țină de urât altor spații decît sfînta casă a țărânului român.

În locul păsărilor stilizate pînă la esența zborului din scoarța fărâneasă, în locul crinului mai degrabă prezent prin mireasmă în țesătură decît fizic în sublimul suflet popular, Mimi Podeanu aduce la vedere prin lina oilor devenită punte chipul acestor trudițoare anonime, acestor suflete arhaice ce stau ca niște piramide la temelia seminției noastre: țărâncile maici, numai oase trudițoare și chipuri ovale îmbrodite de lacrima suferinței transfigurată de bucuria răbdării și a lucrării pînă la capăt în preajma celor de durată. Iar alături de țărani, aceeași lină scoate la iveală din același fir al continuității și statorniciei făptura voievodului Ștefan cel Mare cu Doamna și coconii săi dimpreună cu ctitoriile lui în mijlocul naturii românești. O ierarhie blindă, arhaică ce spiritualizează natura, licăre în dosul înodat al firului ce sporește fața pinzei cu încă o frumusețe.

A țese, din vechime, este îndeletnicirea femeii cu precădere; în războiul de țesut, desculță, pe treped, femeia se frămîntă întregă, ca-n ceasul nașterii, pe fața casei unde își picură sudoarea amestecată cu sînge pînă ce aude scîncetul noului născut ce crapă-n cosmos miezul întunericului să izbucnească nemurirea luminii din care se împărtășește natura întregă întru dăinuire și transfigurare.

IOAN ALEXANDRU

MIMI PODEANU: „Cocoși de munte”

CRONICA DE FILM

Regăsire

O scrisoare ciudată, redactată în termeni misterioși, sosită într-una din zilele noastre la locuința Silviei Burada (interpretată cu sinceră și nuanțată dăruire de către Violeta Andrei, principala protagonistă a filmului), pare să schimbe viața acesteia. Este vorba, de fapt, de un eveniment consumat cu ani în urmă — nașterea unui copil, rezultat al unei dragoste mai mult sau mai puțin pasageră — dar care marchează, puternic, destinul actual al unor familii.

Regizorul Ștefan Traian Roman, pornind de la un scenariu semnat de Anca Arion, Gheorghe Robu și Dorel Dorian, a avut de rezolvat o sarcină extrem de dificilă: aceea de a evita pericolul „lacrimogen” al unei ieftine melodrame (mama unui copil, declarat mort imediat după naștere, află că acesta trăiește, îl caută, îi cunoaște chiar *actuala* mamă etc.), ceea ce a și reușit.

Filmul „Regăsire” — moment singular, din punct de vedere dramaturgic, în peisajul cinematografiei române contemporane — este, iată, o melodramă *curată* în cel mai autentic sens al cuvîntului, este un film sobru, de actualitate, un film care prezintă — și *propune* — o extrem de largă meditație asupra responsabilității umane. Sîntem, sau nu, datori a ne însuși urmările unor fapte trecute, chiar dacă asta ne

doare? — acesta ar fi „în nuce” rezumatul filmului. Film-anchetă, film psihologic, film social, total lipsit de ostentație — ceea ce e un lucru colosal! — „Regăsire”, aducînd lacrimi în ochii spectatorilor, laudă și în același timp condamnă: laudă omenia, sinceritatea, simplitatea; condamnă meschinăria, lașitatea, superficialitatea posibilă a deveni agresivă, inumană.

Traian Roman a știut să evite spectaculosul — în cazul unui astfel de film acesta ar fi însemnat un dezastru! — a lucrat discret, servit fiind prompt, și în același sens, de imaginea lui Marian Stanciu, de decorurile lui Victor Țapu (o mențiune, aici: interiorul Silviei, plăcut amestec vizual a ceea ce am putea denumi universul unor oameni deveniți *nu demult citadini*), de muzica lui Gabriel Mărgărint.

Film moral — și nu „moralizator” — REGĂSIRE mai oferă un prilej în plus de a ne reînălța cu actori îndrăgiți: Margareta Pogonat, Colea Răutu, Emil Hossu, Florin Piersic, Mircea Șeptilici etc. Aparte — ca rol episodic, într-un fel — rămîne interpretarea acestei formidabile actrițe de film care se numește Valeria Seciu și pe care, din motive care ne scapă, regizorii noștri o evită.

Film cu un final deschis — admirabil acel stop-cadru al fetiței din final, care privește sala, deci pe noi, spectatorii, cu un amestec de tristețe și bucurie, și de candoare mai ales, condamnînd totodată, acuzînd superficialitatea ce potențial există în fiecare dintre noi — REGĂSIRE reprezintă, neîndoiește, o reușită pentru întregul său colectiv de creație.

HORIA PATRAȘCU

Violeta Andrei și Florin Piersic într-o scenă din film

Poeti de azi:

VIRGIL TEODORESCU

Cine ar putea crede că autorul *Blănușilor oceanelor* are în spate peste o jumătate de veac de „poezie neîntre-ruptă” și că se pregătește să devină, peste un an și ceva, septuagenar? Și totuși așa este. După vîrsta, cronologică și poetică, Virgil Teodorescu este un poet afirmat între cele două războaie, dar, cum, de regulă, certificatul de naștere al unui scriitor este întîiul său volum, și cum *Blănușile oceanelor* se tipărește în 1945, după ce scria de două decenii, Virgil Teodorescu este un poet „după 1944” în timp ce, să spunem, Gellu Naum, prietenul său, mai tînar cu șase ani, face parte din „literatura română între cele două războaie mondiale”. Și, cum nu s-a grăbit să-și publice întîiul volum (să fie la mijloc și lecția lui Argezi căruia i se declară „tributar” și care l-a „lansat” în *Bilete de papagal* din 1928) poetul nu se grăbește să îmbătrînească, trecînd printre noi drept, surzător și tînar, cu o anume încrețitură a frunții care nu este însă a vîrstei ci, divulgă, bănuim, și o înclinație spre reflecția ironică, dealtfel „rea bine ascunse în manifestările de o aleasă civilitate ale unui spirit mai degrabă sceptic și ironic. Consecință a vîrstei? Mai degrabă, credem, o înclinație structurală, funciară, dacă ne aplecăm asupra poeziei sale de tinerete, chiar unde rezervele de maliție și privirea de sus sînt abundente, dirijînd, din cîte ne dăm seama, fluxul spontan al inspirației, chiar în momentele mai puțîn supravegheate. Mai mult chiar, ne îngăduim afirmația că scepticismul nativ al poetului, stimulat, evident, de lecturi ori de împrejurările vieții, constituie adevăratul impuls inițial, precum și „substanța medulară” a poeziei sale. Căci, în fond, ce alt mobil mai adînc a determinat înregimentarea la avangardismul supraréalist decît *neîncrederea* în vechile arte poetice? Că nu este vorba de o frondă juvenilă, simplu mijloc de epatare a conștiinței rutiniere, cum s-a întîmplat în atîtea cazuri, ne încredințăm urmărind evoluția destinului de poet al lui Virgil Teo-

rescu, asigurîndu-ne că pentru el avangarda nu era o „copilărie”, un purgatoriu ludic spre edenul poetic, ci o condiție a poeziei însăși. Virgil Teodorescu, militant comunist în anii studenției, a cărui activitate politică este de o admirabilă consecvență și puritate, credea în ideea că „avangarda poetică” este menită de a se pune în slujba „avangardei politice”, a comunismului. Că asemenea merite ale avangardismului artistic ni se par exagerate, aceasta este o altă chestiune. Important este că poetul a dovedit o netăgăduită consecvență, că nu și-a abjurat credințele poetice și nu și-a părăsit prietenii, suportînd, nu o dată, consecințele gestului. A scris și a tipărit 20 de volume poetice — e drept, unele dintre ele antologii — a tradus, continuă să scrie și să traducă poezie, cu aceeași disponibilitate de tinerete, continuă să fie un poet și un cetățean cu aceeași credință în ameliorarea prin poezie a condiției umane a semenilor. Există ipoteze succesive ale poeziei sale? Desigur, de la *Blănușile oceanelor*, *Butelia de Leyda* (1945) sau *Au lobe du sel* (1947) pînă la *Scriu negru pe alb* (1955), *Drepturi și datorii* (1958) este o distanță apreciabilă. În primele volume facem cunoștință cu un spirit poetic insurgent, ca și colegii de grupare: Sasa Pană, Paul Păun, Gellu Naum, D. Trost, I. Gherasim, probînd o fantezie plastică debordantă, care se supune cu greu unei conștiințe ordonatoare, construind poeme în care granița dintre ființe și obiecte dispore, în care eul poetic însuși îmbracă aspecte insolite, iar din punct de vedere formal, demolînd versul spre a-l refăce și a-i verifica existența într-un context intempativ, supunînd aceluiași perturbări contrariante cuvintele ori metaforele. Volumele următoare, din 1955 și 1958, sînt mai puțîn concludente. Stadiu pe care a reușit grabnic să-l depășească, revenind la uneltele sale, pentru ca *Semicerc* (1964), *Rocadă* (1967), dar mai ales *Repaosul vocalei* (1970) și *Heraldica mișcării* (1973) să demonstreze capacitatea de a folosi instrumentele valide ale experienței avangardiste în slujba unei lirici plene, mai calme, fără spectacolul gestului provocator al începuturilor, de altfel ori inevitabil gratuit, cu o mai decisa articulare a mesajului, dar cu aceeași știință de a construi arabescuri fascinante. Fără îndoială, un poet adevărat, de o remarcabilă valoare.

Un poet adevărat și un om. Discret și generos, nevoind să ceară nimic de la alții, este mai degrabă gata să ofere tuturor ceea ce poate. Un poet nu numai în sensul literal al cuvîntului, ci și în cel uman.

POMILIU MARCEA ■

Nota redacției: Cele semnalate de corespondența noastră sînt într-un tot adevărate. Romanul *Viltoarea* al lui Marcel Păruș (născut în 1935 la Galați, autor și al cărților *Moara cu ineri*, *Pasărea care ride*, *Geamandura*) nu este altceva decît o variantă a romanului *Barometru în urcare* al scriitorului canadian Hugh MacLennan, care apărută în 1941 și publicată în limba română în anul 1971. Nu vom înșira aici citate din cele două romane, care dovedesc că numeroase fraze, pasaje au fost preluate, aproape fără nici o modificare, de către Marcel Păruș, din textul autorului canadian. Oricine poate să constate acest lucru comparînd cele două volume. Ceea ce este și mai grav, deși a recurs la o serie de artificii menite să mascheze sursa furtului (schimbarea locului și datei acțiunii, modificarea numelor eroilor etc.), Marcel Păruș a copiat intriga romanului canadian.

Acțiunea *Barometru în urcare* se petrece în anul primului război mondial în orașul canadian Halifax. Tînărul ofițer Neil Macrae se reîntoarce pe neașteptate în acest oraș unde cunoscuții îl socotesc mort pe front și unde se află cel din pricina căruia fusese pe punctul de a ajunge în fața curții marțiale: colonelul Geoffrey Wain, actualmente șeful întreprinderii portuare, din pricina căruia se petrecuse un dezastru militar. Pentru a scăpa basma curată, colonelul îl invinovățește pe Neil Macrae. Tînărul ofițer avusese odinioară o legătură amoroasă cu fiica acestui colonel, Penelope Wain. Neil îl caută pe Alec MacKenzie, fost subordonat de-al său, singurul martor al mirșaviei colonelului. Între timp, Penelope Wain se lăsese curtată de maiorul Angus Murray, idila fiind încurajată de bătrînul Wain, care îl și invită pe doctor la o masă dată în cinstea fiicei sale, autoare a unui proiect de navă. Pînă la urmă, Penelope primește vizita lui Neil. Fata îl pune în legătură cu doctorul Murray care doarește să-l ajute să-și dovedească nevinovăția. Dar asupra Halifaxului se abate o nenorocire. Un vîncărcat cu muniții face explozie și o bună parte a orașului este distrusă. Se înregistrează victime, răniți. Printre răniți — Penelope și Alec MacKenzie. În casa bătrînului Wain este organizat un spital de campanie. Murray o operează pe Penelope. Macrae îi ajută pe cei năpăstuiți de suflul exploziei. Pînă la urmă colonelul moare. Penelope și Neil rămîn împreună.

Ce se petrece în *Viltoarea*? Acțiunea se desfășoară în România, într-un oraș din Banat, în anul 1970. În acest oraș trăiește și Claudiu Ispir, directorul general al combinatului, care cîndva fusese ministru adjunct. Andrei Argova, căruia i se atribuise în urmă cu doi ani cauza unui accident, se reîntoarce în oraș hotărît să-și facă dreptate și să dezvăluie pe adevăratul vinovat — directorul Ispir. Fieca acestuia, Cornelia Ispir, autoare a unei noi tehnologii de preparare a oțelului, dă o mică petrecere la care este invitat și doctorul Ciurunga, un pretendent posibil al tinerei fete. Aceasta iubise mai demult pe Andrei Argova. Andrei Argova îl caută prin oraș pe maestrul Simotecan, singurul care știa pe adevăratul vinovat de accidentul de la combinat. După ce-i face o vizită Cornelinei acasă și se întîlnește și cu doctorul Ciurunga, toți trei se hotărăsc să facă lumină în cazul său. Însă asupra orașului se abate o nenorocire. În urma ploilor abundente se rupe un stăvilă. Cornelia Ispir și maestrul Simotecan sînt răniți. Argova și Ciurunga dau ajutor sinistratilor, au grijă de răniți. În casa lui Claudiu Ispir se amenajează un spital de campanie. Doctorul Ciurunga operează pe Cornelia. Directorul Ispir moare electrocutat. În cele din urmă furia apelor se potolește și Cornelia și Argova rămîn împreună.

Sperăm că aceste scurte rezumate sînt în măsură să convingă pe oricine că Marcel Păruș a comis, fără nici o puțință de tăgadă, un furt literar, pe care, socotim că breasla scriitorilor, întreaga opinie publică, îl vor condamna cu toată severitatea, în spiritul eticii și echității socialiste.

CRONICA LITERARĂ

Laurențiu Fulga: „Fascinația”

În *Fascinația* istoria este prezentată în chip fabulos. Un paravan încheat din fantasmă protejează mecanismul după care se desfășoară evenimentele. Istoria nu mai are nimic comun cu exactitatea cu care ea apare înfățișată în manuale. Deși în bună parte o carte despre război, romanul cuprinde numeroase pagini fără legătură cu eroismul în bătălii. Dacă în *Eroica* autorul contura o epopee, *Fascinația* renunță la prezentarea unor fapte de arme ieșite din comun și urmărește modul în care se reflectă realitatea în conștiința personajelor. Acestea sînt puține — Maria, Luchian, Vernescu, Timotei, un zugrav de măști ș.a. — și trec prin întîmplări neobișnuite, ca eroii basmelor, de parcă totul s-ar desfășura într-un teritoriu cuprins de vrajă. De pildă, Vernescu nu poate deschide o ușă pentru că se opune umbra celui pe care îl ucisese; un alt erou, Timotei, ține sub ascultare păsările cerului, o femeie apare și dispore ca un miraj. Însuși faptul că aceste personaje (unele dintre ele chiar după ce au pierit) sînt reluate în fiecare capitol cu o altă identitate (excepție face zugravul de măști în care poate fi recunoscut însuși scriitorul, minuitorul de destine) pare să țină de domeniul miracolului. Ne-am putea aduce aminte de *Orlando* al Virginiei Woolf dar și de *Avatarii faraonului Tlă* al lui Eminescu sau de alte lucrări în care aceleași personaje sînt urmărite în epoci succesive. S-au mai făcut referiri la Mircea Eliade, însă, la fel de bine, s-ar putea invoca și *Maestrul și Margareta* lui Bulgakov (fără umorul acestuia). Dar cartea aceasta se înțelege cît mai bine prin ea însăși pentru că rareori, cel puțin la noi, fantasticul a servit atît de bine pentru ilustrarea istoriei, ceea ce îi asigură o originalitate de netăgăduit. Laurențiu Fulga proiectează întîmplările povestite pe ecranul epocii, astfel încît ele sugerează cu personaje puține, un angrenaj uriaș, care se mișcă implacabil, fiind însuși angrenajul istoriei. Însă, din păcate — sau poate din fericire? — fantasticul creat de Laurențiu Fulga este de fiecare dată motivat, de parcă scriitorul s-ar fi temut el însuși de revelațiile sale și de aceea, de obicei, după ce povestește evenimente ieșite din comun, caută să le explice, să le ordoneze într-un lanț de situații logice, ca fiind produse de halucinații provocate de frig, de oboseală, de singurătate sau se datorează visului. De fiecare dată cînd devenim oaspeții privilegiați ai unor meleaguri inexistente sîntem după aceea avertizați că vizita noastră s-a desfășurat în inchipuire. Apoi, uneori, personajele își vorbesc prea protocolar. Înțelegem că și prin asta se sugerează prezența lor pe un tărîm de excepție, dar mai răscolitor este întotdeauna limbajul firesc, fără artificii.

În primul capitol, o femeie, Maria, caută să afle — ca o Victoria Lipan cu știința imaginărilor, nu a lumii concrete — cine i-a ucis bărbatul, pe Luchian, abia întors din război. Ancheta ei are, fără îndoială, tensiunea unui roman polițist, se urmărește cu răsunarea tăiată. Femeia se supune oricărui încercări, numai pentru a afla adevărul, merge (e drept, în vis) să interogheze pînă și umbra celui ucis, se lașă curtată chiar de ucigaș numai pentru a-i provoca acestuia mărturisirea. Al doilea episod se desfășoară în timpul luptelor din Munții Tatra. Mai mulți ostași — printre care și locotenentul Luchian — zăresc năluca unei femei în roșu. Luchian o redescoperă la un sanatoriu în preajma maiorului Vernescu. Femeia se simte însă atrasă de tînărul ofițer și acesta moare în zori împușcat. Al treilea capitol îl constituie lungul monolog al unei tinere — Maria — arestată de poliție în urma unei acțiuni întreprinse în timpul ilegalității partidului comunist. Ea își populează singurătatea cu tot felul de imagini, printre care și aceea a unui iubit, Luchian. Înainte de a fi executată, fata îl zărește printre călări pe Vernescu.

Ultimul capitol este excepțional, de o densitate a meditației puțin obișnuită. Dacă atmosfera misterioasă provenea în celelalte capitole din tot felul de întîmplări curioase, de data aceasta ea ține de esența lucrurilor. Autorul creionează imaginea unui oraș de după război cotropit de teroare. În această lume fără nădejde, unde se arestează o sută de nevinovați numai pentru a nu scăpa un vinovat, locotenentul Luchian o întîlnește pe Maria. Întîmplările prin care trec cei doi sînt interpretate ca acte îndreptate împotriva noului regim și de aceea sînt închiși. Cel care îl anchetează pe Luchian se numește Vernescu. Dialogul dintre ei este strălucitor. Luchian face o pledorie înflăcărată în favoarea omului, pentru dreptul său de a spera la o lume mai bună, de a-și apăra demnitatea și libertatea, de a aspira la măreție în ciuda tuturor opreliștilor.

Romanul lui Laurențiu Fulga este o meditație profundă asupra istoriei, asupra modului în care ea influențează condiția umană. Carte scrisă frumos, de un modernism fără stridențe, *Fascinația* marchează un moment deosebit în proza noastră de azi.

GEORGE ARION ■

Un grosolan furt literar

Am primit la redacție următoarea scrisoare:

Am citit de curînd, e drept, cu mare întîrziere, romanul *Viltoarea* de Marcel Păruș, apărut la Editura Eminescu în anul 1975. Cred că este cel mai curios și, ierte-mi-se pleonasmul, cel mai original plagiat pe care l-am întîlnit vreodată. Cum este posibil ca să se „traducă”, căci acesta este cuvîntul exact, un alt roman, să-l „muțî” numai pe meleagurile noastre și singurul aport personal să fie rebotezarea eroilor cu nume românești? Căci romanul *Viltoarea* este romanul *Barometru în urcare* de Hugh MacLennan, apărut în Editura „Univers” în anul 1971. Cum este posibil ca nimeni de specialitate să nu fie șocat de această „tulburătoare asemănare”? Am auzit de savanți care, fiecare, în alt colț al pămîntului, fără să știe unul de celălalt, concepeau o invenție identică, dar n-am auzit niciodată ca doi oameni de artă să conceapă aceeași operă, cu aceleași cuvinte. Cum ar fi arătat un al doilea erou dramatic, pe care în loc să-l cheme Hamlet, l-ar fi chemat, să zicem, Marcel, dar ar fi rostit tot: a fi sau a nu fi?

Pentru că mi-ar fi imposibil să reiau o bună parte din ambele romane pentru a vă convinge, am să vă dau cîteva exemple adăugînd că acțiunea, intriga, eroii, absolut totul au rămas ca și în romanul canadian, în afară de nume, bineînțeles.

Barometru în urcare spune: „În picioare, la o fereastră a biroului ei de pe șantierul naval, Penelope Wain se uita cum seara se lăsa deasupra apei... Stătea nemișcată, singură, în biroul neluminat... Era dedicată și fragilă imaginea acestei fete solitare, profilată pe fundalul unghiular al angrenajelor nemisicate și al mașinilor încremenite. Cu talia subțire, cu minile și picioarele subțiri, părea firavă, dar o a doua privire îi descoperea o linie plină a soldurilor și a pieptului, cu atît mai plăcută cu cît constituia o surpriză” (p. 21—22).

Viltoarea: „În picioare, la fereastra biroului ei din aripa nouă a combinatului. Cornelia Ispir asculta picăturile de ploaie și privea coborîrea serii... Stătea nemișcată, singură, în biroul neluminat... Fragil și delicat, chipul fetei... Cu minile și glezne subțiri, aproape copilărești, părea o elevă, dar o privire mai atentă descoperea imediat linia plină a soldurilor și pieptului...” (sublinierile indică identitatea de text, nota red.).

N-am să mai citez decît din final, rugîndu-vă de a controla și dumneavoastră această uimitoare coincidență.

Barometru în urcare: „Lacrimile îi umplură ochii și-i alunecară pe obraji, iar degetele ei i le strînseser puternic pe ale lui. Pe deasupra capului, vedea luna care se reflecta tremurînd în mijlocul Bazinului; iar din pădure, în spatele lui, se auzea foșnetul ușor al vîntului printre ramuri” (p. 348).

Viltoarea: „Lacrimile îi umplură ochii și alunecară pe obraji, iar brațul ei se strînseser puternic în jurul brațului lui. Pe deasupra frunții traversate de cicatrice, vedea stelele iluminînd înaltul deasupra Carpaților...” (p. 293).

Îmi pare rău că timpul nu-mi permite să vă citez alte pasaje, dar consider că este inutil, s-ar în ochi de la prima lectură.

Vă rog să mă scuzați pentru această scrisoare, care, sigur, nu este de „specialitate”, dar un furt rămîne totdeauna un furt, chiar dacă acela care îl constată nu este Kojak.

Vă mulțumesc și aștept cu nerăbdare răspunsul în această revistă pe care o iubim cu toții.

MONICA ISAC ■

str. Italiană 23, sector II, București

Paznicul de noapte nu poate dormi

Înfășurându-se în manta, nenea Pali încercă să „soilească” nițel.

Își închipuia omul că nu există bucurie mai mare decât aceea de a dormi contra plată. Auzise cindva de oameni care făceau pe reclama vie, așezați la o masă din vitrina cutărui restaurant, unde mâncau șnițel pané, primind plată pentru asta. Minunată viață!

Sau canonică?

Cine știe... Îndeobște, se crede că a minca pe gratis se cheamă să fii un om norocos, chiar dacă lumea te ia drept chili-pirgiu. Nenea Pali nu era chili-pirgiu, însă invidia puțințel onorabila tagmă. Totuși, unul care primește bani pentru că mănincă, n-o fi fiind chili-pirgiu, ci artist ori erou de basm. Sau mai degrabă fachir.

Ce-i drept, știa de la tovarășul Todor că aici nu-i loc de dormit; îl remarcăse tocmai pe cind nenea Pali trăgea la aghloase pe o bancă.

— Pe dumneata te vrem noi paznic de noapte, declarase tovarășul Todor, făcînd cu ochiul pe cind îl trezea.

Nenea Pali mai revedea parcă scena și acum, cind, înfășurat în manta, cu pumnii strînși pe ciomag — simbol al profesiei sale — încerca să ațipească.

Dar nu era chip. În jurul său, tîrîutul strident al greierilor sfișia parcă întunericeu și nu-l lăsa pe nenea Pali să adoarmă.

Strîngea în pumni ciomagul, dar nu se putea dormi defel. Pînă atunci n-avusese nimic cu greierii: de fapt nici nu-i băgase în seamă. Știa despre ei doar atît, că dacă tîrîie prea tare, înseamnă că ademenesc, din întunerice, toamna.

De fapt, lui nenea Pali nu-i păsa ce anume păzește el, dar de data aceasta rostii cu glas tare: depozit de scînduri.

Repetă de mai multe ori cuvintele, în

speranța că aveau să-l adoarmă. Însă nu izbutea să se lase somnului nici măcar datorită obligației de a fi cu ochii pe scînduri.

Și anume scînduri pe care nici măcar nu putea să le găsească.

Auzi un foșnet, parcă de pași, mărunți și înțelese că prin apropiere trece un arici.

Cască ochii la întunerice, înciudat. Căci, uite, pînă și ariciul a luat-o teleleu prin lume, numai ca să nu poată el pune geană pe geană.

Încolo, a avut somn bun, dintotdeauna. În tinerețe, de pildă, se tolănea pe jos după prînzul de slănină, în repaosul pentru masă, și de cum pune capul jos, îl și învăluia somn cu vise, în răcoarea umbrei.

La armată dormea și sub focul artileriei, mai ales dacă se trăgea din multe tunuri odată, la spatele lui.

— Iacă, nici 'mneata n-o să ajungi paznic de noapte, i-a spus o dată caporalul, în tranșee.

Și uite că totuși a ajuns. Și anume un paznic de noapte căruia îi alungă somnul pînă și bizîitul de țîțar.

Mai tîrziu se pomeni că-i bate luna-n ochi. De fapt, nu lumina ei îl supăra; îl supăra că aude cum cîntă din vioară, sus, printre munții aceia fără viață, omul din lună.

Cînta fals, pe deasupra.

Omul din lună cînta la vioară, melodia „Dormi, dormi, dulcea mea, Nimeni nu veghează”. Potrivit acompaniamentului pentru un pui de somn, dacă omul din lună n-ar lua-o razna cu melodia, producînd mai degrabă un soi de lătrat.

„Dormi, dormi, dulcea mea, hau, Nimeni nu veghează, hau”.

Păi, în condiții din astea, paznic de noapte să fii, nu glumă, ca să a-

dormi! Căci din partea viorii onului din lună, așa, de una singură, se poate dormi, precum se poate și din partea lătratului de unul singur. Însă amîndouă la un loc sînt altă mîncare de pește...

Lui nenea Pali i se părea că vede peștele, plesnind cu coada prin întunerice.

Vasăzică din pricina asta nu putea dormi; din pricină că era altă mîncare de pește, iar peștele plesnea mereu din coadă.

Să fi fost mai mulți pești, era altă mîncare de pește. Poate un fel de cherhana întreagă — și ar fi putut ațipi, colea, cit de cit.

Dar de-acum plesnetele se amestecară cu alte sunete: hirșiieli, rostogoliri, pocnituri.

De data aceasta, nenea Pali — constatînd cu titlu definitiv că nu-i chip de dormit — se cătrăni atît de rău încît se sculă, porni în direcția zgomotului și aprinse lanterna de buzunar.

În fața lui, două arătări nelămurite, cu o legătură de scînduri pe umăr.

— Stați, hoții! răcni nenea Pali.

Cei doi se opriră consternați. Unul dintr-înșii îl luă de sus pe nenea Pali:

— Noi sîntem prieteni cu tovarășul Todor.

Nenea Pali răspunse cu demnitate: — Regret. Eu sînt paznicul de noapte.

Și înșfacă ciomagul, simbol al profesiei sale — dîndu-și seama, în aceeași clipă, că nu putuse adormi pentru că, pînă la capăt, ținuse în mină simbolul unei profesii.

BAJOR ANDOR ■

în românește de GELU PĂTEANU ■

EMINESCU

Și iarăși înflorire perpetuînd un dar și Eminescu iarăși cuvînt, izvor, hotar.

Și iarăși culmi solare albastru fumegînd și Eminescu iarăși nepotopit pămînt.

Și iarăși lunecare spre straturile adînci și Eminescu iarăși val între albe stînci.

Și iar incremenire vîînd din zbor aripe și Eminescu iarăși zămislior de clipe.

Și iar exod de astre și raza lunii frîntă și Eminescu iarăși lumina ce cuvîntă.

Și iarăși zi și noapte desprindere de ape și Eminescu iarăși aproape, mai aproape.

FLORIN COSTINESCU ■

Grigoraș Dinicu: MEMORII

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Episoadele vieții lui Grigoraș Dinicu publicate pînă acum au conturat mediul lăutăresc în care s-a format talentatul violonist și compozitor. Primul foileton a înfățișat Examenul de fine de an la Conservatorul din București, moment care a înscris în biografia lui Grigoraș Dinicu poate cel mai de seamă eveniment transmis posterității: actul de naștere al Horei staccato (1906). Urmatorele episoade ale Memoriilor au evocat primul angajament de prestigiu al lăutarului la Berăria Gambirinus și primii pași spre muzică într-un mediu artistic care nu mai însemna un dascăl sau o familie, ci un cartier întreg al Capitalei, transformat într-o uriașă „Academie a lăutarilor”.

VIOREL COSMA ■

Prima oară, șef de orchestră

Îmi aduc aminte cu multă plăcere, cînd după succesul obținut la absolvență (eram aproape epuizat și nu mai știam cum să mulțumesc celor ce mă felicitau pentru viitoarea mea carieră) că apare în fine mama, grasă și scundă cum era dînsa, și-mi spune: „Grigore, mamă, acum să te pup și eu, că doar eu sînt aceea care se mîndrește mai mult și mai mult cu tine. Bravo, mamă, să trăiești și să ai grijă de noi. Să nu uiți asta niciodată că, deh!, cămașa e pe piele și pe urmă vine haina. Să fii cu-minte și să muncești toată viața, că numai așa poți ajunge om adevărat. Munca, Grigore, mamă, îți dă cea mai frumoasă coroană și nimeni nu-i mai mîndru decât atunci cînd muncește cinstit și fără preget”.

— Dar mai lasă-l, Lino, în pace, el nu mai ne aparține nouă, familiei, de acum încolo poporul îl cere și el aparține lui, poporului. Și să știi că ceea ce poporul cere, trebuie să i se dea.

— Ba să mă ierți matală, domne director. Întîi eu, mama lui, care l-am făcut și l-am crescut și-apoi alții.

Și pentru ca să te convingi, vrei, nu vrei, și tu va trebui să mergi cu noi acum la Bufet, fiindcă eu și profesorul său îi dăm un banchet și afară de noi mai merg și toți ceilalți profesori și cîțiva oameni mari.

— Păi, cum să merg eu tocmai la Bufet? N-am mai fost acolo, de cînd, la săptămîină după nuntă, m-a dus Ionică (tatăl lui Grigoraș Dinicu) cu muscalul, să mă plimbe.

— Ia să-mi spui tu adevărat, cînd ai fost mai fericită, atunci, sau dacă vei merge astă-seară cu noi?

Mama nu mai zise nimic și tăcu. Aprobăse întocmai?

Dar iată-ne în trăsuri spre Șosea. Mama cu mine și cu unchiul Mitică) eram într-o trăsură. Din una în alta, unchiul Mitică întrebă pe mama:

— Ei, ce-ai zice tu, Lino, dacă băiatul pleacă în septembrie la Viena?

— Ce să facă? Să plece la Viena? Dar ce să facă acolo?

— Păi să studieze, să se perfecționeze și să ajungă concertist.

— Dar tata nu cumva vrei să-mi spui că a fost concertist de ne-a crescut pe toți? El e lăutar, muscalagiu și cu muscalul ne-a crescut.

— Așa? Tu vrei ca băiatul să se facă ce-a fost tata? Vrei să-l vezi lăutar? Tu nu vezi că noi, dacă am învățat, ce sîntem? Eu director la Conservator, Iorgu (Gheorghe A. Dinicu) profesor la Conservator și la școala Elena Doamna, Nicu (Niculae A. Dinicu) doctor în muzică, iar nepotul nostru și al meu, mai cu seamă, să se facă lăutar? Cît voi trăi eu, asta n-are să se întîmple și dacă vrea să nu-i mai vorbesc niciodată,

n-are decât să-și facă o orchestră și să devină lăutar. Tu ce zici, Grigore?

— Domnule director, credeți d-voastră că aș putea răspunde clar la cele ce mă obligați să răspund?

— Bine, Grigore, ai timp să te mai gîndesti vreo 15 zile, fiindcă Rudolph Malcher pleacă să-și facă vacanța la Viena, vreau să știu dacă te înscrie sau nu. De rest, am spus tot ce-am avut de spus. Ai înțeles?

— Da, domnule director. Am înțeles perfect dorința d-voastră.

Dar unde s-a pomenit, și mai cu seamă în țara noastră, un banchet fără muzică, cînd profesorul tău, mai cu seamă, te roagă?

Dinicu, ai cîntat azi cum n-am auzit de mult, poate niciodată, un elev de anii tăi să cînte cum ai cîntat tu, dar eu vreau totuși să știu, nu ți-am spus-o niciodată pînă azi, cum se face că tu poți cînta muzica populară așa de extraordinar de bine, cu degetul și arcușul, ca cel mai autentic lăutar? Din două una, ori ne explici aci, ori ne dai explicația cu vioara.

Atunci, fără să mai aștept invitațiile, luai vioara din mîna celui care cînta și (se acuiseră lîngă masa noastră vreo 3—4 lăutari) începui să cînt doina.

De la mesele alăturate, deodată se făcu liniște și liniștea cuprinse pe nesimțite cea mai mare parte din grădina. Cînd terminai, un ropot de aplauze și bis-uri îmi dădură satisfacția pe care în aceeași zi începui s-o simt. Dar iată că profesorii mei, R. Malcher și C. Flesch, îmi spuseră: acum vrei, nu vrei, arată ce știi și ce ai învățat. Începui Ciocirlia. Cînd terminai, lumea era acum adunată roată în jurul mesei noastre și mă aplauda frenetic. Cineva din public îmi ceru să cînt Steluța. Cîntai și Steluța și, fără să știu cum și de ce, mă adresai lui nenea Mitică: Domnule director, pentru d-voastră ce să cînt? (Era liniște desăvîrșită.) Și unchiul Mitică, cu o voce gravă, rară și nervoasă, îmi spuse: Peste cincisprezece zile am să-ți spun ce să-mi cînti, acum eu plec!

Insistențele profesorilor și ale celorlalți prezenți au fost de prisos, iar mama a pus punctul pe i, în felul următor:

— Parcă o fi foc de pleacă. Ce, Grigore, n-ai cui să cînti? Cîntă mamă poporului, nu lui unchiu-tu' Mitică.

Și-n seara aceea am cîntat vreo jumătate de oră, ca la plecare să vină patronul și să-mi ofere, pentru sezonul de vară, un angajament extrem de ispititor.

Mama era prezentă și eu eram minor, aveam 17 ani. Ea luă avansul și iscăli contractul pentru 3 luni. Eu nu mă mai dusei la unchiul Mitică și devenii șef de orchestră.

Epilogul acestei serii, acum să vi-l spun eu: a doua zi apărură în ziare (în vreo două) articolele Ciocirlia de la Bufet, semnat de C.B. Bacalbașa și al-tul de Radu Rosetti, în care mă felicitau și-mi preconizau un strălucit viitor. Apoi, peste vreo săptămîină, Ilarie Chendi, Al. Vlahuță, Tache Ionescu și alții mai scriseră cîte ceva despre mine.

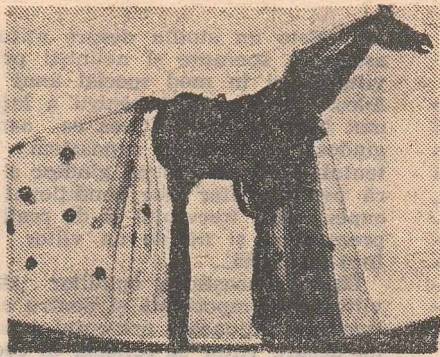
Aci cîntai pînă la sfîrșitul lui septembrie 1907.

4) Dimitrie A. Dinicu, violoncelist și dirijor.

(Va urma)

Grigoraș Dinicu împreună cu fiul său Grigore Dinicu

„Anotimpurile minzului” în regia Irinei Niculescu și în scenografia Anei Pușchilă au adus Teatrului Tândărică exact două premii

Complex, așa s-a prezentat spectacolul celei de-a V-a ediții a „Festivalului spectacolelor de teatru pentru tineret și copii”, care a avut loc — bineînțeles! — la Piatra Neamț, în ultimele zile ale lui octombrie și primele zile ale lui noiembrie. Complex, pentru că tema simpozionului implicat de festival a fost „Responsabilitatea politică și estetică a debutului în teatru”; și pentru că, firesc corolar, unele dintre spectacolele-fapte pentru vorbe, adică pentru discuții, n-au fost deloc pentru copii, iar pentru tineri au fost cam în egală măsură cu oricare alt spectacol pentru adulți. În pofida aparentelor, însă festivalul a fost unitar și a dobândit o dimensiune în plus: tineretea — criteriul tineretei al festivalului — n-a mai fost privită, și primit, numai din punctul de vedere al spectatorilor, ci și din acela al creatorilor. Pentru că debut înseamnă, de obicei, tinerete în viață și în meserie. Cum această manifestare s-a înscris sub auspiciile createorie ale celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României” concluziile sale constituie un adevărat program de lucru pentru impulsivarea teatrului destinat copiilor și tineretului ca și pentru artiștii tineri într-unul din momentele cruciale ale afirmării lor artistice: debutul.

Șapte dimineți și șapte seri de meditație despre spectacolul pentru tineri și protagoniștii săi tineri

CASETA CU INFORMAȚII

Participarea, cu fapte și păreri, a peste 150 de profesioniști ai teatrului; participarea cu 10 spectacole (pornite de la 6 piese-piese și de la 4 adaptări) plus un show, ad-hoc, a 7 teatre din țară plus teatrul gazdă; colaborarea rodnică a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Neamț, a Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale — A.T.M. — a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, colaborare în cadrul „Cîntării României”; organizare sub semnul caldei lozinci moldovene „Bucuroși de oaspeți!”; „victime” radioase ale datoriei împlinite cu crez, ba chiar cu poftă: Valentin Silvestru, Th. Mănescu, Gheorghe Bunghez, Cornel Nicoară; „Festival”: o publicație.

În ce măsură dezbaterile festivalului vor avea urmări, vor fi eficiente, e prematur și chiar hazardat să spunem că știm. Dar o concluzie, o constatare e certă încă de pe acum. Aceea pe care criticul Valentin Silvestru, președintele juriului, a formulat-o — și cu tristețe și cu optimism — așa: „Unii n-au avut parte de o dezbateră la asemenea cotă profesională”. Rămîne deci să vedem ce vor face acei care au avut parte. Adică noi, cei de azi și miine. Dar nu numai cei care au beneficiat de prezența nemijlocită la festival, ci și toți cei de care depinde teatrul pentru tineret și copii și de care depinde debutul în teatru. De aceea scootim că avem datoria să dăm un relief mai amplu atît problemelor concrete relevate la festival, cît și soluțiilor, atîtea cite au fost propuse. O vom face apelînd la calea — specifică genului — a replicilor. A replicilor rostite de însuși participanții la dezbaterile festivalului.

CASETA CU PROBLEME

Iată ce scootim că s-a spus — esențial adevărat, ba chiar dureros — despre problemele actuale ale teatrului pentru copii și tineret:

Olimpia Arghir, regizoare: Lipsesc piese contemporane — bune — destinate teatrului pentru copii. Se folosesc adaptările scenice: e cea mai răspîdită, dar nu cea mai fericită soluție.

Manuela Mihăilescu, secretară literară: Nu există piese valoroase pentru pionieri, nu există piese care să răspundă unor imperative tematice. Apelăm și ne răspund amatorii, scriitorii profesioniști, consacrați, nu se angajează.

Ion Lucian, artist emerit, președinte al Centrului român ASITEJ: Există în lume o criză a teatrului pentru copii. Cauzată și de un dezinteres al creatorilor. La noi în țară există trei teatre pentru copii și un festival care a ajuns la a V-a ediție. ASITEJ-ul, organizația la care aderă mereu alte și alte state, depune eforturi ca prin teatru să se facă pregătirea noii generații pentru teatru și astfel să se surmonteze criza. E de dorit ca teatrele să funcționeze ca niste școli de la care copiii să dobîndească nu diplome, ci calitatea de spectator de teatru.

Victor Ernest Mașek, estetician: Nu-i periculos eșecul unui spectacol, periculoasă este o mentali-

tate: subaprecierea intelectului tinerei generații. Pentru copii se face foarte puțin. Am văzut, aici, la festival, artiști care au dovedit eroism pentru un text sub orice critică. Investiții de forțe creatoare risipite.

Doina Șipos, lector la I.A.T.C.: Ne revine o misiune, un angajament: să realizăm un teatru al epocii noastre. Adică, un teatru formator al conștiințelor oamenilor.

Laurențiu Uliei, critic literar: Semnalează inocența culturală și vraștea în informare.

Constantin Munteanu, dramaturg și inginer: Copiii au cunoștințe tehnice și n-au cunoștințe de teatru. Nu-i putem lăsa numai „cu meciul”.

Ion Zamfirescu, profesor doctor la I.A.T.C.: „A fi sau a nu fi” nu m-a înflorat niciodată ca la vîrsta de 12 ani. Am observat ce au aplaudat spectatorii. Au aplaudat multe, dar nu concentrarea, nu ferocitatea actorilor. Și totuși sub bărbile acestora se ascunde o combustione. Pe care, un spectator, obișnuit de mic cu teatrul, ar fi aplaudat-o.

A DOUA CASETĂ CU PROBLEME

Și iată ce scootim că s-a spus — tot esențial, tot adevărat și tot dureros — despre problemele actuale ale debutului în teatru:

Mihai Lungeanu, regizor: Știm prea puține despre teatrele din țară. Noi, absolvenții de anul trecut, repartizați la Teatrul din Petrosani, eram ascultați acolo de parcă vorbeam într-un dialect. Cîțiva am rezistat, am rămas și vrem să ne validăm prezența baremul spiritual.

Alexandru Colpacci, regizor: Există insule de creație care nu se pot găsi decît în provincie. Pentru debutanți, Bucureștiul încă nu se recunoaște provincie.

Laurențiu Uliei, critic literar: La acest festival nu s-a văzut nici un debut dramaturgic.

Radu Anton Roman, critic dramatic: Nu există o școală de cronicari de teatru. Mulți cronicari debutanți nu și-au alcătuit un sistem critic și nu știu să scrie. La multe publicații există o teamă de debutanți, o neîncredere în ei. În multe ziare din provincie cronică de teatru o fac oameni străini de meserie. Să ne luăm teatrul înapoi!

Eugen Nicoară, profesor la I.A.T.C.: Referatele pe care le-am ascultat aici sînt cutremurătoare.

Adrian Lupu, regizor: Debutanții nu sînt urmăriți de critică. Iar debutanții, în loc să aibă sentimentul importantelor muncii lor trăiesc senzația de abandon. Criticii așteaptă invitații, iar, pe de altă parte, teatrele, uneori, la anumite spectacole, nu invită criticii ca să nu aibă surprize. Unii directori nu participă la ședințele de repartizare a absolvenților și mulți directori de teatru lipsesc și de la acest festival.

Nicoleta Toia, regizoare: Există o diferență între felul în care este tratat în teatre regizorul aparținînd teatrului și cel invitat. Debutanții nu-s invitați, dar așa, sub firmă și în condiții de asistență, asigură producția.

Margareta Bărbuță, critic teatral: Să nu-i uităm pe spectatori, doar pentru ei are loc și debutul în teatru! Spectatorii vor teatru contemporan, dar fi-

nerii debutanți susțin dramaturgia națională contemporană? Debutanții au greutăți și, față de ele, două posibilități de a reacționa: să fugă sau să rămînă și să lupte ca să se impună. E adevărat pentru cea de-a doua cale e nevoie de curaj și eroism din partea celor tineri, de încredere din partea celor bătrîni.

SINGURA CASETĂ CU POSIBILE SOLUȚII

Deci probleme destul de multe. Soluții însă, mai rare pe cap de participant. Cîtăm citeva:

Mircea Bradu, dramaturg și director — debutant — al teatrului din Oradea: Ne-am alcătuit un program pe trei ani: de calitate artistică, dar și de cantitate: 10 premiere, în loc de 6, într-o stagione. Vom dovedi că omul de teatru nu-i un om lenes. Pentru disciplinarea acului artistic, ne-am impus termene. Pentru calitate, după fiecare 6 reprezentații va avea loc o repetiție ca înainte de premieră. Teatrul, în general, și debutul în teatru, în special, au nevoie de spirit de echipă.

Paul Cornel Chitic, dramaturg: Cred că ar fi folositor ca festivalul să fie și un prilej pentru scenografi de a-și expune schițele.

Ion Lucian: Să respectăm decizia aceea prin care se cere fiecărui teatru ca, în fiecare stagione, să monteze un spectacol pentru copii. Să contracaram criza de repertoriu, alcătuiindu-ne colective proprii de autori, scriitorii autentici, nu pseudodramaturgi. Noi, creatorii, dacă altceva n-avem ce da, să dăm teatrului pentru copii un climat artistic favorabil, de încredere și stimă. Peter Brook s-a dedicat teatrului pentru copii și nu se consideră la periferia artei teatrale și a rostului teatrului.

Octav Dibrov, scenograf: Iată ce soluții propun! Integrarea învățămîntului cu practica să se facă la un alt nivel. Ca student, în practică am fost repartizat la întreprinderea „Didactica”, unde am vopsit urechi și plămîni. Pe studenții, impactul cu meseria, cu teatrul, la absolvire, ar fi mult mai atenuat, dacă în anul 3 ar face asistență la montarea unui spectacol într-un teatru și dacă examenul de diplomă ar consta în participarea la realizarea unui spectacol. Debutantul să nu fie primit cu neîncredere, să nu fie verificat pe lucruri mici, să i se dea dreptul la câștigarea experienței. A fi se spune zilnic „fii atent ce faci!” nu-i ajutor, ci rechizitoriul. Debutantul să fie primit cu generozitate profesională. Să i se asigure accesul la informații, ca să nu redescopere roata.

Constantin Codrescu, profesor la I.A.T.C.: Teatrul în concepția tinerilor se face numai în București. De aceea, de prin anul doi de facultate ei încep să-și caute relații care să le asigure repartizarea în București. Adevărul e că, în provincie, teatrul care ne este gazdă, acest Teatru al Tineretului din Piatra Neamț, cu îndărătnicie și sfîntenie, își păstrează locul: iar, în București, debutanții găsesc înțelegere la Teatrul Giulești, unde există doi eminenți oameni de teatru, tovarășa Elena Deleanu și tovarășul Nicolae Munteanu. Și totuși, debutanții, absolvenții preferă să vină în București, preferă teatre cu monumente ale naturii și prejudecăți, preferă teatre în care așteaptă la rînd. Colegii mei, din generația mea, au făcut, la Craiova de pildă, debutanți cum erau, un nucleu revitalizator al teatrului și al interesului spectatorilor pentru teatru. Invoc mărturia Silviei Popovici, aici, de față. Am dat un sfat colegilor mei mai tineri din dorința de a-i înarma cu răbdare, înțelepciune și credință în rostul meseriei noastre.

În ceea ce mă privește pe mine, semnatarul acestei cronici, cred că răspunsul la toate problemele, fie ale teatrului pentru tineret și copii, fie ale debutului în teatru nu-i de găsit decît în propria noastră muncă: constientă, responsabilă, intensivă și promptă. Într-o zi a festivalului, regizoarea-pedagogă Cătălina Buzoianu și-a arătat amărăciunea că fosti absolvenți de nota zece ai Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” din București n-au condiii de afirmare în teatrele în care au fost repartizați. A doua zi, tovarășul Valentin Silvestru a anunțat colectivul festivalului că a luat legătura cu directorul unuia dintre teatrele cu pricina și problema a fost rezolvată.

Personal, m-a întristat faptul că unii participanți la dezbateri — realmente inteligenți, buni profesioniști și bine intenționați — s-au lăsat indignați de vorbele altora și cuceriți de propriile lor vorbe și n-au observat că „nivelul factologiei” la care „au coborît” unii dintre vorbitorii dezbaterilor era cel cu adevărat relevant pentru starea reală a lucrurilor din viața incomodă și din suflul sensibil ale celor din lumea artei teatrului, și că era și este, alături de cea teoretică, calea practică de rezolvare a unei părți dintre probleme individuale concrete care alcătuiesc o problemă generală și abstractă, pe mîrginea căreia, sigur, putem face și considerații elevate, cit mai elevate, dar nu cu uitarea omului cu nume, prenume și c-un rol prin care vrea să-și realizeze personalitatea.

NELU IONESCU ■

Nemulțumirea față de rezultatele trecutei ediții, un motiv în plus pentru noi căutări și strădanii

Acum, la începutul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, ne-am interesat prin ce elemente concrete se distinge această nouă etapă în județul Botoșani, știind că aici activează un teatru de stat, o filarmonică, un teatru de păpuși, un ansamblu artistic profesionist și un număr de peste 2.500 formații artistice de amatori. Președintele Comitetului județean pentru cultură și artă, Gheorghe Jaucă, precum și vicepreședintele Dumitru Ignat sînt nemulțumiți că în prima ediție a festivalului, din diferite motive, mai mult sau mai puțin obiective, județul Botoșani nu și-a arătat toate forțele.

În scopul realizării unui adevărat reviriment s-a întocmit un program unitar de acțiune vînd orientarea repertorială și a creației din cenaclurile și cercurile literare din județ, înființarea de noi formații artistice, de cercuri literare în întreprinderi, instituții, în școli, în sate, în

asa fel încît pînă la sfîrșitul acestui an, etapa de masă a festivalului să sprijine efectiv întreaga activitate economică, socială, cultural-educativă în cadrul apropiatelor și importantelor evenimente cum sînt alegerile de deputați și Conferința Națională a partidului. S-a lansat în rîndurile compozitorilor, scriitorilor, dramaturgilor, scenariștilor apelul pentru elaborarea de lucrări scrise special pentru formațiile din județul Botoșani, care să reflecte munca și viața de pe aceste meleaguri, dar și bogata tradiție a acestei zone. Prima ediție a festivalului a pus în evidență în județul Botoșani o serie de lacune în pregătirea unor instructori de formații și a conducătorilor de cercuri și cenacluri care s-au repercutat negativ în orientarea tematicii și țînuta multor spectacole și concerte, drept care s-a și trecut la organizarea sistematică a instruirii activului cultural artistic pentru realizarea unor spectacole de calitate și promovarea unui repertoriu corespunzător. Acum, la începutul celei de-a II-a ediții a festivalului, se semnalează apariția și activitatea unor noi cenacluri literare în orașele și comunele județului. Recent a avut loc o consfătuire a tuturor acestor cenacluri literare la Botoșani, condusă de poetul și neobositul om de cultură Lucian Valea, în scopul de a le stimula activitatea, de a imprima fiecărui cenaclu un caracter de emulație spirituală. Cenaclurile vor fi acelea care își vor pune creațiile în slujba formațiilor artistice și a interperțiilor amatori, mergînd pînă la realizarea unor

scenarii pentru filmele de amatori, o atenție sporită fiind acordată cinecluburilor, pînă la 1 ianuarie 1978 executîndu-se dotarea a încă 4 cinecluburi cu aparatura necesară, ca și pentru 3 cercuri foto. Și fiindcă fiecare are inițiativa de a se gospodări și singur, Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție își va înzestra cu frumoase costume populare propriile formații — fanfara de la Suharău, echipa de flueriști din Todireni și Hilișeu, echipa de dansuri din Hlipiceni și taraful din Frumușica. Se va da o mai mare atenție creatorilor populari, căci iată numele cîtorva dintre ei, ca Gheorghe Sturza, Vasile Mălinaș, Octavian Scalco s-au și înscris printre laureații primei ediții a festivalului. În domeniul muzicii, Centrul de îndrumare al mișcării artistice de masă și al creației populare va urmări ca pînă la 1 ianuarie să se tipărească și să se difuzeze în tiraje corespunzătoare culegerile „Pe plaiuri moldave” și „Zece piese corale pentru grupuri vocale”.

Recentul Salon al cărții, precum și programul manifestărilor prilejuite de aniversarea a 50 de ani de la înființarea Universității cultural-științifice din comuna Ungureni ne spun că oamenii din județul Botoșani au înțeles că ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României” se desfășoară sub semnul unei exigențe sporite și al voinței permanente de autodepășire.

ADI CUSIN ■

DOSARUL ANULUI 2000

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Poveste secolul 20

V-am mai spus, mi se pare, că azi poveștile serioase, pentru copii și adulți, nu se găsesc în cărțile ce-și zic de basme, ci în ziarele fiecărei dimineți. Iată ce frumos povestește *The Sunday Times* ceea ce s-a întâmplat cu un băiat din Miami, Ronald Zamora, în vîrstă de 15 ani, adus în fața unui tribunal, acuzat de asasinat cu premeditare, jaf cu mina armată și spargere: «Copil din flori, Ronald s-a născut în Costa Rica. Cînd a împlinit 4 ani, mama lui, Yolanda, l-a dus la New York. Dar cum nu găsi pe nimeni care să-i păzească copilul în timp ce ea muncea, mama-l puse în fața televizorului. Și așa televizorul deveni doica lui, profesorul de engleză, fiind loc de cămin, școală și biserică. Mama lui povestește că trezindu-se noaptea i se întimpla să-și găsească copilul în fața aparatului. Yolanda se recăsătorii și familia plecă la Miami Beach. Dar Ronald nu se înfelese acolo nici cu prietenii de joacă. El rămase lângă singurul său prieten: televizorul. El se adăpostii în lumea magică a lui Kojak, Baretta și a sergentului Anderson. El nu se ducea la școală, ca să stea lângă scumpu-i televizor devenit dascăl, director de conștiință și hipnotizator. Cînd victima lui (N.R.: o vecină de palier, o bătrînă de 82 de ani, care-l surprinse în timp ce comitea furtul) strigă că „va chema poliția” — cuvinte pe care Ronald le auzise toată viața sa stînd și privind micul ecran — revolverul lui se descarcă singur. El nu mai știa dacă „juca” într-un serial sau comitea într-adevăr o crimă cu sine rece».

Avocatul apărării ce spuse? El aminti că pînă la 18 ani, un tînăr american vede — conform statisticilor — 18 000 de asasinat la televizor. El clamă că idolul lui Zamora era Kojak. (Replică logică: de ce nu l-a imitat pe Kojak?) El aduse ca argument — pentru prima oară în analele jurisprudenței americane — ideea de „intoxicație involuntară prin televiziune”, ceea ce ar absolve acuzatul de orice responsabilitate. Nu — replicară, prin verdictul lor, jurații, nouă bărbați și trei femei. La 15 ani, Ronald Zamora fu condamnat la 25 de ani închisoare. Da, dar iată ce s-a mai întimplat — pentru ca povestea să aparțină secolului XX și numai lui. Acest proces — tot pentru prima oară în istoria justiției americane — s-a desfășurat „în direct”, deși mulți magistrați și avocați afirmă că prezența aparatelor tv. modifică grav comportarea martorilor și juriților, afectînd echilibrul judiciar. Curtea supremă din Florida a acceptat totuși experimentul. O asemenea răsfrîngere a imaginii în imagine — așa cum există, prin iarmaroace, păpuși în interiorul cărora se găsesc alte păpuși care conțin alte păpuși — poate duce la transmisia în direct a răpirii lui Kojak de către un grup de părinți exasperați... Precum se știe, curtea de apel a statului Florida — căci apărarea lui Zamora a făcut apel — va avea de răspuns la două întrebări: televiziunea unui proces falsifică, da sau nu, mecanismul judiciar? Violența televizată poate fi invocată, da sau nu, de avocat, în apărarea clientului său? Nu există încă — spun specialiștii — nici un fel de studii științifice pentru a da răspunsuri ferme la aceste întrebări care nu s-au mai pus vreodată. Da, nu există — dar dacă nu există studii științifice, există în schimb basme scrise și desene animate, cu mult înaintea apariției lui Kojak, ale căror violențe calculate pe centimetru patrat sînt studiate de mari sociologi. O fetiță din Minnesota a despici burta unui ciine lup să vadă dacă acolo nu este ascunsă bunica ei. Ea citise „Scufița roșie”... Păi vedeți, dragii moșului? Violența aparține societății, oglinzile ei nu fac decât s-o reflecte.

RADU COSAȘU ■

Anul 2000. Prezent în preocupările oamenilor încă de secole, mai ales în viziunile empirice, sfîrșitul celui de-al doilea mileniu a devenit în deceniile noastre o dimensiune a dezvoltării și, ca atare, a polarizat atenția a numeroși cercetători, din cele mai diferite țări, de cele mai felurite specializări și aparținînd unor orientări ideologice nu doar deosebite ci, adeseori, contradictorii. Astfel, discuția despre anul 2000, luat ca termen simbol al prognozelor medii, este semnificativă nu numai pentru indicarea căilor probabile sau dorite ale evoluției viitoare ci, mai ales, pentru serioasa confruntare de opinii, interese și aspirații ale diferitelor forțe sociale prezente, pentru ampla dezbateră de idei cu privire la finalitățile și modalitățile dezvoltării contemporane.

Într-un ciclu de extrase din studii și lucrări aparținînd unora dintre cei mai reputați specialiști ai domeniului dorim să punem la dispoziția cititorilor un DOSAR AL ANULUI 2000.

Vom începe prin prezentarea unor fragmente din volumul consacrat sintetizării rezultatelor uneia dintre cele mai ample anchete internaționale consacrate anului 2000. Este vorba despre proiectul „Imagini ale lumii în anul 2000”, realizat sub îndrumarea Centrului european de coordonare a cercetării și documentării în domeniul științelor sociale de la Viena și sub auspiciile UNESCO, ale cărui rezultate

au fost publicate în volumul editat de H. Ornaier, H. Wiberg, A. Sicinski și J. Galtung. La anchetă au răspuns peste 10 000 de persoane între 15 și 40 de ani din 10 țări (Cehoslovacia, Finlanda, India, Iugoslavia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia și Spania). În numărul de față prezentăm un fragment din studiul introductiv al cunoscutului cercetător în domeniul viitorologiei, savantul Johan Galtung.

Johan Galtung: Viitorul — o problemă tehnică sau socială?

Acest studiu este consacrat imaginilor despre viitor, sau, mai precis, despre magicul an 2000. Nu există, desigur, o legătură simplă între ceea ce oamenii gîndesc că se va întimpla și ceea ce se va întimpla în viitor în mod real. Nu pentru că oamenii, în general, nu pot gîndi în perspectivă sau pentru că experții ar putea-o face mai bine. Ci pentru că schimbarea în societatea umană are un caracter dialectic...

Dar dacă, în mod direct sau indirect, nu putem face nici o predicție, mutatis mutandis, despre anul 2000, ce putem obține din cercetări de felul celui de față? Unul dintre modurile de a răspunde este acela că cercetarea se referă mai mult la prezent decît la vi-

itor. Este un studiu despre atitudini, așteptări, speranțe și neliniști privind viitorul, și în mod special anul 2000, folosit ca o metodă pentru a înțelege mai bine prezentul. Ceea ce oamenii gîndesc ne ajută să cunoaștem existentul. Ceea ce oamenii gîndesc și speră pentru viitor este condiționat de experiențele trecutului și de realitățile prezentului și nu de un viitor care încă nu există...

Dar cunoașterea opiniilor despre viitor este importantă și pentru că viitorul condiționează prezentul: concepția despre viitor se reflectă în ceea ce oamenii fac în prezent și astfel influențează viitorul imediat. În acest sens studiul de față este, totuși, unul despre viitor. Desigur, viitorul se va realiza nu întocmai cum cred și cum doresc oamenii ci așa cum va rezulta din acțiunea complexă a factorilor obiectivi și subiectivi. Este important însă să cunoaștem opiniile despre viitor pentru a putea trage unele concluzii în vederea acțiunii prezente căci acum se pun bazele acestui viitor...

Din multitudinea opiniilor despre viitor analizate în volumul din care fac parte tezele introductive de mai sus, să ne oprim mai întii la răspunsurile date la următoarele trei întrebări:

1. Care este principala diferență între anul 2000 și prezent?
2. La ce ne putem aștepta drept cel mai bun eveniment?
3. La ce ne putem aștepta drept cel mai rău eveniment?

Rezultatele, în procente, sînt prezentate în tabelul de mai jos:

Principala diferență:	Cehoslovacia	Spania	Marea Britanie	India	Norvegia	Olanda	Polonia	Finlanda	Iugoslavia	Japonia
O mai mare automatizare, progres tehnic și dezvoltare	57	34	33	23	49	46	44	49	40	47
Un nivel mai bun de viață	12	14	13	2	7	6	18	5	11	15

Cei investigați par astfel mai înclinați să creadă că principalele diferențe între anul 2000 și prezent sînt realizările în domeniul tehnic mai curînd decît cele legate de dobîndirea unui nivel mai bun de viață.

Cel mai bun eveniment ce poate fi așteptat	Cehoslovacia	Spania	Marea Britanie	India	Norvegia	Olanda	Polonia	Finlanda	Iugoslavia	Japonia
Pace și dezarmare	54	29	53	25	58	57	—	43	64	41
Automatizare	5	6	4	4	2	6	—	6	6	26
Cel mai rău eveniment ce poate fi așteptat	Cehoslovacia	Spania	Marea Britanie	India	Norvegia	Olanda	Polonia	Finlanda	Iugoslavia	Japonia
Război, conflict nuclear	85	67	73	28	87	81	—	78	90	37
Șomaj	2	4	2	6	1	10	—	4	1	40

Iată și comentariile autorilor în legătură cu aceste date:

Există un puternic consens al reprezentanților țărilor europene în privința a ceea ce se poate aștepta ca eveniment negativ în raport cu ceea ce se poate aștepta ca eveniment pozitiv. Și este evident că principala diferență între anul 2000 și prezent este privită în termenii „progresului tehnic” și, în mod special, ai automatizării. Cu alte cuvinte, pentru cei cuprinși în eșantionul nostru viitorul

pare oarecum sinonim cu viitorul tehnologic. Viitorul este privit în termeni tehnici, nu în termeni culturali, ai îmbogățirii personalității umane, ai egalității sociale, ai dreptății sociale sau ai problemelor internaționale.

Cînd însă întrebările se referă la ceea ce este de așteptat...devin dominante răspunsurile privitoare la pace și război.

Faptul că răspunsurile date nu se referă la viitor în termenii îmbogățirii personalității umane sau ai egalității

sociale, pe scurt ai viitorului social — nu implică concluzia că în mințile oamenilor sînt prezente numai aspectele legate de dezvoltarea tehnico-economică și nu și cele legate de dezvoltarea socio-politică. Mai curînd se poate crede că oamenii gîndesc la viitorul social, dar îl consideră de neschimbat. Este însă și mai probabil că acest este rezultatul formării oamenilor în spiritul ideii că „pentru orice există o soluție tehnologică”.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

GB6

De la optimismul cel mai săltăreț pînă la pesimismul cel mai acru drumul este lung, dar pavat masiv cu bunele intenții ale comercianților, decisi să scoată bani nu numai din piatră seacă, dar și din stările sufletești ambigue ale distinsei clientele. Gerald Greenhow din Leeds (Marea Britanie) și-a găsit o fructuoasă ocupație, mobilînd visele negre ale unor sceptici irecuperabili. El speculează, la sînge, instinctul de conservare al cetățenilor cu bani de buzunar. Întrucît cei cu conturi zdravene merită o soartă pe cît posibil dulce și în condițiile unui război nuclear, Greenhow oferă adăposturi antiatomice care asigură unui grup de șase persoane o securitate de invidiat. Prețul acestei ascunzătoare de tipul GB6 nu depășește valoarea a trei Rollsuri. Firma oferă proprietarilor, gratuit, ca o expresie a altruismului celui mai pur, un rastez de puști mitraliere utilizabile împotriva vecinilor care, turmentați de panică, ar încerca să forțeze ușile adăpostului.

Evident, este vorba de vecinii care nu au fost în stare să devină coproprietari...

RĂUL SECOLULUI

S-a vorbit despre un „rău al secolului” în perioada cînd fumurile indus-

trierii afectau, într-un mod nedeslușit, pe romanticii mai mult sau mai puțin învederați. Spleenul, angoasa sau plictiseala simplă au învăluit, în proporții variabile, un lung șir de generații. De curînd, într-un document cit se poate de serios, publicat la Geneva de Biroul Internațional al Muncii, se arată că tinerii manifestă, în proporții de masă, instabilitate, absenteism, nonșalanță etc. Desigur, trebuie să precizăm că este vorba de tinerii din societatea occidentală în rîndul cărora s-a ajuns la recordul, neomologat încă drept absolut, de șapte milioane de șomeri.

Astfel, a apărut o categorie nouă, a „studentilor prelungiți” (care preferă să rămînă repetenți, în loc să bată la porțile închise ale societății), precum și alta, la fel de nouă, a „adolescenților întîrziți”, adică tineri menținuți în subsidia părinților din aceleași motive. Explicînd, cu o sinceritate salutară, strîmbătatea societății de consum, documentul reliefează lupta rapace între generații care își încrucișează armele nu în virtutea apărării unor principii, ci a dreptului elementar la existență. Citez: „adulții îi consideră pe tineri ca niște concurenți periculoși, pe care e mai bine să îi ții, cu gelozie, departe de orice rol social”. În această perspectivă, absenteismul, nonșalanța și instabilitatea capătă o dimensiune perfect relevantă.

ELEFANTUL ALB

Expresia „elefantul alb”, cu largă circulație în presa britanică, semnifică ceva ieșit din comun și pierpat în mod coresponsuzător. Un proiect îndrăzneț, care presupune un sever efort financiar, este un „elefant alb”. „Concorde”, pasărea franco-britanică, a fost și este un elefant alb. Tunelul pe sub Canalul Mîneci era să devină, în ianuarie 1975, un elefant alb, dacă lirele și francii nu s-ar fi angrenat într-o dramatică incoerență exact cînd concertarea era condiția tuturor lucrurilor.

De curînd, sir Horace Cutler, președintele Marelui consiliu londonez, a susținut, în fața Federației britanice a construcțiilor civile, proiectul construirii unui pod, care să lege bătrîna insulă de bătrînul continent. El a încercat să demonstreze că, pe baza experienței cîștigate în construcția marilor platforme petroliere, un pod este mai ușor de construit decît un tunel. Apelînd la cifre, adversarii proiectului au catalogat însă construcția drept un elefant alb, la fel de alb ca și tunelul... Așadar, singurul elefant în viață, devenit însă gri în urma umflării sîngeroase a prețului de cost, rămîne Concorde care, totuși, zboară...

RADU BUDEANU ■

ESCALE ÎN STATELE UNITE MEXICANE (II)

Orașul și cetățenii săi

Este foarte greu să te decizi asupra căror impresii să stăruie mai întâi în numai câteva pagini de însemnări, reunite sub acest titlu, după ce ai avut înaintea ochilor panorama luminoasă, mirifică a unei metropole de mărimea capitalei mexicane (circa 12 milioane de locuitori potrivit unor evaluări recente), și încă în cea mai frumoasă noapte a sa, cea a fieștei naționale care scoate în stradă întreaga populație, într-un carnaval pitoresc, multicolor și multisonor, neîntilnit, pesemne, la aceste proporții nici pe alte paralele latino-americane, după ce ai admirat într-un amurg fierbinte somptuosul și distinctul oraș cu binemeritatul nume de Villahermosa (Orașul Frumos) asaltat de abundența vegetației tropicale, pentru ca apoi până spre miez de noapte să rătăcești pe aleile parcului-muzeu spre a face cunoștință —

vedere vesele alături cu loturile de pe a-pele sale, nelipsite de cîntecul răsunător al mariacilor acompaniat la ghitare și la popularul instrument marimba, ca și de miresele insulelor plutitoare de flori cu care vînzătoare în veșminte tradiționale de sărbătoare te îmbie la fiecare... val.

Ne-am bucurat și noi, grupul de ziaristi români care am fost oaspeții de o după-amiază și o seară ai acestui oraș, de toate splendorile pentru care mai toți turiștii sosiți la Mexico includ chiar în itinerarul cel mai rapid și o fugă pînă la Hochimilco. Cu o ambarcațiune acoperită, ca un baldachin plutitor, pe frontispiciul căreia era scris din flori „Bienvenida Rumania” am străbătut și noi canalele în acordurile unui „cîntec pentru oaspeți stimati”, am poposit în micile piețe de flori și bazare de ceramică, căci Hochimilco este și un oraș al artizanilor și cultivatorilor de flori vestiți în tot Mexicul, i-am remarcat din mers animatele „pulcherii”, localuri ief-tine, de petrecere, foarte solicitate mai

Ciștișigătoarele concursului „Cea mai frumoasă floare” într-o plimbare pe canalele orașului Hochimilco.

la lumina lunii sau a lanternei — cu miraculoasa cultură La Venta, binecunoscută în lume mai ales prin celebrele capete uriașe de olmezi în care unii pasionați pentru paleoastrofizică au văzut prezența sigură a extraterestrilor și după ce, de asemenea, în capitala Yucatanului, Merida, cu aerul său de bazar și străzile numeroase ca la New York, ai întâlnit la tot pasul pe urmașii mayașilor și le-ai ascultat într-un spectacol de neuitat răscolitoare cîntece „Pelegrina” și „Caminante” (Să mergem, să mergem, băieți, că soarele apune în curînd...).

După toate și cu toate acestea vom poși într-un mic orașel-satelit al capitalei mexicane, aflat la nici o oră de mers cu mașina, Hochimilco, nume de rezonanță în vechea istorie precolumbiană, printre locuitorii căruia se numără încă destui descendenți ai vechii și glorioasei populații nahuatl, care și acum își păstrează limba și fascinantele tradiții. Hochimilco, datorită pitoreștilor sale canale de pămînt (190 km lungime) care pornind din centrul orașului se pierd printre lanuri de porumb și livezi cu palmieri și arbori de piper, mai este supranumit și Venetia Mexicului, metaforă justificată dacă avem în

ales în zilele de duminică, i-am apreciat străzile de o mare „limpieza” (curățenie). Nu aceste ipostaze vizibile cu ochiul liber, ca să spun așa, mă îndeamnă cel mai mult să consemnez popasul în mica așezare de la porțile uriașei metropole, ci capacitatea acestui oraș de a-și consolida o identitate edilitară și civică proprie, în care seculara tradiție să-și regăsească vitalitatea și culoarea în acord cu cuceririle progresului contemporan în promovarea căruia e angajat întregul popor mexican.

Hochimilco reușește această performanță atît datorită unei administrații foarte energice cit și a inițiativei cetățenești de-a dreptul exemplare din cele 17 cartiere, citeva colonii (un fel de cvartaluri) și 15 sate cite compun această așezare de 200 000 suflete. Deși oraș-dormitor în bună parte, cum sînt definite de către sociologii localitățile urbane de navetă, Hochimilco beneficiază de întreaga ambiție patriotic-locală a fiilor săi, indiferent dacă aceștia își ciștișigă existența aici, în unitățile productive, agricole sau meșteșugărești, de mică industrie, sau la întreprinderile și instituțiile de capitală. Viața lor civică se desfășoară în conlucrarea cetățenească a asociațiilor de vecini, în acțiunile gos-

podărești la care iau parte în număr foarte mare, mii și mii de oameni, de la copii la cei vîrstnici. Am citit în publicația periodică editată de administrația locală „Ehecatl” reportajul ultimei reuniuni a „Asociației vecinilor” și a altor comitete obștești desfășurate în primăvara acestui an sub deviza „Soluția sîntem toți”, cu participarea a 4 000 de cetățeni de toate categoriile sociale, un veritabil forum gospodăresc. Președintele acestei organizații obștești a vecinilor este un distins om de cultură, dona Dolores Omedo de Patiño, directoare de muzeu, prietenă a marelui pictor Diego Rivera, de la care deține multe pinze de seamă din toate perioadele, între care și ultimele lucrări realizate înaintea morții de acum 20 de ani, colecționară a unor capodopere de ceramică din toate vechile culturi precolumbiene — mayasă, aztecă, toltecă, olmecă, cîcimecă etc. O vizită la reședința sa, într-un adevărat sanctuar al culturii, prima clădire în stil colonial construită aici în urmă cu 400 de ani, ne-a dezvăluit filosofia cu adînci rădăcini în istoria Mexicului în numele căreia această femeie înțelege să se pună fără istovire în slujba obștii, omniprezență la cele mai diferite manifestări, de la acțiunile cetățenești constructive la tradiționalele sărbători ale florilor, ale frumuseții, la serbările școlare sau la întrecerile sportive.

Tot o femeie este și primărița, delegată a șefului departamentului districtului federal, profesoara Aurora Arrayales Sandoval, om politic cu experiență, care a deținut funcția la nivel înalt în ierarhia organizatorică a partidului de guvernămînt, Partidul Revoluționar Instituțional, ce se dovedește în noua sa ipostază un prețios pedagog în materie de viață socială și simț gospodăresc. A fost o adevărată incitare pentru noi să constatăm că această femeie cu figură tipică de om al catedrei, distinsă, cu o ținută impunătoare, învăluind oamenii într-o privire totdeauna generoasă, tandră și respectuoasă, se bucură de popularitate și stimă din partea oricărui cetățean în drumul nostru. Cu toate că și aici oamenii au de înfruntat acele dificultăți firești pentru o țară în curs de dezvoltare, care își făurește cu atîta ardoare progresul, efortul lor de a-și face viața de fiecare zi tot mai civilizată apare foarte pregnant. Grija pentru cultură, pentru carte e de-a dreptul impresionantă nu numai prin cinstirea de care se bucură școala în genere, deopotrivă profesorii și elevii, ci toate instituțiile care pot contribui la dezvoltarea personalității umane: casa de cultură, totdeauna foarte animată, găzduind expoziții, concerte, spectacole de marcă la nivelul celor din capitală, Centrul Ceremonial Cuauhtémoc, centrul sportiv, alte instituții cu caracter cultural-sportiv. „Fiecare duminică o surpriză” — se intitulează inițiativa activului casei de cultură de a oferi săptămînal adevărate sărbători ale spiritului, la succesul cărora își dau concursul, pe lîngă diferite formații artistice locale — echipe de dansuri, orchestra de copii, grupuri de cîntăreți — unele instituții culturale de primă mînă precum ar fi orchestra simfonică din Mexico. Aproape că nu e lună care să nu fie dominată de o sărbătoare tradițională — concursurile pentru cele mai frumoase flori și cele mai frumoase fete, ziua mamelor, omagierea unor mari figuri ale istoriei și culturii mexicane a căror viață sau activitate sînt legate de aceste meleaguri. Pe scurt, se poate cu luare-amînte remarca ambiția nobilă de care este însuflețit tot cetățeanul acestei așezări de a face din Hochimilco una din minerele cărți de vizită ale orașelor mexicane.

NICULAE STOIAN

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Vulcanii — leagăn al vieții pe Terra?

Descifrînd tainele transformărilor chimice care au avut loc pe Pămînt în urmă cu miliarde de ani, oamenii de știință speră să poată ridica definitiv vălul care acoperă misterul originii vieții. O idee originală a fost avansată recent, pe acest drum încă fascinant, de Institutul de cercetări cosmice al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Dintre ipotezele încercînd să explice apariția vieții pe planeta noastră, teoria care a rezistat, practic, la proba timpului este cea aparținînd savanților sovietici Aleksandr Oparin. Teorie ce se întemeiază pe principiul continuității, al transformării progresive a materiei anorganice în compuși proteici. Dar cum s-a desfășurat acest proces, ce reacții chimice au avut loc pe Terra în urmă cu aproximativ patru miliarde de ani, ce a condiționat aceste transformări — iată o serie de întrebări la care nu există încă răspuns. Cea mai plauzibilă ipoteză în explicarea apariției vieții pe Pămînt este considerată în aproape toate mediile științifice, și deci acceptată ca atare, următoarea: în urmă cu miliarde de ani, atmosfera terestră conținea, în afara carbonului, cantități notabile de hidrogen, metan și amoniac. Sub acțiunea descărcărilor electrice și a ultravioletelor solare, în atmosferă s-au format diverși compuși organici. Ploile abundente ce au căzut în acea perioadă au purtat noile combinații în Oceanul mondial, unde s-au acumulat și au servit ca bază apariției sistemelor primare de viață. Toate cunoș-

tințele acumulate pînă în prezent în acest sens par să confirme ipoteza enunțată. O întrebare rămîne însă deschisă, dincolo de acceptarea sau neacceptarea teoriei: compoziția atmosferei terestre era, într-adevăr, aceea pe care o presupun savanții? Întrebarea se dovedește cu atît mai îndreptățită cu cît cercetările ultimilor ani au arătat că această supoziție nu se potrivește intru totul cu noțiunile cosmogonice contemporane. Savanții apreciază, mai ales, că este dificil de admis că în acel timp îndepărtat atmosfera Terrei ar fi putut conține cantități atît de considerabile de hidrogen și amoniac.

Constatări de felul acestora au îndemnat oamenii de știință să caute ca punct de plecare pentru sinteza de compuși organici în etapele de început ale dezvoltării planetei alte surse, extraatmosferice. Cele mai favorabile condiții pentru formarea și acumularea compușilor de carbon anticipînd viața sînt reunite în timpul erupțiilor vulcanilor submarini și în sursele termale, afirmă colaboratorii Institutului de cercetări cosmice al Academiei de Științe a U.R.S.S. De ce oare vulcanii? Activitatea vulcanică este considerată ca unul din „atributele” istoriei geologice a Terrei. Produsele erupțiilor vulcanice conțin substanțe ca amoniac, metan, hidrogen, oxid și bioxid de carbon. Or, plecînd de la aceste combinații, se poate explica științific formarea unor combinații chimice care au precedat moleculele organice compuse: acidul prusic și diverse aldehyde, care, migrînd de la o zonă de mari temperaturi în oceanul ce acoperea vulcanii submarini, au putut deciana reacțiile de sinteză pentru o serie de molecule fundamentale în biochimie. În sprijinul verosimilității unei asemenea teorii vine și faptul că, fiind mult mai numeroși decît cei de la suprafață, vulcanii submarini au jucat un rol esențial în evoluția compușilor organici. Se înțelege de la sine că o asemenea

ipoteză, cu totul nouă pentru știință, trebuie verificată cu multă atenție. Pornind de la acest principiu, savanții sovietici au studiat compoziția gazelor și a apelor termale existente în regiunile vulcanice active Kamciatka și Insulele Curile. Ei au stabilit cu certitudine că vulcanii sînt veritabili generatori de compuși organici. Mai interesant este faptul că posibilitatea formării moleculelor organice fundamentale în mediu vulcanic submarin a fost verificată de cercetători și în laborator, unde au fost simulate diferite etape ale erupției unui vulcan. Un tub de cuarț, prin care trecea un amestec de metan și amoniac în proporțiile naturale cunoscute după erupțiile vulcanilor, servea drept coș vulcanic. Experiențele s-au desfășurat la o temperatură de 1 000—1 200 grade Celsius, în prezența unor vapori de apă excedentară. Pentru ca vulcanul să fie cît mai „adevărat”, s-a pus în tubul de cuarț lavă vulcanică, îndeplinind funcția de catalizator. Rezultatele primelor experiențe s-au dovedit încurajatoare: în timpul erupțiilor artificiale au luat naștere molecule importante pentru sinteza proteinelor, de felul acidului prusic (compus-cheie în sinteza moleculelor organice complexe), aldehydelor etc. De notat că în aceste experiențe, așa cum se întîmplă și în regiunile cu activitate vulcanică intensă, au fost descoperite importante cantități de hidrocarburi în produsele finale.

Indiferent dacă noua ipoteză privind apariția vieții pe Pămînt se va dovedi mai puternică sau nu decît cea acceptată în prezent, indiferent dacă aerul va fi dezonat sau nu din calitatea de mediu al apariției vieții pe Pămînt, rezultatele experiențelor savanților sovietici confirmă faptul că cercetările în domeniul chimiei organice pot contribui într-un mod substanțial la soluționarea problemelor fundamentale ale științelor naturale moderne.

MONDO UMANO ?

Birurile epocii moderne

Într-o singură zi a lunii noiembrie au fost transmise trei mari știri despre racolarea de specialiști străini din țările în curs de dezvoltare, în particular, și despre condiția imigrantului, în general. Iată-le conținutul în rezumat: 1. Un raport statistic elaborat de autoritățile din Egipt și prezentat O.N.U. arată că racolarea de specialiști egipțeni de către unele cercuri de afaceri din S.U.A. și din alte țări occidentale cunoaște proporții amenințătoare pentru viitorul acestei țări. Dacă în urmă cu zece ani circa 35 la sută din specialiștii egipțeni se angajau peste hotare, anul trecut ponderea lor s-a ridicat la 80 la sută. Revista „Rose Al Youssef” arată că în timp ce specialiștii egipțeni sînt racolați peste hotare, economia Egiptului are o acută nevoie de ingineri și tehnicieni; 2. 150 de delegați reprezentînd interesele a 200 000 de muncitori imigranți spanioli din Germania federală s-au întrunit la 5—6 noiembrie a.c. la Kassel. Ei au luat o atitudine comună împotriva discriminărilor de tot felul la care sînt supuși muncitorii imigranți spanioli și de alte naționalități la locurile de muncă, dar și în viața socială; 3. Ultima știre se referă la concluzia unui colocviu asupra sănătății muncitorilor imigranți, desfășurat între 31 octombrie — 4 noiembrie a.c. la Cavtat (Iugoslavia): muncitorii imigranți sînt de trei ori mai susceptibili de a se îmbolnăvi și de a fi victime ale accidentelor de muncă decît autohtonii. Faptul se datorează îndeosebi subalimentării, insalubrității condițiilor de locuit și dificultăților de limbă. La bărbați maladiile cele mai frecvente sînt cele cardiovasculare, iar la femei bolile sistemului locomotor. Concluziile aparțin celor 200 de experți, reprezentînd 40 de țări, care au luat parte la colocviul amintit, organizat sub egida Biroului Internațional al Muncii (O.I.M.) și a Organizației Mondiale a Sănătății (O.M.S.).

Dar să revenim la racolarea specialiștilor străini și la alte date semnificative: peste 40 la sută din personalul spitalelor britanice s-a născut peste hotarele acestei țări; cei 14 000 de medici indieni care își practică meseria în statele occidentale ar fi suficienți pentru a satisface nevoile actuale (la standardul internațional de un medic la 1250 locuitori) ale celor trei mari orașe indiene — Calcutta, Bombay și Madras; în Canada fiecare al treilea medic e străin, în S.U.A. fiecare al cincilea, în R.F.G. fiecare al 20-lea. Dacă în aceste țări capitaliste dezvoltate cheltuielile pentru pregătirea unui medic se ridică la circa 50 000 de dolari, pentru țările în curs de dezvoltare, în care ei s-au pregătit, cheltuielile sînt mult mai mari, iar golul lăsat de plecarea lor nu face decît să accentueze o situație care prin înseși datele ei primare era dramatică. Așa se face că această polarizare proeminentă a resurselor științifice, tehnice antrenează proliferarea unor maladii, greutăți și dificultăți în diverse sectoare, de care țările de baștină (aceleași care au suferit enorm de pe urma asuprii coloniale și aceleași care au investit enorm pentru a-și pregăti specialiștii necesari depășirii condiției de înapoiere) suferă într-un grad tot mai mare. Sînt practici ce nu constituie un ajutor, cum pretînd apologeții (a se citi profitorii) lor, ci, dimpotrivă, o piedică serioasă în activitatea acestor popoare pentru propășirea și bunăstarea lor. Sînt biruri în variantă modernă.

PETRE NICOLAE

După război, mulți viteji se-arată!

Am citit zilele acestea în ziarele noastre comentariile stornite de înfrângerea rușinoasă de la București în meciul de fotbal România — Iugoslavia. Nu contest că motivele sfintei minii erau suficiente pentru ca penitele să fiarbă, să devină, în sfârșit, acidulate și curajul, multă vreme ascuns cine știe în ce cută de suflet, să-și facă apariția în cele din urmă. Vin și vă întreb: ce fel de curaj este acesta care se ivește exact în momentul în care totul este pierdut? Se rostesc destul de tirziu, din păcate, temerile iscate de meciul pierdut la Madrid pentru a nu „demoraliza” gingașele suflete ale „marilor” noștri jucători care, vedeți dumneavoastră, ar fi fost demobilizați dacă li s-ar fi spus adevărul gol-goluț, și anume că nu sunt pregătiți pentru a susține un meci cu o miză atât de mare cum era cel de la București. *Antrenamente secrete*, cu porțile închise, un tam-tam publicitar cu prilejul venirii lui Ștefan Covaci la echipa României acum doi ani, declarații de genul „numai o minune poate să ne facă să ratăm calificarea!”, o îngimfăre prostească aminându-ne de ceea ce pățiseră adversarii noștri la Belgrad cu câteva luni în urmă, din aceleași pricini, iată atmosfera în care s-au desfășurat pregătirile tricolorilor, care de orice se pot văita, în afară de faptul că nu au fost sprijiniți material și moral de toată suflarea românească. Despre felul în care s-au prezentat acești reprezentanți ai culorilor noastre s-a comentat destul până acum, așa încât n-o să mai insist. Aș vrea să scriu cu răceală, fără nici o patimă, despre ceea ce ne doare. Pentru că ne doare pe toți această înfrângere poate mai gravă decât aitea suferite pe terenuri străine, la scoruri mai mari.

Despre vina Federației de fotbal s-au spus foarte puține lucruri și nu s-a pus degetul pe rană. Ca unul care am făcut parte din Biroul Federației de fotbal pentru scurt timp și care a plecat prin demisie din acel loc, dându-și seama că nu se poate face nimic, pot să afirm câteva lucruri cu mîna pe inimă. Sigur că de vină este și Ștefan Covaci, despre care eu nu am avut niciodată o părere prea bună pentru că prea e *causeur*, prea zîmbește frumos la televiziune și e prea politic și niște indivizi care cred că au numai drepturi, nu și datorii. Că el a fost dat afară de la echipa națională odată, după o înfrângere cu 1-7, știe toată lumea. Ștefan Covaci a avut toate posibilitățile ca să fie omul care putea să schimbe ceva. Avea și mijlocul de a o face fiind vicepreședintele al Federației de fotbal, dar n-a făcut-o pentru că a crezut că numai cu *diplomația* poate să rezolve gravele probleme, foarte vechi dealtfel, din fotbalul nostru. Cîțiva oameni din acel Birou federal din care am făcut parte i-au spus deschis de la început că misiunea-lui e foarte dificilă și că trebuie lucrat cu fierul roșu. El a fost de acord cu asta, dar nu a mers nici măcar pînă la jumătatea drumului. Federația de fotbal a știut că sportul atât de iubit în România este trucaț de către arbitri și jucători mult prea cointeresați, de conducători de club care au deturnat fonduri cu seninătate pentru a plăti aceste fraude făcute, uneori, în văzul lumii. Dar, în afară de a trimite în fața organelor penale cîțiva arbitri, iertați în cele din urmă, Federația de fotbal nu a luat apărarea antrenorilor cu personalitate care au vrut să împună jucătorilor o disciplină de fier. Antrenori precum Coco Dumitrescu, Traian Ionescu, Blujdea și Teacă au fost scoși cu tam-tam de la cluburile lor și lăsați pe drumuri, pur și simplu, fără ca Federația, care se lauda că merge pe un drum nou, să-i aperse. Acest organ a dictat suspendări pe care tot el le-a ridicat fără nici o motivare (vezi cazurile Sătmăreanu II, Lupău, Beldeanu), infirmîndu-se astfel pe sine. Aceeași Federație a dovedit o slăbiciune intolerabilă față de cazurile cele mai strigătoare la cer în ce privește vânzările și cumpărările de meciuri. Sigur că probele erau foarte greu de produs intrucît nimeni nu face ticăloșii la lumina zilei, în văzul lumii, dar meciurile truate au fost semnalate de presa noastră (o parte a ei), dar Federația s-a făcut că

nu citește aceste articole cînd putea să ia măsura de a elimina din campionat și pe cei care au vîndut puncte și pe cei care au cumpărat puncte. Ajungînd aici, vreau să spun că, în special, presa de specialitate, controlată, ce-i drept, la singe, de Federația de fotbal și de C.N.E.F.S., n-a suflat nici un cuvînt în toate cazurile scandaloase. Nu s-a suflat nici un cuvînt, de asemenea, atunci cînd formula campionatului a fost schimbată peste noapte printr-o decizie care ne-a uluit pe toți. Dilatarea numărului de echipe a dus la un fotbal fără fotbalști, la partide mediocre și deci la degradarea acestui sport. Unde erau aceste condeie înfocate care astăzi ard hîrtia sub slova lor vehementă?

Au existat, din fericire, cîțiva oameni „înfierbîntați la minte” care au mers pînă unde au putut cu demascarea putregaiului din fotbalul nostru care e destul de vechi, dar ei, acești oameni, au fost numiți cînd ziarști de scandal, cînd publicațiile care voiau să facă lumină în această problemă au fost demascate ca *gazete-pistol*. Cît de eronată a fost o asemenea poziție nici nu mai încapă discuție, așa că sîntem de acord, trebuie s-o luăm de la capăt, să facem lumină în fotbalul nostru, să găsim oameni capabili, cinstiți și energici, dar cît va ține acest curaj? Cîteva săptămîni! Și o să vedem parcă iar jumătățile de măsură, iar compromisiunile, iar tîmlierea. Și totul în numele *sfințelor interese ale fotbalului românesc* care nu poate fără vedete ca Dumitru care, la clubul lui, nu mai face de mult antrenament (vezi *gazeta Apărarea patriei*), socotind că talentul poate fi ținut numai cu numele și nu cu munca de zi de zi. Vreau să-i întreb pe diriguitorii fotbalului craiovean: și-au dat oare demisia din funcția pe care o dețin după meciul „U” Craiova — Dinamo Moscova? Și vreau să le spun și de ce: pentru că, prin îngăduirea a lungării lui Teacă de la cirna acestei echipe care anul trecut putea să cîștige campionatul și anul acesta să facă o bună figură în fotbalul românesc, a ajuns în halul în care a ajuns, tocmai pentru că niște oameni care poartă asemenea răspundere au îngăduit să albă dreptate o șleahță de bețivani în locul unui om cu multe păcate, dar care, pe unde s-a dus, a arătat că știe să construiască echipe. Același lucru s-a petrecut și la Arad, și la Reșița, și mai demult la București, cu Traian Ionescu! Peste tof *familuștele* de alcoolici și puturoși au trecut peste cadavrele antrenorilor lor. Nu știau aceste condeie vehemente de astăzi de cazurile Beldeanu, Zamfir (Steaua), nu știau de cazul Coman? Ce lucruri comice se pot întîmpla într-un fotbal ca al nostru! Să te-mbeți, să bați responsabil de restaurant, ca în cazul lui Zamfir, și să-mbraci tricoul naționalei în aceeași săptămîină, după ce 25 000 de oameni au cîntat *Trei culori cunosc pe lume!* Nu știa tovarășul Marin Dragnea unde bea Zamfir? Nu știa tovarășul Ștefan Covaci ce dragălașenie face *copilul său de suflet*? Nu mai exista extremă stîngă în țară de talia acestui derbedeu (recunoșc: un mare jucător!) După cum se vede, o stranie concepție despre *moralitate* îi scutește pe unii fotbalști de orice respect, din moment ce comportările unora sînt incalificabile. Nu știa conducerea echipei *Steaua* că antrenorul Jenei n-are nici un fel de autoritate asupra jucătorilor săi și că această echipă care a oferit șase jucători naționalei noastre se degradează vîzînd cu ochii tocmai pentru că nu există o mîină de fier care să-l silească și pe faimosul Liță să catadicsească să mai alerge puțin și el la antrenament? Știa cu siguranță, dar această slăbiciune a conducătorilor de club este generală și constituie cauza majoră a înăpoierii fotbalului nostru. Și atunci, de ce să plîngem pe ruinele celor care pun înfrîngerile pe seama „norocului” și a altor cauze necunoscute?

Să ne oprim deocamdată aici. Povestea-i lungă și trebuie s-o luăm de la capăt, cu nume și date. Așa că, dacă o să aveți răbdare, nu ne citiți noaptea...

EUGEN BARBU ■

Fotbalul românesc într-o oră și jumătate a adevărului

Început într-o apoteoză care a inclus un public puternic animat de gustul victoriei, o vreme de-a dreptul superbă, un protocol mișcător pînă la limitele extreme ale emoției generale, produsă de zecile de mii de voci care intonau spontan noul nostru imn național, meciul dintre reprezentativa României și cea a Iugoslaviei avea să se sfîrșească într-o tristețe unanimă, puternic contrastantă cu minutele de exuberanță în care debutase, și care atinseseră culmi inimaginabile îndată după minunatul gol înscris, la scurt timp după fluierul inițial al arbitruului belgian Delcourt, de către Vigu.

Acum (cînd scriu acest comentariu), după consumarea celor 90 de minute de joc, îmi dau seama de faptul că jocul de duminică a fost — pentru a-i găsi adevărata semnificație întrevăzută, de ce să n-o spunem?, mai de toată lumea preocupată de fotbal — proba de foc a sincerității din lumea acestui joc practicat la noi.

Acum, cînd armistițiul, volens-nolens acceptat, dintre presă, opinia publică și conducerea tehnică a federației a luat sfîrșit, iată, o putem spune rîspicat, meciul a dezvăluit, total, compromisul în jurul fotbalului românesc. Acea oră și jumătate de adevăr, la care am asistat, desigur cea mai chinătoare oră și jumătate trăită vreodată la noi pe un teren de fotbal, ne-a făcut să parcurgem toată gama stărilor afective de la speranță și încredere, pînă la teamă și resemnare. Și aceasta în condițiile în care aveau să se înscrie nu mai puțin de 10 goluri, cîfră de-a dreptul fantastică pentru o întîlnire internațională între reprezentative naționale, 10 goluri dintre care 6 (șase) în poarta tricolorilor noștri!

Desfășurarea cronologică, succesiunea scorului, ruleta nestatornică a șanselor, sarabanda ocaziilor și ratărilor, de ambele părți, angajările și fuga sau incapacitatea de angajare fizică și psihică, confruntarea individuală dintre jucători și cea de ansamblu, cu rezolvările atît de surprinzătoare pe care le-am văzut (cele mai multe umiltoare pentru jucători ca Dumitru, Moraru, Sătmăreanu și Cheran), s-au adunat ca o avalanșă de ploaie rece, peste capetele încinse de nădejdi ale publicului, iar cînd s-au risipit, și ochii ni s-au pironit pe tabela scorului, care consfințea realitatea de care ne-am temut, am înțeles că ora atît de aminată a adevărului a sosit.

Care este acest adevăr?

Unul știut, dar nemărturisit ori spus cu un sfert de glas, ca nu cumva vraja cea falsă, atît de bine întretînută de ani și ani de zile în fotbal, să nu se destrame: cel mai popular sport de la noi este grav afectat prin lipsa de realism și loialitate față de adevăr. În relațiile club-jucător, club-antrenor, în corpul de arbitri, în regulamentul de transferări, în promovarea sau nepromovarea celor merituoși, în formulele de desfășurare a principalelor competiții, ca și ale celor care le secondează. S-a dovedit, și de această dată, că între dorințele noastre și posibilitățile de moment ale fotbalului există un mare, un decisiv decalaș. De aceea n-am prezentat cea mai bună formație posibilă, adoptînd atît de riscată soluție a numelor consacrate, acceptînd atît de neprincipiala cocoloșire a groșelilor, mergînd pînă la fetșuri de genul celor care proclamă că o echipă care a cîștigat o dată, într-un moment de excepție, nu trebuie schimbată, admițînd chiar ca, după o înfrângere ca aceea de la Madrid, să ne facem a nu vedea slăbiciunile formației, tîmîind mai mult decît criticînd. De prea multe ori sufocați de calendarul internațional, am aminat punerea în discuție a problemelor reale ale fotbalului nostru (incercată de revista noastră în cîteva ocazii) ca nu cumva „vedetele” acestuia să sufere, să fie lezate, șocate psihic. Dar, oare, a cui este echipa națională? A federației ori a C.N.E.F.S.-ului? Este a multimei de spectatori și opinia publică trebuie să dezbate, așa cum dezbate legile țării, și problemele echipei reprezentative. La noi s-a recurs la antrenamente secrete, la comunicate, în locul știrilor exacte, în locul confruntărilor de opinii. Acum sîntem, în schimb, șocați cu toții, vîzînd cum, pe propriul nostru

teren, pierdem în fața unei formații tinere, fără experiență, cu numeroase carențe în jocul apărării, pe care nimeni nu s-a priceput să le exploateze. Beneficiind de deschiderea scorului, în chiar primul minut, scăpăm momentul cheie al meciului, sîntem egalați și conduși, revenim în minutele de respiro ale adversarilor, egalăm și conducem cu 3-2, la pauză, ratăm și cel de-al doilea moment psihologic, ajungînd să fim conduși cu 4-3, egalăm iarăși și tot nu putem prinde cel de-al patrulea prag al jocului, care ni se oferă, primim două goluri consecutive, fără drept de apel.

O întîlnire soldată cu 10 goluri poate părea splendidă, dacă n-ar fi la mijloc soarta fotbalului nostru, dar ea a fost de fapt tristă, pentru că numărul de puncte a reflectat nu calitățile jucătorilor, ci, lipsurile lor și ale echipei. Deși oaspeții erau și ei vulnerabili, spre deosebire de echipa noastră ei au beneficiat de 3-4 fotbalști de valoare certă, în jurul cărora s-a cristalizat capacitatea de luptă a celorlalți componenți ai formației, unanimă dorință de victorie. Și iată cum, în vreme ce noi ne-am străduit să nu deranjăm susceptibilitățile unora ca Dumitru, mai ales, pe care antrenorii cu greu s-au decis să-l înlocuiască, dar și pe ale altora, prepuși mai modest dar, mă rog, tot susceptibili, iugoslavii au avut tăria și inteligența de a învăța ceva din înfrîngerile suferite în primele două partide, devenind acum principalii favoriți ai grupeii a VIII-a. Ei au renunțat la vedete și au recurs la tineri, aprecînd, în mod just, că este de preferat să riște cu o astfel de echipă, decît să piardă cu cealaltă. Dincolo de obișnuitele explicații de la sfîrșitul meciului solicitate tovarășilor din conducerea mișcării sportive și din federație una se impune cu toată franchețea și ascuțimea: îndrăzneala de a-ți privi slăbiciunile și forța de a renunța la notorietatea onomastică în favoarea sincerității, a angajării unor forțe proaspete, capabile să-și dăruiască nu cărțile de vizită, cît mai cu seamă puterea de luptă, ambiția, maturitatea profesională, capacitatea fizică bine pusă la punct, în antrenamente serioase, să lupte fără menajamente pînă la epuizare. Și încă una: ideea că vremea fotbalului bazat pe apărare a trecut, că a sosit timpul jocului ofensiv, în care totul este să poți înscrie mai multe puncte decît cele primite. Oaspeții au „riscat” această tactică, compensînd ezitățile compartimentului defensiv cu jocul de ansamblu, plin de dăruire, al întregii echipe. Să ne amintim de cite ori și, mai ales, în ce fel, au participat la atacuri fundașii și mijlocașii Boljat, Trifunovici, Stojkovic, Hatunici, să ne reamintim efortul extraordinar al lui Nikolic, la un moment dat cel mai bun de pe teren, schimbat totuși de antrenori, dar numai în acel moment în care excelentul internațional își dăruise toată capacitatea sa de luptă echipei! Să ne reamintim excepționala prestație, ca jucător și căpitan de echipă, a lui Surjak și s-o comparăm cu aceea a lui Dumitru, care, în loc să încerce să devină, așa cum i s-a sugerat atît de cald și bărbătește într-o avangronică (trămasă probabil necitită de el), căpitanul echipei care a dus fotbalul românesc în Argentina, la turneul final, a preferat să evolueze ca într-un meci de campionat oarecare, a pasat greșit, s-a mișcat greoi și neînspirat, n-a condus echipa, ci și-a tîrît doar picioarele-i oboșite de lipsa de pregătire fizică și de o înfatuare îndelung gîdilată. Să-i cerem lui Ștefan Covaci să mediteze asupra punctului de vedere potrivit căruia nu s-a comportat, nici un moment, ca vicepreședinte al federației de fotbal, ci ca un antrenor oarecare, că nu a încercat să influențeze, prin acte de conducere reală și de control exigent, bunul mers și îndreptarea soccerului nostru, pe alte căi. Avea și calitatea s-o facă, și datoria. Susțin că selecționata noastră s-a lăsat cuprinsă de înfundare după obținerea celor patru puncte, din primele două partide, și că, la Madrid, acest fapt a apărut evident, mai ales după ce spaniolii nu reușiseră să deschidă scorul, compatrioții noștri gîndind, desigur, că jocul la meci nul este sansa lor sigură. Ei s-au considerat egali adversa-

rilor lor, ignorând evidenta diferență de tehnică individuală, mobilizarea psihică a acestora, efortul insistent depus în atac, fiind permanent încurajați în acest mod eronat de a gândi și așteptând totul de la confruntarea cu iugoslavii. Ceea ce am văzut duminică nu a semănat deloc cu ceea ce așteptam, cu ceea ce impunea întâlnirea aceasta, care a evidențiat starea atât de gravă din fotbalul românesc. Un joc la întâmplare, în care orice era posibil. Chiar și menținerea lui Dumitru, Moraru și Cheran în teren, cu toate că toți trei fuseseră, tot timpul, în afara jocului, la discreția hazardului și a adversarilor direcți ori a celor ocazionali (oaspeții excelând în schimbul de lozuri, în capacitatea de a se adapta jocului de trecere din apărare în atac fără a se lăsa obsedați de scor).

Păreră cu care închei acest nedorit dar atât de stringent, necesar comentariu este aceea că echipa de duminică a murit și că o alta trebuie să se nască. Dacă nici experiența aceasta nu ne va folosi, dacă nu vom începe, de îndată, construirea — da, construirea — nu numai a unei alte echipe reprezentative, ci și reconstrucția fotbalului nostru pe baze și criterii noi și ne vom mărgini la luptele surde dintre și din formațiile de club, peste doi, peste patru, peste cinci știe câți ani ne vom regăsi din nou pe aceleași poziții de astăzi, privind cu tristețe neputincioasă la cei care ne-o vor lua înainte. Cu alte cuvinte, nu ne vom dovedi dragostea pentru fotbal. De ani de zile, ca urmare a unei selecții care nu a ținut seama de criteriile obiective și în primul rând de dotarea fizică a fotbalistilor, de volumul și calitatea pregătirii lor la antrenamente, prezentăm în teren sportivi handicapați din start. Dueturile înaintașilor noștri Crișan, Zamfir, Iordănescu și chiar Dudu Georgescu, ca să nu mai vorbesc despre Dumitru, cu masivii și atleticii lor adversari direcți nu puteau să se sfârșească decât în favoarea acestora. Surplusul de tehnică, de voință, prin care s-ar fi atenuat, eventual, acest handicap, nu s-au făcut resimțite

la jucătorii noștri. Oare printre tinerii fotbaliști nu evoluează sportivi cu un gabarit corespunzător, care pot fi urmăriți, selecționați și pregătiți să devină jucători utili echipei reprezentative? Dacă n-am fi avut atâtea exemple în trecut de fotbaliști-atleți, ne-am îndoi poate de adevărul afirmațiilor noastre. Cînd datele biologice ale tineretului din țară indică creșteri permanente și cînd în alte discipline apar sportivi care se impun pe plan mondial, cum putem aprecia faptul că la fotbal ajung doar pigmeii?

Asupra acestor probleme, ca și a altora, este, în sfîrșit, cazul să mediteze forurile sportive de la noi, C.N.E.F.S., federația de specialitate, toți cei angrenați în lumea fotbalului, pasionații acestei discipline aflate pe primul loc al preferințelor sportive ale maselor de oameni ai muncii din România, care așteaptă măsuri severe și lucide pentru redresarea sportului lor îndrăgit.

Toate măsurile trebuie să țintească, cu precizie, rațiile fotbalului, rațiile care ne sînt cunoscute: climatul nesănătos instaurat la cluburi și la federație și din care au fost absente, pînă acum, exigența față de jucători, responsabilitatea acestora la antrenamente și meciuri, îngăduința nepermisă a antrenorilor față de procesul de pregătire tehnică și fizică, cocoloșirea de către conducerea cluburilor și de către federație a unor grave abateri de la programele de antrenament și de la disciplină, menținerea la o concepție de joc măruntă, meschină, lipsită de imaginație creatoare, de folosirea experienței moderne, în ceea ce privește tactica și tehnica jocului, carențe pentru care răspunderea se cere a fi extinsă și asupra C.N.E.F.S.-ului, ca for de conducere a mișcării sportive din țara noastră. Fotbalul nu se poate sustrage principiilor generale care guvernează mișcarea sportivă românească, principii expuse cu claritate în numeroase documente politice, privind activitatea fizică și sportivă.

EMANUEL VALERIU ■

Divizia B

BUZĂU: Gloria — F.C. Brăila 2—0 (1—0). 12.000 de spectatori, într-o tribună recent modernizată și extinsă, scandind fără oboseală „Faceți loc, faceți loc, Gloria-i pe primul loc”, au asistat la o partidă sportivă și disputată, adjudecată pe merit de gazde. S-au înscris, de către Stan, două goluri cu capul, la propriu și la figurat (unul din pasa lui Negoescu), dar ambele garnituri și, mai ales, buzoienii au ratat enorm și cu seninătate, la acest capitol, ca și acela al rezistenței pînă în ultimul minut de joc, echipele rămînînd datoare publicului. Cu cîțiva jucători în zi inspirată, Ghizdeanu, Nicolae, Radu Gheorghe și cei doi pomeniți mai sus. Gloria a dominat meciul, probînd calități care îi dau dreptul să aspire la promovarea în prima divizie, cu condiția ca ambiția și perseverența componenților ei, între care fundașul dreapta Ivana n-are decât 16 ani, să fie în continuă ascensiune pînă în ultima etapă. De partea cealaltă, Brăila, în tabăra căreia antrenorul Cosmoc a făcut curățenie, renunțînd la cîteva vedete răsufiate (Cristache, Ologu, Prepurgel ș.a.) în favoarea unor promovări nespectaculoase, s-a descurcat onorabil, reușind multe faze periculoase. A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană formată din R. Stîncan (la centru), ajutat la linie de G. Dragomir și Al. Ioniță (Ovidiu Ioanițoia).

SLATINA: Dinamo Slatina — Rapid 1—0 (1—0). Cineva îmi spunea că atîți spectatori la Slatina nu au mai fost decît undă au jucat aici pe stadion într-un meci Oblemenco și Deselnicu. Partida a început prin dominarea netă a jucătorilor din localitate, care de multe ori au șutat, dar atenția și forma deosebită a portarului Ioniță le-au micșorat șansa de a înscrie în primele minute. În minutul 32, la o neînțelegere în careul de 16 m a doi apărători rapidiști, cei de la Dinamo Slatina au reușit să cîștige balonul și să înscrie prin N. Asaftei. În repriza a doua fazele

au fost la amîndouă porțile. În excelentă formă, de la gazde au fost Cotoșman și Stanciu iar de la Rapid cei care au încercat să egaleze au fost Pop, Marin Stelian și Bartalea. Aproape de sfîrșitul meciului la o aruncare de la marginea terenului, Niță se îndreaptă spre banca rezervelor unde îi înjură pe antrenorii echipei Dinamo Slatina, C. Geolghău și C. Ștefan, faptă care trebuie sancționată fără întîrziere. Bun și atent arbitrajul prestat de V. Tator din Hunedoara ajutat la margine de Ilie Ștefăniță și Emerica Poca. (Sorin Postolache).

București: Metalul—Metalul Plopeni 2—0 (1—0). S-ar putea crede că a fost un joc tare, din moment ce o echipă, cea bucureșteană, din coada clasamentului a reușit să învingă detașat pe liderul seriei, omonima din Plopeni, Greșeală. Timp de o oră și jumătate am fost martorii unei evoluții penibile a oaspeților, incapabili să construiască vreă acțiune ofensivă care să periclitizeze cu ceva poarta bucureșteanului Jordan. Nici urmă de angajare, de luptă sau forță în „groapa” Pantelimonului, unde s-a desfășurat partida în fața a peste 500 de spectatori, groapă fără lei, cu mielusei și fotbal bătrînesc, deci demodat. Învingătorul, fără a străluci, a insistat, iar înaintarea a zburdat în voie pe lingă veteranii Gruber și Nae Ionescu, ambii experți. Dacă mai adăugăm că și la gazde găsim un veteran, acesta fiind căpitanul, fostul tunar Georgescu, om la aproape 37 de ani, poate decanul de vîrstă al fotbalistilor din cele trei divizii, șters în acest meci, ca și alți colegi de echipă trecuți de tinerete, ne dăm seama că ritmul de damentango al jocului nu trebuie să ne mire și constatăm că în locul muncii de depistare a talentelor tinere se preferă încă fuga după jucători cu nume. Am remarcat, de la oaspeți, doar pe juniorul Cornei Savu care, de doi ani, joacă fără a fi înlocuit vreun minut, semn că are valoare, în timp ce la Metalul din București se aplică meci de meci înlocuirea juniorului cu junior și a ultimului cu senior! Au înscris Șumulanschi și Prodan. Arbitrajul foarte bun a fost asigurat de focșăneanul P. Silvestru. (Ion Predoșanu)

SUB GENERICUL DACIADEI

Tradiționalul cros al tipografilor

Aproximativ 2.000 de tineri tipografi, din întreaga țară, s-au întrînit duminică dimineață în Capitală, mai precis în fața Combinatului poligrafic „Casa Școlii”, pentru a participa la tradiționalul „Cros al tipografilor”, aflat în acest an la cea de-a șasea ediție. O spunem din capul locului: a fost un mare succes, actuala ediție bucurîndu-se pe lingă o participare foarte largă și de o asistență neobișnuit de mare, circa 3.000 de colegi ai participanților aclamîndu-i cu mult entuziasm atît la starturi cît și la linia de sosire. Și o noutate a acestei ediții: proba de masă pentru tinerii tipografi din Capitală. La finalele pe țară care au urmat apoi, au participat, firește, cei mai buni tipografi-crosiști din județe. S-au remarcat cei din Craiova, care au obținut două victorii. La fel ca în ediția precedentă, adică la proba de seniore și de seniori. La sfîrșitul competiției, în sala de marmură a

Combinatului poligrafic, unde au fost înmînate premiile cîștigătorilor, Cristina Iancu avea să ne spună următoarele: „Mă bucur că am cîștigat disputata probă a seniorelor. Mi-a plăcut foarte mult organizarea, aici incluzînd și cazarea la hotelul „Tranzit”. Eu lucrez la întreprinderea poligrafică Oltenia, la secția legătorie-fîlțuit, mi-am terminat liceul la seral și, asemenea colegului meu Ion Ionașcu, învingător la seniori, vreau să dau la facultate, la I.E.F.S.". Foarte disputata probă de junioare a avut ca învingătoare o elevă din București (Lucreția Tur — Liceul Industrial 16, cu profil tipografic, desigur), însă merite, la fel de mari, în ceea ce privește spectaculozitatea acestei probe a avut și orădeanca Agnes Naghy care ne mărturisea: „Acum doi ani, la un concurs athletic disputat în Polonia, în cursa de 400 m plat, m-am accidentat. Au trecut, cum v-am spus, doi ani și tot nu m-am vindecat. Acum voi veni în București pentru operația de menis. Sper să mă pun pe picioare și să reușesc și la Institutul de educație fizică și sport. În orice caz Lucreția Tur a fost mai bună”.

RADU BARBU ■

Rădăci

De-ale Vulpiei...

S-a-ntîmplat într-o ogradă,
O-ntîmplare oarecare —
Prilej bun de haz și sfadă,
Piatră grea de încercare.
Vreau să spun că o Găină
Beată de atîta soare,
O găină anodină
Ca o marcă de scrisoare,
Și-a uitat puii și casa
Purtînd ochii languroși
Imprudenta, furtunoasa
Spre mai mulți banali Cocoși.
Motiv vechi de gravă sfadă
Și de birfă pe la porți
Cînd Cocoșul, către stradă,
A cîntat că dă divorț.
(Cam acesta-i primul act
Dintr-o piesă de ecou
Ce ar merita de fapt
Cel mai inspirat stilou.)
Deci, Cocoșul revoltat
De purtarea Infidelei
Îndelung documentat
Ca să-i dovedească-Acelei
Ce i-a fost „povară dulce”
Că nu-i bine pe-o ureche
Liniștită să se culce
Caută la Curtea Veche
Preacinstiții, 'nalți jurați
Ce nu mestecă-adevărul
Ca pe-o litră de cirnați.
— „Cine vrei — zburîndu-și părul
Întrebă bălțatul Bou —
Să analizeze cazul
Într-un spirit demn și nou
Și să-ți spulbere necazul?”
— Cine-o fi! Numai dreptatea
Să n-o strîmbe ca pe-un cui!
— „Buun! Cu toată greutatea
Mea de Bou, ce pot să-ți spui?
Numai Vulpea e în stare
În probleme delicate
Să se-numețe-n dosare
Ultra-specializate!”

★

Veni ziua de soroc...
Strînsă în taior cochec
Cu ochi aspri, stă-n mijloc
Vulpea într-un grav complet.
Lume multă-n asistență
Orătâni de tot felul.
Vocea-i plină de prudență
Strigă delicat apelul.
Și Cocoșul, și Găina
Sînt prezenți și-ngrijorați:
Doar s-a înălțat cortina
Și depind de avocați.
— „Spune, dară, ce pretinzi
Ce păcat făcu Găina
Cînd, cu ochii suferinzi,
Își rosti cîinstă vina?”
N-a uitat roșcata Vulpe
Cum își lăsa vizuina
Pentru fel și fel de culpe
Mai dihai decît găina!
Cu acest incert moral
Medita la tribunal:
„Am învins Ursul lui Creangă
Și Corbul lui La Fontaine,
Cu Cocoșul să nu-mi meargă
Ar fi atentat la ten”.
Pe Găină o-nțelege
I-află apărarea-n Lege.
Pintenatul stă perplex
Lovit de sentință-n plex:
„E Cocoșul vinovat,
Vinovat și profitor,
Că Găina l-a schimbat
Cu alți pintenați de curte.
El nu vede ce incult e?
N-are brumă de umor?”

Morala

Fabulei se scrie
Atît de simplu pe hîrtie:
Cînd e judecător o vulpe
Blondă foc și zveltă-n pulpe
Adevărul cade-n culpe.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Prietenul la bine se cunoaște...

Se spune că prietenul la nevoie se cunoaște. Uite că unii susțin dim. otrivă. Prietenul cînd îți merge bine se cunoaște, atunci e marea confruntare. De cîte ori îți merge bine apare ca din pămînt în fața ta încercat cu o damigeană și cu cele mai bune intenții. E așa de ticălos încît ajunge să fie, în aparență măcar, chiar și dezinteresat. Se gudură și el pe lingă succesele tale cu modestia înșelătoare a unei fete mari, nu-ți cere nimic, nu așteaptă nimic. Doleanțele și le strecoară fără să-ți dai seama, jalbele lui se confundă cu un purceluș de lapte pe care tot el și l-a adus în dar. Bunăstarea îl face scripitor și-ți dă chiar și o lecție de metafizică. „Eu — îmi spunea un asemenea individ — cînd am bani la C.E.C. mă simt nemuritor”...

Imediat ce apare un necaz, indiferent de dimensiunea lui, acest soi de indivizi, obișnuți numai cu aperitivele la botul calului și planuri de progres economic, dispar. Nu mai au telefon, nu mai au memorie, sînt mereu foarte prinși. Dacă vrei să-i rogi ceva și se spune că e plecat fie la Breaza, fie la Paris... Își încropește și altă mutră, mai importantă, mai îndepărtată, pe orice om care ar avea nevoie de el îl consideră un ciumat.

Un asemenea individ pe care ani de zile l-am hrănit, l-am îndopat ca pe o gîscă netrebnică — atît material cît și spiritual — căruia l-am făcut educația și cafeaua în cenușă, căci nu ținea la băutura, mi-a spus, în clipa în care voiam să-l rog ceva:

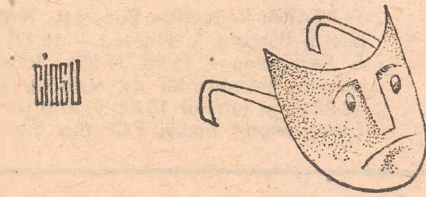
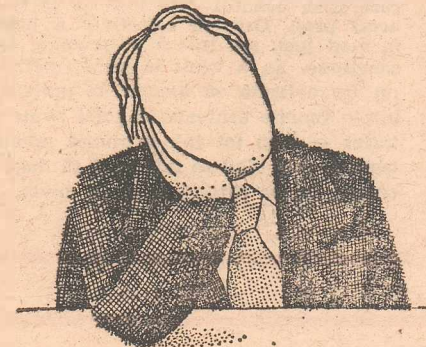
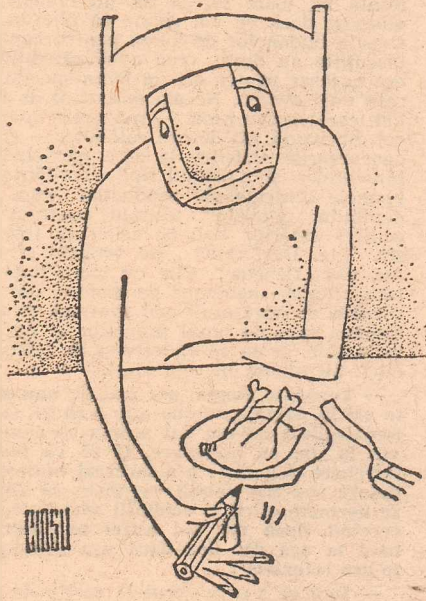
— Ia spune cum te cheamă, mă, că am un lapsus...

Nu mințea deloc. Avea un lapsus. Era de un egoism atît de perfect încît nu ținea minte decît ceea ce îi putea fi de folos. Cînd o să-ți meargă din nou bine, n-ai nici o grijă, o să-și amintească de tine... o să te strîngă în brațe ca pe un frate. În clipa în care...

De aceea, în această ordine de idei, m-a tulburat declarația de amor făcută de o tînără doamnă, în timp ce se chinuia să smulgă un trandafir în cîntea mea.

— De cîte ori o să-ți meargă bine, te poți bizui pe mine...

TEODOR MAZILU ■

CIOSU ■

**„Totul e să-ți ții
cuvîntul față de
oameni, asta-i toată
filosofia; pare
simplu, dar citeodată
e atît de complicat”**

— Tovarășe Toma Oprea, sinteti secretarul comitetului de partid al întreprinderii „I Mai” — Ploiești, una din cele mai mari și mai moderne din țară. Dacă o fabrică obișnuită am asemui-o cu o navă, atunci „I Mai”, cu mii de muncitori, cu prestigiul cucerit în țară și peste hotare, poate fi considerată, pe drept cuvînt, o supernavă. Dealtfel, comparația nu am făcut-o ad-hoc, am auzit-o în uzină. Avînd în vedere răspunderile dv. pe linie de partid, implicat ceea mai recentă de președinție al consiliului oamenilor muncii, s-ar putea spune, parafrazînd titlul unui cunoscut roman, că oamenii sînt „meseria” dv. Privînd înapoi — ați început ca simplu muncitor, iar acum îndepliniți o funcție de conducere — cum ați defini principala calitate a unui conducător?

— Să se țină de cuvînt față de oameni; atunci și el va putea pretinde mai mult și se vor ține și ei de cuvînt. Nu trebuie să tot repeti: „Fac eu, fac eu”. Strungar, șef de echipă, ministru, indiferent ce ai fi, important e să-l poți privi în ochi pe oamenii pe care-i conduci sau alături de care lucrezi. Să nu spui: „Las’ că rezolvăm noi!” și miine, cînd vine omul la tine, vede că n-ai rezolvat nimic. Pe scurt, să te ții de cuvînt. Totul este un lanț. Să vă dau un exemplu. Acum citva timp, din cauze ținînd și de întreprinderea noastră, „Autobuzul” din București nu-și făcea planul. Cheia problemei o dețineau muncitorii de la turnătoria de oțel. Am discutat cu ei. Nu la sedință, ci acolo, în secție, și ei s-au angajat: „Vom face așa cum ne cereți, dar aduceți-ne la timp argilă și nisip de calitate, feroaliaje, rame corespunzătoare, toate cele necesare. Altfel, cum cereți de la noi?” În ce ne privește — mă refer la întreaga conducere, nu numai la mine — ne-am ținut de cuvînt și ei de asemenea. V-am spus că e un lanț.

— Muncitorii uzinei au probabil nevoie și de alte lucruri decît de argilă de calitate. În ce măsură se discută la dv. toate aceste nevoi? Altfel spus, cum funcționează democrația muncitorească?

— Iată, în adevăr, o problemă centrală. Cadrul este, firește, cel cunoscut: consiliul oamenilor muncii, biroul executiv al C.O.M. etc. Vă interesează însă nu generalitățile, ci să aflați ce se întîmplă în practică. Ei bine, se discută! Eu n-aș îndrăzni să prezint oamenilor o decizie gata stampilată...

— Am auzit că la dv. în C.O.M. și în biroul executiv se duc, uneori, discuții furtunoase.

— Cele mai felurite probleme se frămîntă pe toate fețele. Să nu credeți că glumesc dacă vă voi spune că pînă și pe chestia budanelor de varză pentru cantine discuțiile au durat vreo două săptămîni: era necesar pentru ele un lemn special pe care nu-l aveam. Ne-am ocupat și de fotbal, care merge prost — mă refer doar la cel din uzină, cit despre celălalt... — și de concursurile artistice la care participăm; bineînțeles, și în primul rînd, abordăm problemele centrale ale producției: cum îndeplinim „globala”, ultimul contract de comerț exterior sau de asistență tehnică etc. etc. Dar, repet, ne ocupăm și de așa-zise „fleacuri”. Cîte un lucru pare cu totul minor, „nedemn” de atenție, dar aci e vorba de ceva mult mai profund, de atitudine față de omul muncitor și de nevoile sale, și ea se vădește și în lucrurile mici, nu numai în cele mari.

— Tovarășe Oprea, am fost de mai multe ori în uzină, adus de alte treburi, și de fiecare dată mi-am dat seama că oamenii vin la dv. cu încredere. O să vă pun o întrebare delicată: n-a încercat nimeni să invoce așa-zise relații sus-puse, să eludeze normele eticii și echității socialiste, încercînd, dacă mă pot astfel exprima, să bată la ușa din dos dacă ușa principală le era interzisă?

— Iată ce s-a petrecut la secția de utilaj complex. O tovarășă care îndeplinea o funcție administrativă a comis o greșală care friza penalul, fără însă ca să treacă acest prag. Oricum, colectivul a hotărît, în mod just, s-o treacă pe mașină, drept sancțiune. Ea a venit la mine, cerînd să nu fie obligată să lucreze la mașină, ci într-o funcție echivalentă celei avute anterior — deci tot într-o muncă administrativă — și dînd să înțeleagă că dacă lucrurile nu se rezolvă la acest nivel, „ci-

neva va da un telefon”. Am amintit incidentul nu fiindcă ar prezenta importanță în sine, ci fiindcă el corespunde unei atitudini care mai dăinuie și față de care noi, comuniștii, trebuie să manifestăm întransigență. Doar dezvăluindu-le, dezbatîndu-le deschis și combătîndu-le le vom putea stîrpi.

— Acesta a fost un caz flagrant. Nu ați întîlnit și atitudini mai „discrete”, mai ascunse și deci cu atît mai periculoase?

— Să vă povestesc un caz de acum cîteva ani, foarte instructiv. Fiica unui muncitor lucra ca laborantă într-un mediu nociv. Deși se luaseră convenitele măsuri de protecție a muncii, fetei i se inflamaseră căile respiratorii și, cel puțin pentru o vreme, îi era imposibil să rămîna la vechiul loc de muncă. Părintele, abătut, deoarece în joc era sănătatea copilului, s-a dus la un așa-numit „factor de decizie” pe care-l cunoștea, deoarece ambii erau vechi în uzină. Avea în buzunar două cereri: dacă nu i s-ar fi aprobat una, ar fi înminat-o pe cealaltă. A solicitat, așadar, ca fata să fie mutată la laboratorul central. Omul a fost plimbat de colo-colo: de la C.T.C. la financiar și așa mai departe, pentru ca, într-un sfîrșit, să-și vadă cererea refuzată, deși era îndreptățită și, cu puțină bătaie de cap, posibilități de rezolvare, perfect legale, s-ar fi găsit. Atunci, tatăl a scos din buzunar a doua cerere, prin care solicita pentru fata concediu fără plată, și i-a fost aprobată pe loc. Un membru de partid care asistasese scena l-a întrebat pe cel care refuzase să vizeze prima cerere: „Dacă persoana în cauză ar fi fost nu muncitorul X, ci fiul lui Y sau al unui prieten de-al dv., tot așa ați fi procedat?” Cel în cauză n-a răspuns nimic, dar după vreo trei ore, liber și nesilit de nimeni, probabil după un serios examen de conștiință, a revenit și a aprobat transferul. În cazul nostru, totul s-a rezolvat simplu, prin autocritică, nu o autocritică de sedință, ci una în străfundurile conștiinței. Dar cînd nu se întîmplă așa, singura cale este lupta deschisă. Muncitorește.

— Să revenim la cele spuse de dv. privind activitatea de conducere într-o mare întreprindere. Prima condiție, deci: să te ții de cuvînt. Care ar fi a doua? Îmi dau perfect de bine seama că o ierarhizare strictă simplifică, violentează esența realității, deci și a complexului proces de conducere. Ea apare însă utilă pentru orînduirea ideilor.

— Ca să conduci trebuie să cunoști ceea ce conduci. Și aceasta pare simplu, evident, dar citeodată... La un moment dat, întreprinderea a primit sarcina să execute utilaj tehnologic complex pentru industria metalurgică și siderurgică. La acea vreme, secția a fost încadrată cu un personal de conducere corespunzător. Au urmat analize, angajamente, „ne punem la punct”, dar rezultate, ioc! Cînd venea în secție un control tehnic superior, conducerea secției nu se preocupa de nimic altceva decît, cum se spune, să iasă bine la defilare. Superiorul de la minister spunea: „S-o sucești, s-o învîrtești...”, iar conducerea promitea: „Facem, dregem...”, dar de ieșit tot nu ieșea nimic. Motivul era simplu: cei chemați să conducă secția nu cunoșteau, de fapt, ce trebuiau să conducă, diriguiau „în abstract”. Cînd au fost schimbați — și s-au luat și alte măsuri colaterale — totul s-a pus pe roate. Această necunoaștere a problemei se datora, în parte, și lipsei de interes. Într-un anumit sens, se poate spune că nici acești oameni nu și-au ținut cuvîntul dat, se gîndeau doar cum să iasă bine la defilare. Vedeți, ne întorcem din nou la punctul de unde am pornit: totul e să-ți ții cuvîntul față de oameni, asta-i toată filosofia: pare simplu, dar citeodată e atît de complicat.

— Nu e mai puțin adevărat că, în ansamblu, la „I Mai”, muncitorii, tehnicienii, conducerea și-au ținut pe deplin cuvîntul.

— Știți, probabil, că „I Mai” a obținut cinci medalii de aur la tirgurile internaționale. Îmi închipui că nu multe întreprinderi din țară au asemenea rezultate. Oamenii și-au ținut cuvîntul: față de ei, față de uzina care i-a crescut, față de țară. În Pata-gonia, în cîmpul de la Comodoro, singura instalație petrolieră care a rămas în picioare pe un vînt de 180 km/h a fost o instalație românească „I Mai”, restul au fost rabatate, de teamă ca vîntul să nu dea turlele jos. Subliniez că din partea tehnicienilor noștri nu a fost un act de eroism grațuit, ei au acționat astfel deoarece participaseră ei înșiși la fabricarea echipamentului respectiv sau cunoșteau îndeaproape cum au lucrat tovarășii lor. Au avut încredere în ei înșiși, în colegi, în propria lor muncă.

— Despre oamenii de la „I Mai” care și-au respectat cuvîntul am scris și noi, și nu o dată.

— Vă referiți, probabil, la echipa lui Dumitru Călavie, la instalația de foraj care a fost livrată cu ani în urmă Vietnamului sub formă de ajutor și care nu a apucat să funcționeze fiindcă peste ea a trecut tăvălugul războiului. Merită evocat din nou acest episod, spectacolul jalnic care s-a înfățișat lui Călavie și celor doi tovarășii ai săi trimiși să stabilească la fața locului dacă instalația mai poate fi folosită. De peste 20 de ani lucrează Călavie în „bransă”, dar niciodată nu i-a fost dat — ne povestea el — să manipuleze un utilaj de-al nostru care să fi avut de înfruntat condiții atît de vitrege: pînă și în rețelele pneumatice se cuibăriseră furnicile! Ani în șir piesele noastre, părăsite în mlaștină din cauza războiului, serviseră de culcuș jivinelor, fuseseră bătute de ploii și mincate de umezeală. Aproape că i-au dat lacrimile maistrului Călavie cînd a văzut prăpădul, de care, evident, nu tovarășii vietnamezi erau de vină. Din punct de vedere tehnic, situația era clară ca lumina zilei: nu se mai putea face nimic! Dar din punct de vedere uman, politic, cei trei comuniști români aflați într-o orezărie pierdută simțeau că nu pot spune prietenilor noștri că nu-i pot ajuta, tocmai cînd aveau mai mare nevoie de ajutor. Și au lucrat cu îndrăgire, sub ploii torențiale sau sub un soare torid, înfruntînd șerpi veninoși, insecte, învingînd setea și propria lor slăbiciune, au lucrat la ceea ce vietnamezii înșiși au denumit apoi „montajul iadului”, ducînd la capăt ce au început, tocmai fiindcă își dădeau seama de rosturile muncii lor. Și ei, în felul lor, s-au ținut de cuvînt!

— Una din sarcinile principale ale conducerii unei întreprinderi este de a mobiliza inteligența tehnică, întreaga capacitate creatoare a colectivului pentru modernizarea și înnoirea producției. Epoca hel-rup-ului, din punct de vedere tehnologic, ca să zic așa, este — sau ar trebui să fie — de mult depășită. În prezent ne

afliăm în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Ce credeți că frinează afluxul de inteligență românească? V-am pus întrebarea, deoarece se știe că toamai pe calea folosirii „aurului cenușiu” și-a cucerit „I Mai” renumele pe piețele lumii.

— Să revin la cele cinci medalii de aur. Și ele — dar nu numai ele — constituie o probă elocventă a faptului că inginerii și tehnicienii uzinei, ca și specialiștii din institutele de proiectări ale căror idei le transpunem în viață, muncesc cu pasiune. Pentru mulți din ei noul reprezintă o condiție a existenței. Ne lovim însă, uneori, de un circuit greoi, care paralizază inițiativele. Pentru a realiza o idee tehnică născută în întreprindere trebuie să cerem avizul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, Ministerului Finanelor, Centralei industriale de care depinde întreprinderea noastră. În principiu, nimic rău în toate acestea. E chiar normal. Dar în practică se întîmplă să treacă doi și trei ani pînă să primim un răspuns sau să putem trece la aplicarea la materializarea inovației sau invenției respective. Or, în uzină lucrează destul specialiști, și încă de primă mînă, avem și consiliul nostru tehnico-științific, care cunoaște, poate chiar mai bine decît un inginer de la București, dacă ideea respectivă este sau nu utilă uzinei, dacă are eficiență economică, dacă ne este necesară sau nu. Să fiu bine înțeles. Departe de mine gîndul să afirm că tovarășii de la unele foruri tehnice superioare nu muncesc sau nu fac o treabă importantă. Îmi dau perfect de bine seama că aceeași idee tehnică născută la „I Mai” poate să apară concomitent, sau chiar înainte, și la „Progresul” — Brăila, de pildă. Firește că trebuie să existe un for centralizator unde să se strîngă diversele propuneri, unde să existe o evidență, o bancă de date etc. Acolo, inventatorul nostru să fie chemat împreună cu cel de la „Progresul” — în exemplul nostru ipotetic — și ambilor să li se spună: „Puneți-vă de acord, completați, perfecționați și veniți din nou aci peste două săptămîni”.

— Și în practică...?

— Nu vreau să generalizez, dar în destule cazuri avizul întîrzie doi și chiar trei ani, cînd poate produsul supus perfecționării a părăsit uzina și cînd deci, pur și simplu, nu mai al ce îmbunătăți. Firește, și în prezent valorificăm inteligența tehnică — dovadă reușitele noastre și pe plan internațional — dar de ce să nu vedem mai mare operativitate? Revoluția tehnico-științifică tocmai de aceea e revoluție, că nu asteaptă. În zilele noastre de progres tehnic accelerat, chiar și cea mai valoroasă idee riscă să se demonteze după doi, trei ani. În momentul de față, uzina are, poate, sute de dosare „a-gățate” la diverse foruri de avizare. Trebuie să existe, cumva, o cale de mijloc. Dealtfel, nu pretind, nicidecum, că am dreptate sută la sută și că aș deține adevărul absolut, dar cred că nu avem decît de cîștigat din discutarea unor asemenea probleme, pe care le-am ridicat nu fiindcă în general, din această cauză, lucrurile în uzină ar merge prost, ci fiindcă am dori ca ele să meargă și mai bine. Iubesc uzina.

— Ce ați rîsimiț cînd ați trecut pentru prima oară pe poarta ei?

— Frică! Proaspăt absolvent al unei școli medii tehnice de metalurgie, mi-a fost teamă, gigantul mă impresiona. Azi, nu mi-aș putea închipui viața fără „I Mai”. Poate că dacă tata ar fi avut bani de o fotografie, viața mea ar fi fost alta, dar nu regret nimic.

— Cum adică, bani pentru fotografie?

— Tata era om de serviciu. Mai pe șleau: freca parchetul la Tribunal. Cînd am terminat școala medie, am avut trimțere la Politehnică. S-a nimerit însă că tocmai atunci ei să nu fi dispus de suma necesară pentru a mă fotografia în vederea înscrierii la examenul de admitere. Nu uitați că erau anii, grei imediat următorii războiului. Așa s-a făcut că n-am mai mers la Politehnică și am intrat în uzină, am lucrat la bormașină, la forjă, la oțel și la fontă, dar unde n-am lucrat? Toată viața mi-am petrecut-o printre muncitorii și astfel am învățat ce înseamnă să te ții de cuvînt.

LIONEL NIȚESCU

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod bus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17; cultură, știință, învățămînt, sport (I. Octavian, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef — Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex: 112 26, București, str. 13 Decembrie 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Tim-N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (17 82, 16 21); cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU